335 I

Emmanuel Roblès

Sirenele

Un nou roman al lui Roblès (n. 1914) în care coordonata socială se împletește cu cea etică, alcătuind un tot sincer, convingător.

EDITURA UNIVERS COLECȚIA GLOBUS

Lei 6,25

EMMANUEL ROBLÈS Sirenele 1980

EMMANUEL ROBLÈS

Colecția GLOBUS / Editura Univers

Sirenele

Lector : ANGELA CISMAŞ
Tehnoredactor : ELENA POPESCU

Bun de tipar 24.01.1980. Coli tipar 7,75

Tiparul executat sub comanda nr. 684
Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918",
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti,
Republica Socialistă România

GLOBUS

Emmanuel Roblès

Sirenele

Traducere de
ADRIANA GLIGA

EDITURA UNIVERS

Bucureşti

1980

COPERTA COLECŢIEI DE ION STATE
Grafica: Viorel Popescu. Ilustraţia: George Pătru

EMMANUEL ROBLÈS
LES SIRÈNES

„Eul" din această carte nu sînt eu
GERHARDI (citat de Plisnier)

DUPĂ O ESCALĂ la Londra zburasem peste cîmpia engleză care mustea de apă, şi aici, la malul mării Irlandei, vîntul alunga norii printre care se întrezărea cerul îngheţat şi, aproape de orizont, soarele ce semăna cu o enormă crizantemă roşie.

Traversam holul acestui aeroport pentru a patra oară în ultimii doi ani. Mi-am amintit că la fiecare călătorie precedentă, de îndată ce soseam îi expediam lui Catherine o telegramă cu cuvinte tandre...

Astăzi, pe acest pămînt străin, unde singurătatea mea risca să devină mai profundă, îmi înţelegeam graba cu care doream să fac întuneric în mine însumi, să ascund unele imagini în obscuritatea fiinţei mele. Faptul că viaţa mea putea continua fără Catherine mi se părea cu adevărat o aventură aberantă, de nesuportat. De trei luni aveam impresia că înaintez într-un univers în care orice realitate degenera într-un joc al iluziilor, fără nici o interpretare raţională, la limita celei mai disperante incoerenţe. Dar cunoşteam prea bine desişul sumbru al acestui oraş în care urma să stau mai multe săptămîni şi mă grăbeam să intru în el, să mă afund, să mă pierd, ca şi cum el ar fi putut să mă îndepărteze de mine însumi, să creeze o ruptură tămăduitoare cu trecutul care mă obseda.

Ajuns în port, taxiul s-a rătăcit printre docuri. Era vina mea, căci nu ştiusem să-l îndrum pe şofer. În faţa parapetului *Centaurului* atenţia mi-a fost imediat atrasă de o frînghie de rufe ce plutea în lumina fremătîndă a acestui sfîrşit de după-amiază, aproape de pupă, pe un singur fir întins deasupra bocaportului. Rufe bărbăteşti, dar şi o rochie şi bluze de femeie. Deci marinarul ce păzea vasul, Joseph Santini, căruia noi îi spuneam Jef, îşi găsise o tovarăşă, şi încă pe cineva tînăr, zvelt, dacă eu mai eram în stare să traduc codul acestui gen de pavilioane. Mi-am scos valiza din portbagaj şi am plătit şoferului care, din dispreţ sau pentru a mă flata, mi s-a adresat cu *master*, ca şi cum aş fi fost căpitanul.

Mi-amintesc de urcarea la bord, după ce am dat la o parte, la intrarea pe scară, tăbliţa care, în franceză şi engleză, interzicea accesul fără motiv de serviciu. Mi-amintesc şi de acel sentiment de violare ce m-a cuprins în tăcerea nemişcată, în mijlocul acelui deşert de fier. O clipă am ezitat să merg mai departe, să pătrund în acest corp imens şi gol. Deasupra mea, foarte sus, coşul se înălţa monumental, sălbatec ca un turn de război, de două ori încercuit cu negru, însemnat cu emblema companiei.

În drum, presupun că spre Belfast unde tulburările se agravau, un transport militar se îndrepta spre şenal. Distingeam soldaţii sprijiniţi de parapet.

Cînd am ajuns pe puntea din spate am strigat, pentru a-mi semnala prezența, strigăt absorbit de scrîșnetul metalic al unei macarale apropiate. Am strigat din nou. Atunci a apărut o tînără micuță, aproape o copilă. Fără îndoială, lenjeria care se usca nu departe de mine și rochia aceea de fetiță, care unduia în vînt, îi aparțineau. Acum era îmbrăcată cu o fustă de lînă groasă și un jerseu. Am înaintat, în timp ce ea mă aștepta, cu o mînă în șold, cu umărul sprijinit de ușă și, pe măsură ce distanța dintre noi se micșora, i se precizau trăsăturile chipului : o adevărată față de puștoaică, rotundă și trandafirie, cu gura mică și buzele proaspete. Nu-i dădeam mai mult de douăzeci de ani. Totuși, avea în privire o expresie de neîncredere ascuțită, care nu se potrivea cu aspectul ei copilăros. Tuns scurt, părul îi era despărțit de o cărare foarte cuminte. Mă observa într-adevăr ca și cum aș fi fost aducătorul unei nenorociri. I-am spus că sînt André Donat, da, mecanicul șef. Jef știa. Fusese prevenit de sosirea mea.

— E aici ?

Fără să răspundă și fără să se miște din loc, ca și cum ar fi fost hotărîtă să-mi bareze trecerea, l-a chemat întorcînd ușor capul, fără a mă scăpa din ochi. Lumina în scădere decupa conturul antrepozitelor, al navelor la chei, cu o precizie ce prevestea noaptea. Din fundul unei caverne o voce urlă „vin !“ Și Jef apăru, în salopetă kaki, cu un fular în jurul gîtului.

— Ei, dumneavoastră sînteți, domnule Donat ! Mă bucur să vă văd ! Dar intrați odată !

Mă aștepta din ajun. Ei da, era bucuros că mă vede ! Îmi strîngea mîna, rîdea, în timp ce tînăra părea indiferentă la efuziunile noastre.

— Dar uitam să v-o prezint pe Judy !

Am spus „bună !“ și ea s-a mulțumit să clipească, fără să-mi zîmbească, cu brațele încrucișate. Pentru a-i face plăcere lui Jef am complimentat-o, fără intenția reală de a o îmblînzi, asigurînd-o că prezența ei la bord fermeca acest vas lipsit de viață, etc... Mi-a mulțumit cu o ușoară înclinare a capului.

— Cinați cu noi în seara asta, nu-i așa ? spuse Jef. Pînă atunci o să vă conduc la cabina dumneavoastră.

El avea douăzeci și cinci sau douăzeci și șase de ani, iar eu cu douăzeci mai mult, de unde și acest „dumneavoastră“ și acest „domnule“, la fel de lung ca și brațul pe care se considera obligat să mi-l dea. Cum noi vorbeam în franceză, tînăra s-a îndepărtat, dispărînd în penumbra coridorului.

— E într-adevăr drăguță, Judy a ta.

— Da, o fată grozavă !

Cînd echipajul a fost repatriat, în urma unui conflict dintre armator și navlositor, din cauza căruia *Centaurul* rămăsese țintuit la chei de două săptămîni, Jef se oferise voluntar să păzească vasul, dar nu se putuse obișnui cu singurătatea.

— În primele zile, domnule Donat, eram bolnav. Mă înțelegeți...

S-a întrerupt brusc. Jef știa despre Catherine și, fără îndoială, se temea să nu mă mîhnească.

M-a însoțit, așadar, pînă la cabina pe care mi-o pregătise, cea a căpitanului, în castelul cen-

tral. Totul era spălat, lustruit. Împăturite pe cușetă, cearșafurile proaspete așteptau.

Jef părea sincer fericit de prezența mea, ale cărei motive le cunoștea. N-avea nici o legătură cu sechestrul. Armatorul profita de această împrejurare, pentru a repara arborele elicei, care se fisurase la intrarea pe fluviu, lîngă farul plutitor. În calitatea mea de inginer mecanic eram însărcinat să conduc lucrările.

Rămas singur, am început să-mi golesc valiza și să-i aranjez conținutul în sertare. O privire aruncată prin hublou asupra colinelor din Birkenhead, de cealaltă parte a fluviului, strivite de crepuscul, fu de ajuns pentru a mă azvîrli din nou în acel sentiment de pierdere, de vid, de părăsire pe care-l încercam de la moartea lui Catherine.

Acum trebuie să povestesc despre acea masă cu Jef și tovarășa lui. După duș, îmi schimbasem lenjeria și, fiind frig, am îmbrăcat sub bluzonul de piele un pulover gros, pe gît.

Jef și Judy amenajaseră pentru ei careul echipajului. Oricît de sumară părea această instalare, nu era lipsită de ingeniozitate. Juxtapunerea celor două cușete alcătuia un fel de divan scund, iar un sistem de reflectoare compensa lumina slabă a becurilor alimentate de o priză la chei.

De pe bancheta pe care mă așezasem îi observam pe cei doi tineri și descopeream în intimitatea lor o inocență pe care o cunoscusem și eu, din care voi rămîne pentru totdeauna exclus, ca și cînd de acum înainte urma să-mi continui

existența fără acea complicitate a amanților care sfidează opacitatea lumii.

Solid, cu umeri masivi, chipul ars de soare, privirea întunecată și cercetătoare, Jef se mișca cu abilitate în acest spațiu redus, destupa sticle, umbla prin sertare, fără să-și întrerupă relatarea despre vizitele reprezentanților de la Lloyd, de la agenția „Grey și Fiul", a agenților de la asigurări... La rîndul său, Judy se ocupa cu punerea mesei și, pentru a ascunde placa de zinc, întindea, în lipsa unei fețe de masă, un șir de șervete albe, călcate cu grijă, pe care le netezea cu mîna pentru a îndrepta cutele. Așa fragilă cum era, mi se părea totuși plină de energie. Fragilitatea ei nu era decît o aparență și atunci cînd, uneori, întorcea ochii spre mine, vedeam în ei acea inteligență enigmatică a felinelor în timpul odihnei. Care erau raporturile dintre aceste două ființe ? De fapt, cine era ea ? De unde venea ? Unde o întîlnise Jef ? Aveam senzația că între ei există un anume mister și, deși tandrețea lor era vizibilă, implica, mi se părea mie, un element de anxietate, de falsă liniște.

Și totuși, Jef vorbea ca un om a cărui viață luase o nouă întorsătură și, dacă acest lucru m-a surprins, e fiindcă îi cunoșteam existența zbuciumată, caracterul impulsiv, multiplele sale posibilități de angajare, ceea ce era în el aventuros, prompt la sfidare.

Un alt amănunt de care-mi amintesc : în cursul conversației am aflat că Judy nu părăsea niciodată puntea. Jef se ocupa de aprovizionare. Și de această dată mi-am ascuns surprinderea, crezînd că ghicesc la el, e-adevărat, o dorință de

devotament, de protejare. Dar această claustrare voluntară putea să se explice şi prin acea tendinţă a amanţilor de a se izola, la începuturile pasiunii lor. Oare nu trăisem şi eu acest lucru ? Un băiat ca Jef, pe care-l cunoşteam de cînd era adolescent, era capabil să rupă brusc cu toate legăturile trecute, să mizeze toată dragostea lui pe această tovarăşă cu ochi noptatici care, atunci cînd şedea picior peste picior, lăsa cu indiferenţă să se vadă o carne tainică.

În clipa cînd m-am ridicat să plec, am avut în faţă un hublou prin care se contura un felinar îndepărtat pe frontonul unui hangar, ca o stea prinsă în capcană. Şi poate că acest semn a fost cel care mi-a agravat sentimentul de izolare, de incomunicabilitate, ca şi cum prezenţa fiecăruia dintre noi ar fi fost independentă de a celorlalţi.

Cînd m-am întors în cabina mea, ceaţa pusese stăpînire pe port, o ceaţă mişcătoare, proliferantă, străpunsă de semnalele unei geamanduri cu sirenă. Înăuntru, le mai auzeam încă şi, deşi atenuate, exasperau cu timpul acea dorinţă de a fugi de mine însumi ce mă cuprindea uneori de cînd eram singur. Să recurg la somnifere ? Am refuzat. Şi totuşi, erau pentru mine singurul remediu împotriva a ceea ce urma, acea disperare, acea sfîşiere a fiinţei ce se transforma într-un fel de groază. Sirena continua pe ritmul ei lent dar încăpăţînat, ca şi cum ar fi anunţat vreo execuţie în adîncurile nopţii.

Am examinat această celulă unde aveam să trăiesc mai multe săptămîni sau, cine ştie, cîteva luni, oglinda cu colţurile înverzite de umezeală, barometrul aneroid de lîngă cuşetă... Trebuia să ies. La Marsilia, la aceeaşi oră, îmi epuizam forţele rătăcind la întîmplare pe străzi pînă la orele două sau trei ale dimineţii. Mă întorceam acasă istovit, gata de somn, cu memoria pierdută, ca şi cum aş fi continuat să trăiesc după o cădere, o zdrobire.

Aveam la mine raportul fostului mecanic şef. Am coborît în sala maşinilor, unde lumina zgîrcită a lămpilor crea zone de obscuritate, făcînd să sclipească piese de oţel. Eram în domeniul meu şi, în timp ce parcurgeam diferitele nivele de podine zăbrelite şi umbra mea se întorcea odată cu mine, proiectată pe pereţi şi pe reţelele de ţevărie, ciopîrţită, deformată, multiplicată la întîmplare de-a lungul etajelor, simţeam acea durere ce continua să apese în interiorul meu. O fiinţă dispăruse din această lume şi continua în mine o viaţă secretă, lăsîndu-mă totuşi obsedat de un sentiment de ruptură, de năruire iremediabilă, scandaloasă, sentiment pe care-l agravau pereţii de fier, blocul maşinilor, întreg acest spaţiu cavernos.

Atinsesem fundul navei, păşeam pe varăngi, examinam arborele port-elice şi fisura acestuia, cînd s-au mişcat reflexele pe biele şi pe capetele de manivelă. Am ridicat capul. Acolo sus, Jef se apleca spre mine, îmbrăcat cu o manta groasă, pe cap cu o bonetă finlandeză de lînă.

— V-aţi şi pus pe treabă, domnule Donat ?

Îşi făcea rondul, ţinînd în mînă o lanternă cu lumina foarte puternică.

— Cam greu să dorm, bătrîne! Măcar să nu pierd vremea.

— O să fie mult de lucru?

Vocea lui ajungea pînă la mine cu un scurt ecou. Cînd a venit lîngă mine i-am enumerat sarcinile pe care le indica raportul. În afara reparării arborelui port-elice mai trebuiau curățate cazanele, verificat palierul din spate de pe presetupa de etambou care încălzea anormal.

— Văd că o să țină mult, spuse Jef.

Mai tîrziu aveam să-mi amintesc expresia lui înciudată. Aș fi crezut că, dimpotrivă, va fi încîntat să știe că șederea lui aici se va prelungi. Am presupus că se afla într-o situație mai puțin simplă decît părea. Dar cum să descifrezi o ființă? În acea perioadă a vieții mele mă simțeam incapabil de acest lucru, prins cum eram în propriul meu haos interior.

A doua zi ceața se ridicase. În lumina umedă planau pescăruși. Aproape de *Centaur* se descărca un cargou liberian și coborîrea încărcăturilor palanului era însoțită de strigăte.

Jef, care curăța puntea, a venit lîngă mine la parapet ca și cum ar fi vrut să-mi vorbească, să-mi mărturisească ceva. De sub bonetă îi ieșeau șuvițe de păr. Stătea acolo, cu mălătarea în mînă, încurcat. L-am întrebat:

— Totul e-n regulă, Jef?

— Desigur, domnule Donat.

L-am părăsit pentru a mă duce la agentul companiei noastre, dar, în timp ce traversam cheiul, îi ghiceam privirea ațintită asupra mea, agățată

de umerii mei. Curiozitatea mi-a fost repede antrenată de acea rătăcire a gîndului, pe care o crea propriul meu mers printre stivele de scînduri și trunchiuri. Nu dormisem bine, îmi fusese frig. Am intrat într-un restaurant pentru docheri și am comandat un sandviș și un ceai. Chelnerița, o roșcată cu ochi de pisică, a zîmbit la engleza mea puțin exotică. Ca și colegele ei, purta un șorț albastru cu un ecuson pe sînul stîng, care-i indica prenumele: Lidia. Mi-a făcut plăcere să schimb cîteva cuvinte cu ea, într-atît aveam nostalgia unei voci, a unei simpatii feminine. În jurul meu, toți clienții aveau chipuri de carton cenușiu. Iar Lidia trecea încoace și încolo printre ei, ca o flacără roșie ce-i lumina fugitiv. Prin sală zburdau licăriri, țîșnite probabil din acea fată frumoasă care, din înaltul afișului ei, îmi întindea un pahar de bere... *is good for you*[1]. Și avea în surîsul ei puțin din tandrețea lui Catherine și dintr-odată m-am simțit singur, și golit, și plin de tăcere, acea tăcere opacă a epavelor sau a orașelor distruse fulgerător. Așa cum se întîmplă deseori cînd vorbesc cu mine însumi, reflecțiile nu se înlănțuiau într-o suită logică, ci se juxtapuneau sau se amestecau, și din asta rezulta o evidență ce-mi îngusta viața, făcînd-o să-și piardă densitatea. Catherine murise, dar tot mai întreținea în mine un fel de incandescență și, în ciuda unor imagini definitive, și mai ales a celei a oamenilor negri ridicînd-o, închizîndu-i trupul în sicriu printre lumînările aprinse, con-

[1] ...Îți face bine (engl.).

ţinuam să observ oglinda pustie, să mă revolt contra sfîşierii sufletului, a unei deposedări de tot ceea ce-o hrănise şi o exaltase.

Birourile lui Herbert Grey ocupau un vechi imobil de cărămidă roşie în acel cartier al Dale Street-ului, unde nu se văd decît bănci şi companii maritime, iar jos, la malul fluviului, Liver Building-ul cu cele două păsări gigantice ale sale. La înălţimea primului etaj se putea citi „R. Grey şi fiul" pe un panou încadrat de două pavilioane, ale celor mai puternice firme reprezentate, amîndouă albastru cu alb, dar unul, cel al KNSM-ului (firmă olandeză), avînd imprimată o coroană iar celălalt, al Hapag Lloyd-ului (firmă germană), fiind împodobit cu un drakkar [1]. Compania noastră care, ce-i drept, nu putea rivaliza cu asemenea seniori, trebuia, ca şi altele, să se mulţumească cu o plăcuţă de aramă, la dreapta intrării, plăcuţă pe care era reprodus capul de bou, în rombul său.

În hol m-am adresat unei secretare, o tînără subţirică, blondă şi vioaie, cu un strop de ironie în ochii cu sclipiri de nea şi, cînd am rugat-o să mă anunţe lui Herbert Grey, a scos un fluierat uşor, dar încărcat de un scepticism evident, ca şi cum i-aş fi cerut o întrevedere imediată cu regina Angliei. Sprijinit de biroul de mahon, o ascultam discutînd la telefon cu nişte instanţe misterioase, repetînd că era vorba de

[1] În lb. scandinavă — „dragon". Vas al vikingilor, cu pînză patrată şi vîsle, avînd la prova un dragon sculptat.

Mr. Ann'drey Donatt, căpitan al *Centaurului*, în ciuda semnelor mele de negare, *no cap, Miss* [1], nu era nimic de făcut! bătîndu-şi chiar joc de grimasele mele cu dezinvoltura femeilor care se ştiu drăguţe.

Era plăcut s-o priveşti pe această drăguţă Frances Warrender — numele ei figura pe birou — şi i-am mulţumit cînd mi-a spus, în sfîrşit, că voi fi primit fără întîrziere. Am aprins o ţigară şi am început să mă plimb încoace şi încolo prin hol. Gîndul mi se îndepărta cu mare viteză de acest decor, întorcîndu-se la acel trecut făcut ţăndări, se epuiza inventariind un pustiu.

Şi deşi ştiam cu siguranţă că ar fi fost mai bine să rezist acestei coborîri prea frecvente în străfundul meu, totuşi mă abandonam printr-un fel de conivenţă cu suferinţa care mă măcina, de complicitate obscură ce-mi desfiinţa voinţa, ca şi cum aş fi fost martorul neputincios al unei crime care se repeta în fiecare secundă a vieţii mele şi a cărei putere oribilă de fascinaţie trebuia s-o îndur.

În spatele meu s-au auzit sonerii, declicuri, vocea lui Frances şi cineva mă privi cu surprindere. M-am întors şi am văzut că Frances mă chema.

— Sînteţi aşteptat. Etajul şapte, vă rog.

— Mulţumesc.

Am folosit ascensorul din dreapta, ştiind de la ultima mea vizită că cel din stînga era rezervat folosinţei exclusive a lui Herbert Grey, dealtfel

[1] Nu căpitan, domnişoară (engl.).

singurul care deţinea cheia. Mica sală unde am ajuns dădea spre oraş printr-o fereastră ce încadra o perspectivă de acoperişuri şi, în spatele aglomerării de vapoare, un soare adormit. O secretară tînără mă introduse în Sfînta Sfintelor, în Pagoda cu o mie de virtuţi, în sanctuarul de trei generaţii al Grey-ilor. Chiar înainte de a pătrunde în biroul lui Herbert, ştiam că-l voi găsi pe acesta aşezat între două ferestre, adică stînd împotriva luminii, în timp ce eu aveam de străbătut lungimea camerei în plină lumină. Asta era, pare-se, un vicleşug pe care-l folosea însuşi Mussolini pentru a avea încă de la intrare avantaj asupra vizitatorului său. Herbert s-a ridicat pentru a-mi întinde mîna pe deasupra mesei şi mi-a arătat unul dintre fotoliile din faţa sa. Mai ştiam şi că nu puteam fi deranjaţi fiindcă uşa, prevăzută cu un sistem electric, nu se deschidea decît atunci cînd avea el această iniţiativă şi apăsa cu piciorul un buton de sub birou. Din clipa cînd dorea să se izoleze în acest mod, secretarele nu mai comunicau cu el decît prin interfon. Dacă la el acasă se arăta puţin morocănos, distant, evaziv, aici îl vedeai concentrat, rece, precis, atent la prezenţa ta, la spusele tale, ca şi cum, printr-un singur cuvînt imprudent de-a lungul celor spuse de tine, urma să-i dezvălui o intenţie, un plan care i-ar putea prejudicia afacerile sau, dimpotrivă, să-i încredinţezi împotriva voinţei tale o ştire care i-ar avantaja interesele. În spatele ochelarilor, ochii lui cenuşii te pîndesc. Uneori îşi pleacă privirea asupra propriilor mîini cu un aer pătruns, dar poate că şi ăsta e unul din trucurile sale. Şiret cu siguranţă, dar şi cu o anume virtute de prietenie, care nu se lasă dezvăluită atunci cînd tronează în acest decor victorian de piele şi mahon, în această tăcere de fund de mină, unde toate zgomotele sînt anihilate de pereţi insonorizaţi, geamuri duble, mochete, draperii şi unde o armată de subordonaţi se furişează, disciplinaţi şi se grăbesc să-i îndeplinească ordinele, directivele, deciziile, dorinţele. Îi plac serile în familie. Duminica strînge la el acasă cîţiva prieteni. Dar întotdeauna vorbeşte la fel de încet, în modul acesta discret, ca şi cum ţi-ar încredinţa un secret sau ţi-ar spune ceva ruşinos. Îşi îngrijeşte părul, care e de un argintiu frumos. Poartă un costum închis, bine croit, în ton cu alura lui distinsă din născare. Are un gît ciudat de lung şi slab şi un ten trandafiriu de adolescent. Într-o franceză perfectă îmi spune cîteva cuvinte de regret în privinţa lui Catherine şi îl ascult fără simpatie, deoarece totul se contractă în mine de cum mi se vorbeşte despre ea, căci eu însumi n-o evoc niciodată, fiind adept al curtoaziei japoneze, care cere să-ţi ascunzi durerea faţă de alţii. Tot în franceză — pe care o vorbeşte atît de bine fiindcă mama lui e născută Villeroi, originară din nu ştiu ce orăşel din Touraine — mă chestionează cu privire la sarcinile ce mă aşteaptă. Într-adevăr, în calitatea sa de mandatar, el e obligat să mă ajute. (Nici un cuvînt, sau foarte vag, „e pe calea cea bună“, referitor la conflictul dintre compania mea şi navlositorul englez). A şi pregătit un dosar pentru mine, cheamă un colaborator, pe Mr. Marlowe. Acesta îmi înmînează documente

ce privesc un șantier naval din Birkenhead. E o firmă cu renume. A mai lucrat pentru el. Bine. Îmi rămîne să cer branșarea la bord a telefonului. O obțin, dar după o scurtă discuție. În principiu, Herbert nu e favorabil cererii mele. Costă scump! La naiba! Apără aprig, deși pe un ton confidențial, interesele companiei. Telefonul va fi suprimat imediat după terminarea lucrărilor. Urmează să plec, totul pare spus, cel puțin pentru această primă întrevedere. Conducîndu-mă pînă la ușă, mă invită la el pentru duminica următoare, insistă. Jane, soția lui, care a cunoscut-o pe Catherine cu ocazia unui sejur în Provența, s-ar bucura să mă revadă. De astă dată pune o căldură ciudată în glas. Accept. La ieșirea de la biserică, Jane va trece să mă ia. Și adevărul că în acest oraș există o numeroasă populație de irlandezi, îl dovedește această foarte nouă catedrală a lui Hristos-Rege, în formă de siloz sau pîlnie, unde Jane — uitasem de credința ei catolică — se ducea să se împărtășească.

A doua zi, am plecat la Birkenhead cu ferry-boat-ul și am găsit, nu departe, șantierul domnului Rollestone care, conform dosarului meu, urma să se ocupe de *Centaur*. Era un tip scund, cu mustață, ochelari cu ramă metalică, un rotofei simpatic. La el în birou n-am reușit să-i vorbesc neîntrerupt de problema mea, căci la fiecare trei minute suna telefonul. M-a lăsat, chiar, singur un moment destul de lung, pentru a se duce la malul fluviului. (Tocmai fusese scos din el un remorcher, încă susținut de cavaleți, cu coca invadată de crustacei și sfîșiată pe doi metri la tribord.) În sfîrșit, Rollestone a reapărut.

— Să reluăm, spuse el.

— Da, să reluăm!

— Vă trimit deci pe cineva să examineze arborele!

— Cînd?

— Peste două sau trei zile!

— Nu s-ar putea să stabilim o zi precisă?

— Asta nu!

— Dar aveți fotocopia unui raport!

— Înțelegeți? N-o să facem un deviz pe baza raportului propriei dumneavoastră companii.

Fir'ar să fie! Nu scăpasem încă din această „capcană". Conform regulamentului maritim, eu trebuia să conduc lucrările de la început pînă la sfîrșit și să aprob rezultatele acestora. Și după cîte se vedea, acest început avea să întîrzie și omulețului cu burtă țuguiată părea că puțin îi pasă. Iarăși telefonul. A avut un gest de scuză: „Vedeți ce viață ducem?" L-am părăsit.

La ora unu intram în restaurantul Lidiei (n-am știut niciodată numele crîșmei ăsteia). Nici o masă liberă. Roșcata s-a apropiat de mine ca să mă roage să am răbdare. Afară începea iar să plouă. Am aprins o țigară. M-am gîndit la remorcherul spintecat. Înainte de a mă însura cu Catherine, îmi cerusem transferul pe un remorcher al companiei, ca astfel să mă pot duce în fiecare zi acasă. Pe vremea aceea n-aș fi putut suporta să mă îndepărtez de ea. Cînd i-o spuneam, rîdea de plăcere. Într-o noapte cu vreme urîtă mă întorsesem zdrobit de oboseală după ce scosesem din vecinătatea Planierului un „panamez", care era pe cale

să eşueze pe recifuri şi o găsisem în picioare, palidă, aşteptîndu-mă, ascultînd vîntul. Şi o primisem în braţele mele ca pe o răsplată : o minunată răsplată după acele ore de nebunie. Iar astăzi, sprijinit de tejgheaua barului, mă închideam în această amintire, cu impresia că mă aflu la graniţele unui univers fără semnificaţie, în care înaintam orbeşte, în deşertăciunea fiinţelor şi a lucrurilor.

— Sînteţi chemat, spuse Lidia.

— Poftim ?

— Acolo. Masa şase.

Într-adevăr, cineva îmi făcea semn. Vedeam fluturarea unui braţ în fundul sălii, pe deasupra capetelor. Miss Warrender ! Am recunoscut-o, i-am recunoscut faţa netedă, luminoasă, sub bascul pus îndrăzneţ, oblic. Mi-am luat paharul de bere pe care nici nu-l atinsesem încă şi m-am dus lîngă ea.

— Aşezaţi-vă aici, spuse. Vă amintiţi de mine, Mr. Donatt ?

— O femeie ca dumneavoastră nu se uită, miss.

— Ah, se cunoaşte că sînteţi francez !

Am aflat că venea din cînd în cînd în acest restaurant fiindcă locuia prea departe, la „Grey şi fiul“ nu era cantină şi, în fine, fiindcă aici se putea mînca pe nimica toată. La vîrsta mea — am patruzeci şi cinci de ani — sînt întotdeauna surprins, mişcat, cînd o persoană tînără îmi acordă puţină atenţie. Cunosc totuşi fermecătoarea libertate a englezoaicelor şi imediat acest lucru mă face să mă simt bine : comportamentul lor direct, prospeţimea, ironia lor tandră şi fără răutate.

Continuînd să vorbească, miss Warrender mănîncă cu o delicateţe de pisică, cu boticul roz aplecat înainte. Ţine să lămurească lucrurile. Cîtuşi de puţin miss [1]. Măritată de trei ani (are douăzeci şi cinci), dar divorţată de un soţ care lucrează în uzină la Hull. Despărţire relativ recentă, fără drame sau regrete. Locuieşte cu tatăl ei, un fost navigator, ei da ! V-aţi înţelege cu el ! Nu-i nevoie s-o întrebi : ea-i tot dă înainte. Mama ? Moartă de mult. Ea, Frances, lucrează la Grey de şase luni. Un post bun, mai bun decît la frabrica de hîrtie unde murea de plictiseală. Şi continuă aşa, şi ascultînd-o ies din mine însumi sau, mai degrabă, ea e cea care mă antrenează în domeniul ei şi, dincolo de limbaj, îmi captează întregul spirit, îl subjugă, îl plimbă în acel teatru unde ea rîde, mimează, se agită, se inventează, trezind o plăcere ambiguă, un farmec de care-mi amintesc şi azi, încît la un moment dat îi iau mîna pentru a o privi în tăcere. Iar ea se uită la mine cum stau şi o privesc, pe urmă se desprinde cu grijă, făcînd pe pudica, pe sfioasa. Cu jumătate de glas îi spun o formulă de scuză, surprins să descopăr ce apă moartă tulburase dintr-o dată în mine.

Cum omul de la Birkenhead nu-mi trimisese pe nimeni şi cum mă plictisisem să aştept ocupîndu-mă de mici probleme de întreţinere, a treia zi mă hotărăsc să nu-l deranjez iar pe antipaticul de Rollestone, ci să mă adresez direct lui Marlowe, colaboratorul lui Herbert. Iau un autobuz — com-

[1] Domnişoară (engl.).

plet verde — cu imperială, care merge de-a lungul docurilor sub o păcătoasă burniță măruntă. În hol n-o văd pe Frances. Nu e de serviciu astăzi. E înlocuită de o brunetă care-mi spune că Mr. Marlowe mă va primi imediat. Și individul mă face să aștept trei sferturi de oră.

La prima noastră întîlnire, în biroul lui Herbert, nu remarcasem cît e de slab. E un om alb-gri-și-negru. Poartă o cravată închisă, împodobită cu o perlă ce-i face un al treilea ochi, sub bărbie. Are eleganța unui cioclu pentru clasă de lux, cu fața lividă, fără o picătură de sînge, ochii subliniați de cearcăne ca tăciunele, gura incoloră. Vorbește încet, ca Herbert, aplecîndu-se spre tine ca să te observe mai bine cu cei trei ochi palizi ai săi. Are în el ceva nesatisfăcut. Mîinile lui prelungi, prudente, întorc file, le depun cu grijă în dosarul lor. Uneori rămîne nemișcat, examinează un document, cu gîtul retras între umeri, dînd impresia că va adormi acolo, într-un picior, ca un piciorong. Dar nu, se mișcă, se însuflețește, mă asigură că s-au făcut cele necesare, că toate celelalte șantiere navale propuneau întîrzieri mult mai considerabile ; „vedeți", îmi arată scrisori, citează răspunsuri, mă convinge și mă exasperează în același timp. Îmi exprim teama că s-ar putea ca reparațiile nici să nu fie începute pe cînd conflictul în curs va lua sfîrșit. Tonul meu puțin cam iritat face să-i apară două cute îngrijorate între sprîncene. Îmi spune cu blîndețe, ca unui puști capricios, că problema este mai complexă decît cred. Navlositorul e urmărit de creditori și, în ciuda convenției de la Bruxelles, care, ce-i drept

apără drepturile proprietarului atunci cînd nava lui, așa cum e cazul, este sub contract de time-charter, trebuie ținut seama că...

La naiba !

Pe Paco Montero l-am întîlnit în hol, la ieșirea din ascensor. Stătea într-o parte, sprijinit de ghișeu, cu șapca dată pe ceafă și glumea cu secretara. Fericită surpriză ! În brațele mele ! Imediat mi-a propus să petrecem seara împreună, singura lui seară, fiindcă a doua zi pleca la drum. O asemenea căldură, o asemenea spontaneitate mi-au plăcut, dar înainte de a accepta i-am spus ce mă reține : chiar n-ar fi preferat să iasă cu această brunetă drăguță ? A protestat : „Ei, hai, hai !"

Știa un loc „amuzant" pentru cină și m-am lăsat în seama lui. Secund la bordul unui cargou care transporta minereu de plumb, comandantul îl delegase să se ducă la agentul maritim pentru formalitățile obișnuite. Gata. Acum era liber.

Îl cunoscusem pe Paco cu cinci sau șase ani în urmă, pe vremea cînd naviga pe linia Valencia-Marsilia-Genova. Era păros ca un bizon, cu o șuviță rebelă pe frunte, nasul cu mici peri nebunatici și niște ochi semitici mari, cu irisul foarte negru, două străluciri de obsidian. Mare devorator de cărți, părea creat pentru singurătatea mărilor, pentru studiu, pentru meditațiile lungi, dar, la escale, îl știam capabil de cele mai năvalnice desfrîuri, atunci cînd se ivea ocazia. Era relativ scund, dar bine proporționat, cu tor-

sul profund, gîtul musculos, și mergea în ritm cu mine cu un pas vioi și cuceritor. Știam puține lucruri din viața lui, doar că avea un frate închis la Carabanchel din motive politice.

Acest gen de om în aparență atît de expansiv, putea ascunde esențialul din el însuși, să nu lase să se vadă decît ceea ce-i plăcea. De fapt, eram bucuros de întîlnire printre altele și fiindcă mă temeam de această noapte de iarnă, de acest oraș umed în care nu-mi puteam înrădăcina nici o dorință, unde după crepuscul îmi simțeam viața încetinindu-se, prinsă în niște cercuri ce-o închideau cu perfidie.

Unul dintre acele taxiuri englezești negre și masive ca niște dricuri ne-a condus în oraș. Prin ploaie am întrezărit un decor melancolic, străpuns ici-colo de violența unor firme luminoase. Localul pe care îl alesese Paco Montero se anunța printr-un cap de cîine caraghios, încercuit de neon. La intrare, un panou promitea tot felul de atracții. Sala era vastă, avînd, sub o boltă, o scenă stil 1900, glicină pictată pe tavan, plante verzi și, într-un colț, un pian străvechi, drept, pe care se aflau două lămpi în formă de lalele. Chelnerițele în minijupe circulau printre mese. Am fost instalați în fund, lîngă vestiar, în timp ce un pianist jamaican, cu părul umflat ca un balon, improviza legănîndu-se în față și-n spate.

Nu știu cine, Paco sau eu, am adus vorba despre Herbert Grey. Paco spuse că strămoșul familiei, fondatorul firmei, începuse să facă avere la Colombo. Slujba lui consta în transportul de muncitori indieni sau malaezi, la bordul unor hîrburi de nave, spre coasta orientală a Africii,

avînd ca destinație marile plantații. (La Londra, clopotul de la Lloyd, cel care anunța naufragiile, probabil că sunase mai des în acea vreme). Fiii lui făcuseră să prospere agenția, deschisă aici după primul război mondial. Succesorul lor, Reginald, se arătase la fel de întreprinzător, dar de la moartea acestuia, Herbert se impunea și mai mult. „R. Grey și fiul“ suna vechea emblemă a imobilului. „Fiul“, dacă e să-i dau crezare lui Paco, moștenise toată rapacitatea strămoșului său negutător de sclavi ! Din cromozomii englezi uniți cu cromozomii turenieni se născuse acest om al negoțului și banilor, care, în afaceri, își păstra bunele maniere, știa să rămînă amabil și plăcut, dar al cărui sînge devenea brusc rece, iar creierul i se transforma într-o mașină de calculat infailibilă. Pentru Paco, Herbert se purta cu adversarii lui cu răbdarea și încetineala alunecoasă, nemiloasă, a frumoșilor șerpi anaconda din pădurile virgine amazoniene. Totul începea cu un foșnet ușor și, încetul cu încetul, victima se trezea, fără să priceapă nimic, presată de inelele musculoase, strînsă, zdrobită, golită.

I-am reproșat lui Paco că se lasă prins de propria-i vervă cînd îl caricaturizează astfel pe Herbert. A început să rîdă, cu nările dilatate, dinții strălucitori.

— Fie. Îi cunoști soția ?

— Da, Paco, e de-a dreptul fermecătoare !

— I-am primit acum doi ani la Sevilla. Se îmbarcau la întoarcerea dintr-o excursie la Granada. E fermecătoare, sînt de acord, dar cu un „ce“ neîmplinit, resemnat... Alcătuiesc oare cu adevărat un cuplu ?

— Eu cred că da.

— Ei, nu juxtapunerea a două ființe, amigo! Amintește-ți admirabila imagine a sfintei Tereza de Avila, flăcările a două lumînări care, dacă sînt apropiate, nu mai sînt decît o singură flacără, o singură lumină! Știu, pentru sfînta Tereza e vorba de unirea mistică a sufletului cu Dumnezeu, dar pentru mine, comparația este la fel de valabilă și pentru dragostea umană. Și chiar crezi că Herbert Grey?... Să fim serioși!

Aluzia lui m-a atins direct, a făcut să alerge o limbă de foc prin mintea mea, rozînd-o pînă la urzeală. În această sală supraîncălzită, printre acești oameni care rîdeau, beau, discutau, am realizat că de la moartea lui Catherine duceam o existență trucată, actor solitar în propriu-mi rol, dar cu un decalaj, ca și cum personajul și dublura sa nu coincideau exact, unul privindu-l pe celălalt jucînd, surprins de o interpretare ce reda doar suprafața ființei.

A venit și clipa cînd sub boltă a apărut o tînără subțire, flexibilă, îmbrăcată într-o rochie de seară cu volane de dantelă. Avea umerii goi și brațele în mănuși lungi de satin negru. Ridicat în creștetul capului, împodobit cu o pană de egretă, părul ei încadra un chip de o frumusețe perfectă, cu nasul drept, buzele admirabil conturate, arcul sprîncenelor abia desenat deasupra pleoapelor presărate cu paiete. O apariție atît de radioasă a produs în sală o tăcere încordată. Fata a început să cînte, acompaniată de pianistul negru. Avea vocea puțin răgușită a lui Marlène Dietrich și, de fapt, se părea că o imită intenționat. Avea în ea

acea grație echivocă a adolescentelor abia formate, cu șoldurile plate, pieptul mic. O vedeam prin fum deplasîndu-se cu un pas foarte suplu, de la un capăt la altul al estradei, sub curbura bolții pe care o atingea în treacăt pana de egretă, jucîndu-se cu un țigaret lung, fără a-și părăsi expresia distantă, vag disprețuitoare, copiată tot de la Marlène.

A fost aplaudată îndelung.

— Ciudată fată, i-am spus lui Montero.

El m-a privit, puțin zeflemitor.

— E un băiat, bătrîne.

— Ei, asta-i!

— Privește-i mai curînd picioarele. Picioare de bărbat. Nu poți da greș niciodată. Sînt întotdeauna mai mari decît cele de femeie.

Nu eram convins pe deplin, dar pe scenă, cu un gest brusc, Marlène și-a scos peruca, a salutat zîmbind ovațiilor, cu chipul transformat, cu privirea mai ascuțită.

— Ești un bun observator, Paco.

— Lasă măgulelile...

— Te puteai ușor păcăli!

Aplauzele care însoțeau ieșirea travestiului dovedeau dealtfel că toată asistența se înșelase.

Paco aprinse un mic trabuc, în timp ce ni se debarasa masa și-mi spuse:

— Îți amintești de-a Patra Evanghelie?

— Poftim?

— Evanghelia sfîntului Ioan. Episodul femeii adultere.

— Da, dar ce legătură are?

— Sfîntul Ioan povestește cum Hristos, ascultînd ce se vorbește în jurul lui și răspunzînd

celor care-l întreabă, începe să scrie pe nisip cu vîrful arătătorului.

— Paco, unde vrei să ajungi ?

— La acest lucru bine cunoscut : nimeni n-a avut ideea să citească și să rețină ce scrie Hristos ! Nimeni ! Sîntem toți precum scribii și fariseii puțin înclinați spre atenție.

— Pe viitor, Paco, mă voi uita mai bine la picioarele femeilor.

— Iar glumești ?

— După tine, ce-ar fi putut scrie Hristos ?

— De unde să știu ? Poate a scris despre cumplita singurătate a omului pe lumea asta ? Sau despre dragoste, care e singurul lui remediu ?

— Chiar crezi acest lucru ?

— O cred, cu atît mai mult cu cît acest pasaj din Sfîntul Ioan, după părerea specialiștilor, e cu siguranță apocrif.

Greu de continuat. Dar tot ceea ce spunea Paco în seara aceea părea îndreptat chiar în sensul curentului meu lăuntric.

În acel moment, în sală începu hărmălaia. Un marinar din marina Statelor Unite se ridică, cu brațele desfăcute, urlînd de entuziasm. Pe estradă își făcuse apariția o creatură în tutù și bolero, foarte blondă, cu privirea ingenuă, cu gura copilăroasă. Cel mult optsprezece ani. Un munte de carne. O sută douăzeci sau o sută cincizeci de kilograme ! Sînii ca niște burdufuri. Acompaniată și ea de același pianist cu părul ca un aerostat cu aer cald, a început să cînte cu o voce firavă, fără a înceta să-și dea ifose.

Pe urmă a fost rîndul unei tipe foarte brune, scunde și bondoace, cu nasul îndrăzneț, cărnos,

un nas de corsar. Purta un fel de sári pe care a început să-l desfășoare încet, dezvăluind mai întîi bustul, barat de un sutien presărat de mici stele de aur. Acum pianistul cînta în surdină o melodie săltăreață, ca și cum niște păsări ar fi ciugulit claviatura. Femeia continua să-și desfășoare materialul, încurajată de fluierăturile și strigăturile marinei Statelor Unite, pînă cînd își arătă sexul epilat din care ieșeau trandafiri și lalele, iar pe coapse și pe pîntec, întinzîndu-se pînă la șolduri, frunze mari tatuate. Și toată această înfloritură păru să se agite în suflul unei brize imaginare, atunci cînd femeia, cu brațele ridicate și mîinile încrucișate pe părul scurt și creț, începu să onduleze din mijloc. În sală, delir ! Acesta s-a amplificat în momentul cînd s-a răsucit pe loc, cu o mișcare foarte lentă și cînd s-au văzut șerpi care ieșeau dintre fese, ridicați pînă la șale, legănați comic în aceeași mișcare ca și florile.

— Nu-i chiar așa de vesel, spuse Paco. Am văzut lucruri mai reușite chiar în localul ăsta. Și admir prea mult femeile ca să pot suporta această bătaie de joc. Hai s-o ștergem.

Am aprobat.

Afară ploua ca și la sosirea noastră. În timp ce rătăceam în căutarea unui taxi, Paco îmi spuse că va fi înapoi cam peste două săptămîni și că-mi va arăta atunci un mic local mai amuzant.

— Deci ești chiar atît de sigur că voi fi încă aici peste două săptămîni ?

— Ei da, bătrîne, o să fii aici, vei vedea, lipit de chei ca o scoică.

Duminică dimineața am așteptat-o pe Jane pe pasarelă. Ploua. Dincolo de docuri se vedeau, în aval, mari întinderi înecate, lichefiate. Tăcerea orașului și a portului se acorda cu această lumină de o profunzime acvatică în care masa hotelului Atlantic Tower părea un pachebot naufragiat, înfipt drept în noroi.

Nu se distingea celălalt mal al fluviului, el însuși șters, pierdut pe veci. Am avut nostalgia orașului meu, acolo, într-o lume în care soarele mai exista, unde viața continua. M-a cuprins dorința să mă duc la pupă lîngă Jef și Judy, să le vorbesc, să mă încălzesc puțin la fericirea lor, să scap din acest univers micșorat, unde cerul se strîmta din ce în ce mai mult, cu o precizie vicleană, cu o forță obtuză de sufocare.

În sfîrșit, prin geamurile de la babord, șiroind de apă, văd sosind o mașină. Aceasta alunecă precaut printre bălți. E Jane Grey.

Mă așez lîngă ea, îi răspund la întrebări în timp ce demarează, intră pe o stradă moartă, traversînd un oraș ciumat, așa cum sînt orașele engleze duminica. Schimbăm cîteva banalități și totuși mintea mea se împrospătează și se ușurează, într-atît mă eliberează prezența lui Jane de acea senzație de asediat care mă cuprinsese acolo sus, pe pasarelă, printre instrumente camuflate sub huse, în fața acelui univers lichid fără o pasăre, fără o șuviță de fum, unde totul aluneca în abandon, renegare și uzură.

Jane a cunoscut-o pe Catherine într-o singură vară, la Cassis, cu trei ani în urmă. Au corespondat. „O să-ți arăt scrisorile ei“. Brusc încetează

să vorbească și, cu un gest afectuos, fără a întoarce capul spre mine, îmi atinge ușor brațul cu mîna ei înmănușată. Apreciez acest gest, discreția și semnificația lui.

Apoi ieșim din oraș, într-o cîmpie mustind de apă. Ploaia se potolește și curînd, în fața noastră, în învolburarea haotică a cerului, se arată soarele, un fel de glob gazos văzut de pe o planetă născîndă, cufundată încă în vaporii unei gigantice gestații geologice. Jane mi-a enumerat ceilalți invitați pe care urma să-i întîlnesc : Marlowe, colaboratorul lui Herbert, și Douglas Mac Cormick, cineast ratat dar pe care-l încurajează Miss Elisabeth Grey, sora lui Herbert, care a rămas la fel de excentrică, la fel de nebună și la fel de ostilă lui Jane. Pe această Elisabeth o văzusem cu ocazia ultimei mele șederi aici și-mi amintesc acel sentiment vag neplăcut pe care mi-l lăsase. Cînd menționez acest lucru, nu fără o ușurință calculată, Jane se amuză, devine aproape drăguță, învăluită în mantou, cu capul înfofolit în gulerul pufos de blană și părul prins sub o pălărie de fetru care-i acoperă pe jumătate fruntea. Nici nu bănuiește că eu o observ în timp ce ea rămîne atentă la drum. Are un chip plin de prospețime, un chip de ciobăniță, fără nici un fard. N-o cred prea inteligentă, dar trebuie să aibă un suflet delicat care, fără îndoială, se înăbușă în aerul închis al lumii afacerilor. „Resemnată“, spusese Paco. Mi se pare mai curînd că există în ea ceva leneș ca la femeile prea protejate. Nu dă impresia că aparține acestui secol, ci unei epoci a alcovurilor, a evantaielor pictate, a umbrelelor de dantelă. Știu că nu influențează

3 — Sirenele — Cd. 1/684

cu nimic viaţa lui Herbert, căruia i-a dăruit un fiu, pe John, acum doisprezece ani, şi care este exilat într-un îndepărtat colegiu, din voinţa unui tată plin de grijă, preocupat de asigurarea unei educaţii foarte riguroase, departe de cocoloşelile materne. Mai ştiu că ea aparţine unei bogate familii de fabricanţi de bere din Dublin. Catolică, am spus, şi practicantă, luîndu-şi în serios toate îndatoririle. În plus, cititoare de romane franţuzeşti, pe care şi le procură de la Paris prin intermediul unei ligi de dreptcredincioşi.

Chiar dacă există în ea vreo îngrijorare sau vreo durere secretă, aceasta nu i se vede niciodată pe chip. Să fie oare o trăsătură din naştere? Rezultatul educaţiei? Sau influenţa unui soţ care posedă atît de bine arta disimulării? Cred că are treizeci şi şase sau treizeci şi opt de ani. Dar pare de treizeci. Nu văd la ea acele umbre atît de fine care fac vizibilă vîrsta. Nu va fi niciodată bătrînă. Lîngă ea, nu ştiu de ce, simt un fel de încredere, cea a omului care se credea pierdut şi care îşi spune că, în cele din urmă, ar putea fi totuşi salvat.

În acest moment se întoarce spre mine:

— Va trebui să ne revedem. Presupun că şederea ta va fi lungă şi Herbert are pentru tine atît de multă simpatie!

Într-un peisaj în care ceaţa se răsfira printre copaci, casa lui Herbert Grey, o casă cu paiantă, se înălţa pe costişa unei văi întretăiate de garduri verzi. Totul părea pustiu, încremenit în acea vastă seninătate ce urmează furtunii. Nici o prezenţă omenească. Pustiu şi drumul pînă la grilaj,

drum pe care-l cunoşteam, fiindcă-l parcursesem la ultima mea vizită. Unele geamuri reflectau, pe faţadă, cerul sfîşiat, îi captau strălucirile de zăpadă. Care putea fi viaţa cotidiană în această locuinţă izolată? Jane traversă parcul, întoarse la capătul unei alei şi se opri lîngă o scară mîncată de muşchi.

Herbert şi Marlowe ne-au întîmpinat, Marlowe tot aşa de slab, cu mîinile încrucişate la spate, cu gîtul între umeri ca un marabu zgribulit. Mi-a spus încet de tot că luni, adică mîine, va avea loc branşarea la bord a telefonului cu uscatul. Cu acelaşi ton confidenţial Herbert m-a întrebat dacă sînt mulţumit. Sigur că eram şi primul meu apel va fi la şantierul naval. Nu-l voi lăsa în pace pe tipul acela de la Birkenhead pînă nu se va ocupa de nava mea.

— Bravo! spuse Herbert. Zgîlţîie-l pe Mr. Rollestone. Noi o să te sprijinim.

— Trebuia să-mi trimită pe cineva de săptămîna trecută. Tot îl mai aştept.

Herbert era bine dispus. M-a condus în camera vecină, unde într-un fotoliu cu spătar înalt trona mama lui, foarte măruntică, foarte ridată, cu pleoape de pergament. Mîna ei ca o gheară se juca cu perlele unui colier ce-i cădea pînă-n poale. Pe vremea cînd era foarte tînără, o cuminte domnişoară Villeroi debarcată din a sa Touraine natală, pentru a servi ca profesoară de franceză mamei lui Reginald, acesta, la fel de expeditiv în toate, o lăsase însărcinată după opt zile. Căsnicia ce a urmat a fost fericită, cimentată de o egală pasiune pentru bani. Primul copil, născut din acea furtunoasă urare de bun venit, n-a trăit.

Herbert a venit pe lume după doi ani, iar sora lui, Elisabeth, s-a născut în bubuitul tunului, adică în iunie 1940.

Mrs. Reginald Grey m-a recunoscut, dar continua să mă observe cu ochii ei bănuitori. Astfel îi supraveghea pe noii-sosiţi, temîndu-se să nu fie atacată, jefuită, înainte chiar de a fi putut apăsa pe butonul soneriei de apel. Fiind surdă, purta un aparat vechi pe care refuza să-l schimbe cu unul mai modern, argumentînd că pentru ea e bun, refuzul ei provenind de fapt numai din zgîrcenie. Cînd Mrs. Grey se încălzea vorbind, vechiul „sonoton" emitea un şuierat sacadat într-un acord ciudat cu vehemenţa cuvintelor. Mrs. Grey, care-l purta la cingătoare, îl calma atunci cu un bobîrnac. Şi cum firul se confunda cu rochia neagră, nu se vedea apărînd decît sub ureche unde, uneori, se agăţa de pandantivul greu de ametist.

Cu un an în urmă Herbert îmi arătase casa. Apreciam mai ales biblioteca şi suvenirurile bătrînului pirat din Colombo, colecţiile de jaduri şi de fildeşuri — omul avea gust — hărţile vechi şi diversele instrumente de navigaţie printre care un foarte curios astrolab marcat cu caractere arabe. De departe, Mrs. Grey mă pîndea. Citeam în privirea ei că mă credea capabil de a şterpeli pe furiş vreuna din aceste comori. În celelalte camere de la parter erau mobile olandeze cu farfurii roşii, ornate cu pagode şi jonce, ale Companiei Indiilor.

Jane şi cu mine stăteam puţin mai la o parte şi ea-mi spunea cît îi era de greu s-o convingă

pe Mrs. Grey să facă cea mai mică schimbare în casă, cînd în parc se auzi o maşină. Era Elisabeth, urmată de Douglas Mac Cormick, cineastul. Acesta avea o mustaţă neagră ce-i cădea de fiecare parte a gurii, precum aripile unei rîndunele ce se încăpăţîna să-şi construiască un cuib în nasul lui.

Mac Cormick, frunte brăzdată a oamenilor cu idei şi ochelari ca nişte hublouri, abia mă privi, îmi întinse o mînă dezgustată emiţînd un fel de grohăit. Era evident că prezentam pentru el la fel de mult interes ca şi un peşte de acvariu. Elisabeth mă măsură surîzînd ironic şi mă părăsi brusc pentru a se duce să-şi schimbe rochia. O cunoşteam. Averea ei îi permitea fanteziile cele mai nebuneşti. Nu se măritase niciodată, dar trăise mult timp cu un pictor puţin sărit, al cărui talent anemic sfîrşise prin a seca în focul zeflemelilor elisabetane. Cufundat într-un fotoliu, cineastul, cu paharul în mînă, medita în timp ce se scobea în nas cu un deget expert. (Rîndunica se agita atunci ca şi cum ar fi fost gata să-şi ia zborul). Alt tic : se scărpina la subsuoară, cu mîna vîrîtă sub vestă şi opera îndelung, cu ochii pe jumătate închişi, fruntea severă.

Începutul mesei a fost pentru mine fără surprize. Instalată la un capăt al mesei, Mrs. Grey mă aşezase la dreapta ei, iar în cealaltă parte o aveam ca vecină pe Elisabeth, o Elisabeth în rochie lungă, albastră, fără bijuterii sau machiaj. Nu ştiu de ce adulmecam în ea o duşmancă şi m-am hotărît nu să fac pe amabilul ca s-o îmbunez, ci să mă arăt circumspect.

Am spus că începutul mesei a fost lipsit de surpriză, fiindcă, din capul locului, Mrs. Grey începu s-o dăscălească pe servitoare, o tînără cu obraji sănătoşi, rotunzi de ţărancă, şi care, obişnuită fără îndoială cu acest tratament, îşi păstra placiditatea. Pentru Mrs. Grey nici un fel de bucate nu erau vreodată pregătite pe gustul ei. Sau prea copt, sau nu destul. Sau prea cald sau dimpotrivă. Sau îi lipsea sarea sau alt condiment. Mîncarea e dusă înapoi la bucătărie. Îi e prezentată a doua oară. Prea tîrziu. A aşteptat mai mult decît răstimpul convenabil. O să rămînă nemîncată, luînd aerul unei persoane condamnate să postească, să fie tot mai slăbită din lipsa de atenţie a celorlalţi. E implorată, îndemnată. I se demonstrează că „greşeala" a fost reparată, că în prezent totul e bine. Dar ea se încăpăţînează în refuz. Dacă se insistă, va părăsi masa, ceea ce n-ar dori să facă pentru nimic în lume din consideraţie pentru oaspeţi. Se enervează (tutt ! tutt !), potoleşte aparatul cu un bobîrnac, afirmă că în casa asta se face totul pentru a-i contraria gusturile, a-i da peste cap principiile igienei alimentare. În cele din urmă, consimte să înghită o supă şi puţin jambon. Abia se atinge de ele, cu un aer dezgustat. Şi brusc, comedia ia un alt făgaş. Camera unde sîntem este izolată cu grijă, dar Mrs. Grey se plînge de curent. Vîntul perfid intrînd prin crăpături îi îngheaţă umerii, îi străpunge pieptul, îi atacă bronhiile. E clar, vor, desigur — tutt ! tutt ! să o omoare. Lumea se ridică, verifică ferestrele, se trag perdelele, se aduce un paravan. Curentul se încăpăţînează, ea-l simte,

vorbeşte cu indignare ca şi cum o mînă invizibilă dar obscenă ar pipăi-o. Al doilea paravan. Iat-o protejată îndeaproape din trei părţi, ghemuită pe scaun, păstrîndu-şi privirea bănuitoare de bătrînă regină ce se teme de lovitura de pumnal în spate sau de laţul unui sugrumător. Herbert nu încetează s-o întrebe dacă acum se simte mai bine, şi ea consimte să mănînce. El se face umil. Se înţelege că are pentru mama lui o veneraţie sinceră. Nu-i cazul şi pentru Elisabeth, care nu spune nimic, dar zîmbeşte cu răutate la capriciile bătrînei.

Masa fiind terminată, Mrs. Grey se ridică. Herbert se repede, o ajută să se degajeze din fotoliu, paravane, să se întoarcă în camera ei la etaj, să urce scările ţinînd-o de braţ. Abia s-a întors printre noi că şi auzim ţipete. „Nu-i nimic, spune Elisabeth cu dispreţ. Mama îi face o scenă cameristei ei." Biata Norma ! O fată bună. În fiecare zi ameninţă că pleacă. E reţinută. Şi cedează. Dacă e s-o crezi pe Elisabeth, s-ar zice că are o adevărată vocaţie de a plăti oalele sparte.

Vălătuci de ceaţă se lipeau de ferestre, fantoma unui arbore aluneca din dreapta în stînga. Cum acolo sus ţipetele reîncepeau, Elisabeth îşi strivi ţigara într-o scrumieră şi, la rîndul ei, urcă scările strîngîndu-şi fusta, ceea ce-i mulă strîns şoldurile rotunde şi pline. Eram grupaţi în jurul şemineului. Ardeau butuci şi Mac Cormick se scobea în nas tolănit într-un fotoliu masiv. Jane oferea lichioruri, trabucuri. Atunci mi-am dat seama că mă plictiseam şi că ceaţa ce apăsa gea-

murile îmi îngreuia şi mie tîmplele. În clipa aceea Elisabeth a reapărut spunînd :

— Am oprit-o pe Norma. Era şi timpul. Era pe jumătate băgată în cufăr.

Am privit-o înaintînd spre noi, încercînd să mi-o imaginez goală, cu sînii în vînt. Ea mi-a prins privirea şi a venit să se aşeze lîngă mine. Am descoperit atunci asemănarea ei cu strămoşul din Colombo, al cărui portret împodobea biblioteca, aceiaşi ochi limpezi şi reci, aceeaşi gură vorace. Cînd rîdea i se vedeau dinţii foarte albi, foarte strînşi, făcuţi pentru muşcat, pentru sfîşiat... Era în ea ceva implacabil, soldăţoi în fustă, cu gestul prompt, fruntea furtunoasă la cea mai mică împotrivire. Se simţea că nu are nevoie de căldura celorlalţi, că îşi ajunge sieşi şi că e ca o floare uriaşă, o orhidee de culoare veninoasă, izolată prin însăşi raritatea ei. Ştiu că locuieşte în oraş (îi repugnă ideea de a sta la ţară) şi că vine în această casă sub pretextul de a-şi vedea mama şi fratele, în realitate pentru a verifica dacă buna înţelegere dintre Herbert şi Jane slăbeşte în sfîrşit. Ştiu că şi-a adus la disperare pictorul pe care-l făcea incapabil în faţa tuturor, căruia îi dădea numele amantului cu care urma să se vadă, ora şi locul întîlnirii. Ştiu că manevrează cu măiestrie un mic voalier pe un lac, călăreşte, că face pe mecena subvenţionînd efemere reviste literare sau producţii cinematografice lipsite de interes, de unde şi aceşti paraziţi pe care-i tîrăşte în urma ei, fiindcă-i bogată. Herbert girează partea ei de moştenire.

Din lipsă de ocupaţie, o pasionează orice sau oricine. Pentru moment se dă în vînt după acest

Douglas Mac Cormick, care este un ratat, plin de pretenţii şi autor de scurt metraje, pe care eu nu le-am văzut niciodată, dar despre care Jane mi-a spus că sînt jalnice. (Cine ştie, poate fermecătoarea Jane îşi revarsă asupra lui aversiunea pentru cumnata sa ?) Cînd vorbeşte, Douglas se declară de avangardă, emite sentinţe definitive asupra producţiei celorlalţi : Losey, îmbătrînit, Buñuel, bluf demagogic... Are o voce melodioasă şi se foloseşte de ea pentru aluziile cele mai violente, păstrîndu-i un ton dulceag, o plîngere de violoncel. Poartă o cămaşă ţipătoare, cu carouri enorme şi pantaloni care i se lasă armonică peste pantofi, cu turul mult lăsat sub fese. E curat, dar dă impresia de murdărie, poate din cauza tenului său cenuşiu, a părului ce-i atîrnă moale pe gît, a pipei cu tija prea lucioasă, ca şi cum ar fi plină de salivă, a maniei sale de a se scărpina la subraţ, de a se scobi în nas. E căsătorit. Soţia îl admiră. Şi-a ruinat socrii care l-au finanţat fără a cîrti vreodată. Tot de la Jane ştiu că le-a spus într-o zi acelor nefericiţi pe care-i lăsa complet secătuiţi : „Sper că nu vă aşteptaţi la recunoştinţa mea !"

Eram aici, observîndu-i pe aceşti oameni care mă înconjurau şi uneori îmi plecam privirea pe mîini ca să nu mi se observe insistenţa, şi aceste mîini mă jenau, crăpate cum sînt, cu acea materie neagră ce rămîne impregnată în crăpături şi pe care nimic n-o poate scoate. Dimineaţă devreme, înainte de sosirea lui Jane, lucrasem la maşini şi-mi curăţasem cu grijă pielea cu benzină, dar mi se părea că mirosul de benzină, în ciuda săpu-

nitului viguros, persista și că ticăloasa de Elisabeth observase, ceea ce-i dădea acest zîmbet răutăcios. Nu mă înșelasem deloc, căci la un moment dat se aplecă spre mine pentru a-mi spune, cu ochii ușor mijiți :

— Lucrați de mult timp în buncăre ?

— De mult timp, miss.

Mă și pusesem în gardă și toți ceilalți, așezați în cerc, cu reflexele focului pe chip, așteptau, cu mîinile leneșe lăsate pe brațele fotoliului lor.

— Mereu în ulei și unsoare ! Ah, n-aș suporta o viață atît de murdară !

— Murdară doar pentru fizic, miss. Spre deosebire de a dumneavoastră !

Fie, nu era o replică grozavă, dar crezusem că descifrez în acea reflecție a lui Elisabeth, destul de nelalocul ei, o intenție dușmănoasă și, deoarece fusesem prevenit în privința ei, eram hotărît să nu cedez nimic, să ripostez lovitură cu lovitură, în ciuda primelor mele înclinări spre prudență. La drept vorbind însă, Elisabeth păru mai mult surprinsă decît supărată.

Nu-mi place să mă arăt agresiv fără un motiv real și eram conștient că cedasem unei antipatii necontrolate. În spatele hublourilor, privirea lui Douglas mă măsura ca și cum abia apărusem acolo, năclăit, dintr-o gură de canal. Cel de-al treilea ochi al lui Marlowe, de pe cravată, strălucea, mi se păru, mai intens. Jane se întoarsese spre foc.

De ce venisem oare ? Pe fața trandafirie a lui Herbert nu se citea nici un sentiment. Lumina șemineului juca pe părul lui argintiu, întreținut

cu grijă, cu două ondulații meșteșugite deasupra urechilor. Cu o mișcare bruscă se ridică, ceea ce risipi puțin stinghereala produsă de cuvintele mele. A propus să se proiecteze cîteva filme, oh ! niște fleacuri de amator, se juca și el cu aparatul de filmat pe 16 mm, nimic artistic, amintiri...

Servitoarea cu obrajii rotunzi pregăti aparatul, desfășură ecranul, trase perdelele de la bibliotecă.

În acest timp mi-am dat seama că, de la sosirea mea, am neglijat, o, Paco Montero, să citesc ceea ce se scria pe nisip. Îmi dau seama că am fost atent mai ales la Elisabeth. Un lucru îmi sare în ochi : Jane și soțul ei se ignoră, mișcîndu-se prin cameră ca doi străini. Între ei există o zonă înghețată al cărei frig îl simt dintr-odată. Sînt aproape două ore de cînd asist la această realitate și n-am observat nimic. Dacă privesc mai atent, această impresie se confirmă, se confirmă această distanță dintre ei, peste care rareori reușesc să treacă. Sînt derutat ca atunci cînd citești o povestire trunchiată, în care personajele pe care credeai că le cunoști apar fără legături coerente, într-o viață discontinuă, imposibil de interpretat.

Herbert proiectă un filmuleț, făcut din plimbări prin Atena — Partenonul și restul — neinteresant, pe urmă un altul înțesat de cocotieri haitieni, dar cel de-al treilea evoca o vară în Provența și le-am văzut, acolo, pe Jane și Catherine, în costume de baie pe plajă la Cassis, în clipa cînd ieșeau din mare, cînd alergau rîzînd spre aparatul de filmat, în plin soare, cu un val ce se spărgea la picioarele lor. Presimțeam această

apariție. Peisajul însuși o anunța, trezea în mine o amintire confuză încă înainte de izbucnire, înainte de această imagine vie și totuși închisă într-un univers inaccesibil, care făcea viziunea greu de îndurat. Următorul film prezenta vestigii maya, piramida de la Chichen Itza, Palenque, Uxmal, inutilă diversiune. Catherine continua acea cursă fără de sfîrșit către mine printr-un spațiu dilatat în care nimic, niciodată, nu se întîlnea, nu se unea, în care cuvintele însele își pierdeau orice sens, orice putere.

Cînd s-a făcut iarăși lumină m-am ridicat, m-am întors în salon și, prin fereastră, am privit cîmpia și copacii sub continente de nori printre care tremura apa verde a cerului.

Seara, Marlowe m-a dus la *Centaur*, un Marlowe încorsetat într-un palton strîmt și întunecat, din care-i ieșea capul ca un mîner de umbrelă. Era un taciturn și i-am fost recunoscător pentru mutismul lui pe tot parcursul drumului. M-am urcat la bord. Ceața de seară se lăsase, sugruma luminile, sufoca inima.

Intrînd în cabina mică, încerc să citesc, întins pe cușetă. Acel film, acea viziune de cîteva secunde a provocat în mine un fel de prăbușire. Simt acea excavare și umbra ei. Petrecusem cincisprezece zile la Cassis, Catherine și cu mine. Herbert și Jane veniseră și ei acolo pentru patruzeci și opt de ore. Cele două săptămîni formau un lac în străfundul unei peșteri, o întindere de cristal foarte pur, gata să scînteieze în focul celei mai mici lămpi. Las jos cartea. Ascult scrîșnetele ce urcă din adîncul *Centaurului*, din toată această

carapace de fier ce mă împresoară și mă tem de mine însumi. Îmi amintesc de halucinațiile pe care mi le provocase mai de mult zdruncinarea nervilor mei. N-am avut niciodată nici cea mai infimă înclinație pentru supranatural și totuși în acea perioadă a vieții mele ajungeam să interpretez unele zgomote, în întuneric, ca fiind semnele unei prezențe. Da, trebuie multă pudoare ca să evoc ce simțeam atunci. După înmormîntare nu avusesem curajul să mă întorc în casa în care trăisem împreună și mă refugiasem într-un hotel mizer, nu departe de La Joliette, unde petreceam ore în șir dormind, doborît de doze puternice de somnifere. Poate abuzul de aceste droguri era la originea tulburărilor de care voi vorbi aici, nu fără să mă simt stînjenit. La cîtva timp după aceea simțisem nevoia să mă întorc iarăși acasă. Acea primă trecere a pragului casei mele a fost și prima experiență a singurătății. Am avut sentimentul de părăsire în mijlocul unui deșert, toată ființa mea fiind prinsă într-o implacabilă lumină, o imobilitate minerală, confruntată cu o lume fără consolare sau speranță.

Cum fusesem numit cu doi ani înainte șeful serviciului tehnic al companiei mele, lucram adesea seara pînă tîrziu. După moartea lui Catherine, într-o noapte, am ajuns în fața ușii mele, unde am auzit rostit distinct, de cealaltă parte, ca altădată, da, ca înainte, și cu același ton vesel și tandru: „Tu ești, André?" și am fost cuprins de un tremur. M-am repezit la clanță, am străbătut toate camerele și nu mi-am dat seama de rătăcirea mea decît după această cursă, în fața imaginii

mele reflectate într-o oglindă, cu ochii măriţi, privirea dementă. Altă dată... (Dar poate greşesc amintind aceste fapte mărunte... Totuşi, dacă le scriu, n-o fac oare şi pentru acea iluzie de comunicare, de apropiere cu cititorul necunoscut, prins ca şi mine, ca noi toţi, între două eternităţi, două neanturi cu aceeaşi stupoare, aceeaşi teamă, frate întru disperare şi durere cînd dispare pe veci ceea ce dă un sens vieţii ?)

Aşadar, într-o altă seară, completam la mine în birou nu ştiu ce formulare administrative, cînd, nu departe de masa unde scriam, dar în cercul luminos al lămpii, frunzele unui filodendron pe care-l plantase chiar ea şi pe care continuam să-l îngrijesc, s-au agitat fără motiv în calmul profund al încăperii şi, în aceeaşi clipă, am fost în picioare, pîndind cu pasiune ceea ce mi se părea a fi evidenta manifestare a unei prezenţe, voinţa patetică de a comunica cu mine, de a ajunge la mine străbătînd desişul unui munte de umbră. Ascultaţi, eu beau foarte puţin. Tocmai încetasem, după cum am mai spus, să iau somnifere. Şi această nebunie mă cuprindea aşa, la rece, fără îndoială prin efectul vreunui mecanism mintal, pe care nu-l cunosc, al dezechilibrului meu psihic, distrugînd orice luciditate pentru a mă proiecta în afara realului, într-un univers de o dimensiune nouă, neexplorată, iraţională, cu totul în afara timpului !

E oare necesar să continui ? Să dezvălui că, altă dată, eu care nu mai dormeam în camera noastră, ci pe un divan, în camera de zi, am avut senzaţia că un suflu îmi mîngîie obrazul în întuneric, că o mînă îmi atinge pieptul şi n-am aprins lampa, oh nu ! Am rămas atent în beznă, convins că trebuia să interpretez acest moment, că eram dator să depăşesc frontierele unei gîndiri absurd îngustate, care reduce lumea la dimensiunile ei cele mai elementare. Oare, în toate acestea nu era vorba, pur şi simplu de semnele unei neurastenii profunde ? Dar să lăsăm asta. Oricum, în prezent mă credeam vindecat. Şi iată că în această cabină sînt din nou cuprins de acea nelinişte pe care am cunoscut-o, atent la cel mai mic zgomot, la cel mai mic suspin ce urcă din aceste străfunduri cavernoase, iar bolnav, din cauza a zece secunde dintr-un film de amator, a unei imagini, o fantomă ieşită din mare, ivindu-se în flăcările violente ale soarelui. Nu mai pot suporta să stau aici. Mă ridic, îmi îmbrac bluzonul, îmi pun şapca cu gesturi nervoase şi ies pe punte. Ceaţa s-a îndesit şi felinarele de pe chei crează luminiscenţe melancolice. Mă plimb încoace şi încolo în răceala nopţii de-a lungul coridorului şi mi se pare că parcurg una cîte una celulele propriului meu spaţiu interior, că le verific compartimentările, vacuitatea. În clipa asta aud, venind dinspre marile îngrămădiri de scînduri, jos, lîngă un antrepozit, un fel de chemare. Mă aplec imediat peste parapet, şi de data asta văd, da, văd. Ceva mişcă în aceşti vapori traversaţi de raze oblice. O formă se conturează puţin cîte puţin, sîngele începe să-mi zvîcnească mai repede, ca în acele seri, acasă, cînd, cu o speranţă sălbatică, credeam că pătrund cel mai intim secret al vieţii. Sirenele avertizoare de ceaţă tac şi aud, în această vastă descompu-

nere a nopții, același strigăt și, ciudat, există în tresăririle imaginației mele un fel de joc, narcotic ce-mi toropește gîndirea, refuzîndu-i orice exercițiu logic, o abandonează unui fel de înfășurare pe ea însăși. Acum forma se distinge mai mult și recunosc o siluetă de femeie, de femeie înaintînd în mod lamentabil, cu fusta ușor unduind, scoțînd la intervale acel strigăt, acea chemare. Mi se pare că toată fața mea îngheață, că suflul ce vine dinspre fluviu îmi paralizează plămînii, dar alerg spre pupa, fără să pierd din ochi apariția și, cum ea se șterge o clipă, o teamă îmi inundă creierul ca un jet de apă fierbinte... Adevărat, nu mai e nimic, dar nu se poate și-o să cobor, să scormonesc în noapte. Nu sînt nebun, am văzut, alerg iarăși și pantofii mei răsună pe bordaj. Atunci aud pași în urma mea. Îl aud pe Jef care calcă cu cizmele lui mari și-mi vorbește :

— Dumneavoastră sînteți, domnule Donat ?

— Vino, e ceva acolo... o femeie.

Vine lîngă mine, cu bereta cu pompon trasă pe ochi, gulerul pulovărului ridicat pînă la urechi, și deja această prezență, acest calm atît de străin de agitația mea mă readuc în fire. Dar forma reapare, se clatină de-a lungul unui zid. Jef o privește și el, spune liniștit că e vorba de un vagabond, îl recunoaște, un tip bătrîn, îmbrăcat mereu cu o redingotă lungă. Trăiește laolaltă cu o mică ceată de vagabonzi care, atunci cînd se lasă noaptea, se adăpostește într-un mare cofraj de lemn, abandonat de cealaltă parte a antrepozitului.

Pe urmă mă examinează și-mi spune :

— E-n regulă, domnule Donat ? Vă simțiți bine ?

— Desigur.

Privesc noaptea, felinarele, catargele de încărcare ale unui cargou luminate de jos, ca plantate într-un coș de lumină și ceva se coagulează în adîncul pieptului meu, încît mă împiedică să respir.

— Nu vreți să veniți să beți ceva cu noi ?

— Mulțumesc, Jef. Iartă-mă, dar sînt obosit. Mă întorc înăuntru.

Luni, telefonul cu uscatul a fost branșat la bord. Am sunat fără întîrziere la șantierul naval din Birkenhead și l-am cerut pe Rollestone. Mi-a trebuit multă răbdare. Sau nu era încă în birou sau tocmai ieșise. Cînd l-am găsit, în fine, am auzit :

— Aici Rollestone ! Bună ziua !

După tonul folosit mi-am dat seama că era bine dispus și am profitat pentru a-i cere imediat, și neîntîrziat, vizita reprezentantului lui. Marlowe mă asigurase că toată hîrțogăria era în regulă și lucrările puteau începe.

— M-am săturat să lîncezesc în portul vostru blestemat. Cu cît se termină mai repede, cu atît plec mai repede. Fiți omenos, Mr. Rollestone !

— Voi fi, o dată, nu s-o face gaură-n cer. Vă trimit deci pe cineva de ispravă, un fost campion de box din marina de război.

— Campion sau nu, esențialul e să știe să deosebească un manometru de o narghilea.

— Bănuiesc că va ști ! Deosebirea e mică, dar reală.

— Cînd îmi trimiteți gorila ?
— Săptămîna asta !
— Ziua și ora ?
— Să zicem, joi dimineața.
— Domnul s-o aibă-n pază pe regină !

Mai tîrziu eram în sala mașinilor, verificînd pompele, cînd Jef a venit să mă caute. Telefon ! Primul apel pe care-l primeam ! Și era Jane.

Reușise să găsească fotografiile din acea vacanță la Cassis cu Catherine (găsise și negativele). Cum promisese, voia să mi le arate, să le dea la reprodus pe cele pe care le voiam. De obicei, pierdea negativele. O șansă ! Păstrase și scrisori, unele foarte emoționante. Dacă doream, mi le dădea să le citesc. Să ne întîlnim, de exemplu, joi după-masă, în cutare local elegant, la Whitechapel. Vocea ei mi s-a părut puțin mai vibrantă ca de obicei. Am spus „ne-am înțeles, Jane", cu sentimentul că nu era necesar, că mai bine spuneam nu.

Acest regret m-a urmărit toate zilele ce-au urmat. Ceața împresura orașul, unde a trebuit să mă duc de două sau trei ori pentru diverse demersuri, consulatul Franței, căpitănia portului, agenția Grey...

Oraș de negoț, negru și cenușiu, cu care simțeam că nu am nici o legătură. Puteam circula fără să fiu tulburat de trezirea vreunei amintiri despre Catherine. (La Marsilia, la Aix, regăseam cutare loc unde o așteptasem, cutare cinematograf unde mersesem, imagini de o obsedantă putere negativă pentru mine). Pentru geografia mea sentimentală, orașul acesta era așadar lipsit de referințe sau amintiri, de o neutralitate de țară fără mister.

Într-o dimineață, cînd plecam, i-am spus lui Jef :

— Dacă într-o seară Judy și cu tine aveți chef să mergeți să vedeți un film, nu vă jenați. Fac eu rondurile, bătrîne.

La această propunere Jef păruse puțin încurcat.

— Mulțumesc, domnule Donat. O să mai vorbim despre asta. Vă mulțumesc.

— Îmi închipui, am zis eu cu malițiozitate, că n-ai gusturi orientale, că n-o sechestrezi pe micuța asta ?

— Cîtuși de puțin, ce idee !

— Am glumit, Jef.

Eram pe punte, lîngă scară, și mă privea cu ochi în care se citea ceva numai de el știut, ceva ce eu nu puteam să descifrez.

În ultima vreme, împreună cu el, ne ocupam de lucrări de rutină și uneori Judy ni se alătura, o Judy ce părea din ce în ce mai puțin neîncrezătoare față de mine, mult mai puțin sălbatică decît la început, știind chiar să zîmbească drăguț, mai ales de cînd scrisesem la Marsilia în privința călătoriei ei, imediat după ce Jef îmi mărturisise dorința lor de a pleca împreună.

Știu două întîmplări din viața lui Jef. La șaisprezece ani, băiat solid și muncitor, îl bătuse măr pe prietenul mamei lui, care o amenința. Mama lui era văduvă și lucra într-o fabrică de săpun din Cabucelle. Față de ea, tipul acela se

arăta deseori brutal. În încăierarea cu Jef, o lovitură de pumn devastatoare, îi scosese un ochi. Mai tîrziu, Jef începuse să trăiască cu o fată care, în lipsa lui — el naviga pe o linie din Orientul Mijlociu — frecventa diverşi derbedei. Fusese amestecată într-o poveste scîrboasă cu droguri. Abia debarcat, Jef fusese arestat, bănuit că aprovizionează banda despre care, de fapt, el nu ştia nimic.

În sfîrşit eliberat, după opt luni de închisoare preventivă, găsise un angajament la bordul unui petrolier pe linia spre Tampico. Mai tîrziu trecuse pe *Centaur*. În afacerea cu droguri amintirea tipului chiorît făcuse impresie proastă, de unde tendinţa de a-l crede capabil de tot ce era mai rău. De atunci, Jef înjura adesea poliţia şi judecătorii.

Cu ocazia vizitei mele la Marlowe, care trebuia să asiste la expertiza de joi dimineaţa, am regăsit-o pe Frances Warrender, în spatele biroului ei, sub afişul gigantic, albastru şi auriu, al firmei Koninklijke Nederlandsche Stoomboot, a cărui coroană părea pusă direct pe frumosul ei păr de culoarea soarelui.

— Nu v-am mai văzut, miss, în restaurantul nostru. Aţi găsit cumva altul mai bun ?

— Aşi, de unde, mă duc tot acolo chiar azi.

— Voi avea plăcerea să stăm împreună la masă ?

— Desigur.

Zîmbea, cu un reflex zeflemitor în ochi ; pulovărul îi mula strîns bustul, sînii tineri. Era ceva mîngîietor, promiţător în vocea ei, în inflexiunile

ei. Îmi trezea nevoia de prezenţă feminină, de acea înţelegere de care este în stare doar o femeie. O simţeam capabilă să oprească, sau cel puţin să frîneze acea coborîre lentă în străfundurile propriei mele inumanităţi.

— Pe curînd, miss.

— Nu-mi spuneţi miss. Spuneţi-mi Frances.

Am ajuns primul la restaurant şi m-am aşezat în fundul sălii, în sectorul Lidiei. E adevărat că ploua şi că prin geamuri vedeam lumea ca un acvariu uriaş în care alunecau, monştri ai abisurilor, umbrelele negre şi lucioase. Cînd Frances a intrat în sală, mulţi bărbaţi au întors capul în direcţia ei şi am citit în privirea lor dorinţa intensă pe care le-o inspira. Imediat după ce s-a aşezat în faţa mea i-am spus-o. A mărturisit rîzînd că suportă cu plăcere toate aceste priviri. Nu, nu era jenată. Altădată, da. Vremea aceea trecuse. Din joacă şi zîmbind am întrebat-o dacă şi eu aveam acea privire. Şi a răspuns, după o scurtă ezitare, că privirea mea era diferită, că-şi dăduse seama de acest lucru de la prima noastră întîlnire şi, cum eu insistam, dorind să înţeleg prin ce naiba putea să fie diferită, ca şi cum nu eram capabil şi eu să rîvnesc, ea a rîs şi, atingîndu-şi gîtul cu mîna, a spus că ceilalţi aveau doar poftă să se culce cu ea.

— Deci nu-i cazul meu ?

Încă o ezitare :

— Dumneata, André, mă doreşti poate, dar cauţi în mine altceva, ceva ce poate nu voi reuşi niciodată să-ţi dau, chiar dacă aş dori-o profund.

A trebuit să ne oprim aici. Lidia se apropiase de noi pentru a lua comanda. Frances și-a băgat nasul în meniu. Picupul difuza în surdină un cîntec al lui Sinatra și, după plecarea Lidiei, Frances păru foarte atentă la această voce. Brusc, îmi spune :

— Ești căsătorit ?

— Am fost.

— Și... v-ați despărțit ?

— Nu în sensul pe care-l dai dumneata acestui cuvînt.

— Oh ! Scuză-mă.

Aproape tot timpul mesei mi-a vorbit despre tatăl ei, fost navigator, acum la pensie, supraviețuind războiului, marilor convoaie din Atlantic, de două ori torpilat, a doua oară cînd vaporul lui se îndrepta spre Murmansk. Am spus că mi-ar face plăcere să-l cunosc și ea a fost de acord că era o idee fericită, că și el ar fi satisfăcut, singuratic cum era, mereu obsedat de lumea mării. Pe urmă, fără nici o legătură, ca și cum un anumit gînd și-ar fi continuat în mintea ei germinația îndărătnică, întrebă :

— E mult timp de atunci ?

Am ghicit ce voia să spună :

— Aproape patru luni. De o criză cardiacă.

Răspunsesem fără să-mi ascund o ușoară nemulțumire. Frances și-a dat seama și și-a strivit nervos țigara într-un bol metalic.

— Sînt odioasă că insist așa.

Lacrimi lungi de ploaie alunecau pe geamuri. Nu se vedea nimic din stradă decît, la intervale, silueta fugară a unui trecător. Nu voiam să-i mărturisesc nimic în plus lui Frances. De fapt, de

cîte ori gîndul îmi era purtat spre Catherine, simțeam mereu acest sentiment de impudoare, această impresie că cineva încearcă să atingă o zonă din mine încă necicatrizată.

În seara aceleiași zile, întorcîndu-mă la *Centaur*, mi-a venit ideea să fac un ocol prin spatele antrepozitelor. Jef îmi trezise curiozitatea pentru o anume ceată de vagabonzi, din noaptea cînd mintea mi se clătinase puțin. Mă îndreptai așadar spre marele cofraj care conținuse probabil vreo carlingă de avionetă și sugera un gigantic sicriu. Pentru a-l adăposti de ploaie, fuseseră aruncate pe fața îndreptată spre cer bucăți de pînză gudronată fixate cu pietre de pavaj sau cu cauciucuri uzate. Cu gulerul ridicat, șapca trasă peste frunte pînă la ochi din cauza acestei seri șiroind de apă, m-am apropiat, cu mîinile în buzunarele bluzonului, pășind prin bălți. Recunosc că intra în această curiozitate un element irațional, că cedam uneia dintre acele senzații ciudate ce mă stăpîneau uneori ca și cum urma să găsesc înăuntrul acestui cufăr relația cea mai evidentă dintre două dimensiuni ale timpului. Chiar în clipa cînd dădeam ocol mesei roasă de umiditate pe care se deforma umbra mea în jocul felinarelor, mi s-a părut că aud zgomot. M-am oprit o clipă, cuprins de scrupule, dar elanul mi-a revenit împingîndu-mă în intensitatea obsesiei mele să explorez reversul realului. Da, știu, știu...

Abia ajuns în fața deschiderii, o voce răgușită întrebă : „Ce e ? Cine e acolo ?" și am înțeles că dinăuntru apropierea mea fusese urmărită. Foarte repede, o altă voce zise cu mînie : „Noi n-am

făcut nimic ! Lăsaţi-ne în pace !“ M-am dat înapoi, jenat că din motive ridicole îi neliniştesc astfel pe aceşti nefericiţi, dar s-a aprins o brichetă şi în lumina ei am distins forme omeneşti care se ridicaseră într-o rînă pe un culcuş de ziare vechi, cinci sau şase chipuri îndreptate spre mine, speriate sau pline de ură, cărnuri buhăite, păr cenuşiu şi murdar. Am spus : „Scuzaţi-mă“. „Ticălosule !“ zise prima voce în întunericul revenit, dar fără mînie, pe un ton de evidenţă ce concludea totul.

La ora nouă treizeci, joi dimineaţă, am fost informat telefonic că expertul, ocupat, nu va veni în acea zi. Am protestat, am cerut să vorbesc cu Rollestone ; nu era acolo, cînd se întoarce ? Nu se ştie ! În zadar am insistat, n-am mai obţinut nimic şi l-am alertat imediat pe Marlowe.

— O să mă ocup eu de asta, zise el, şi i-am purtat pică, într-atît calmul lui îmi injuria iritarea.

Puţin mai tîrziu mă informă că expertul fusese reţinut la Cardiff peste termenul prevăzut.

— Presupun că va veni mîine, Mr. Donat.

— Şi ce motive aveţi să presupuneţi asta ?

— Misiunea lui la Cardiff se apropie de sfîrşit, aşa mi s-a spus.

— De către cine ? Rollestone ? Girueta asta căcăcioasă ?

— Oh ! Mr. Donat !

Am închis telefonul, l-am chemat pe Jef care spăla puntea cu furtunul :

— Vizita se amînă, bătrîne !

— Pur şi simplu îşi bat joc de noi, zise Jef, care se solidariza astfel cu mine, deşi apriori el nu avea aceleaşi motive de-a se nelinişti.

Aşteptarea, inactivitatea — îmi dădeau impresia că sînt ca un peşte prins într-un vintir aşezat tocmai pe fundul unui heleşteu. M-am întors în cabina mea, am scris cîteva scrisori, o scrisoare mamei care, de la moartea tatii, trăia singură la Marignane, alta pentru companie pentru a expune situaţia. Afară, fluviul curgea, verde şi negru. Macarale se învîrteau lent în spaţiul umed. Şi mereu norii şi lumina aceea gălbuie, ca reflexul vreunei îndepărtate catastrofe cosmice.

După-masă, cu puţin înainte de ora fixată, m-am dus la Whitechapel, la întîlnirea cu Jane. În jurul meu cîteva bătrîne doamne pălăvrăgeau, servite de o tînără drăguţă, deghizată în subretă de comedie, cu un minuscul şorţuleţ de dantelă, guler plisat şi o bonetă scrobită pusă pe păr. În acest decor de lambriuri, de oglinzi şi de marmure plutea un miros de patiserii foarte proaspete — brioşe, fursecuri, chifle — ce erau oferite pe un mare platou de argint.

Cînd a intrat, Jane m-a căutat din ochi, m-a descoperit şi a venit spre mine zîmbind, în timp ce eu mă delectam privind-o, aşa cum aş fi privit una dintre acele păsări de mare ce alunecă pe deasupra valurilor, căci avea cu adevărat în ea ceva uşor, înaripat, supleţe şi uşurinţă şi ochi ca de pasăre, rotunzi şi ca emailaţi.

Înainte de orice am rugat-o pe Jane să mă scuze pentru ieşirea mea de duminica trecută faţă de Elisabeth.

— Dar ai făcut bine ! zise ea veselă.

— Nu știam unde voia de fapt să ajungă drăcoaica de cumnată-ta, și eram puțin prea bănuitor.

— Cu ea și trebuie să fii. Dar cred că intenția reală era să te întrebe ceva în legătură cu un scenariu de scurt metraj, pe care i l-a propus Douglas și a cărui acțiune se desfășoară la bordul unui cargou.

— Ah ! Au cumva de gînd să folosească *Centaurul ?*

— Așa mi se pare.

— Ce crede Herbert despre asta ?

— E întotdeauna greu să știi ce gîndește Herbert.

— Oricum, într-o asemenea situație, părerea mea, în ochii companiei mele, e preponderentă față de-a lui. Și nu-i voi lăsa niciodată pe apucații ăștia doi să-și înceapă filmul înainte să fi terminat eu însumi cu lucrările prevăzute. Asta în cazul în care Herbert le va sprijini proiectul.

— Oh ! Herbert îl va susține dacă i-o va cere Elisabeth. Își ascultă mult sora.

— Elisabeth nu te poate suferi, nu-i așa ?

— Așa a fost de la bun început.

— E geloasă pe fratele ei ?

— Mai curînd pe mine.

— Și pe fericirea ta, presupun ?

— Oh ! Fericirea mea...

— Nu ești fericită ?

— Cred că știi, André, că o femeie, prin dragoste și răbdare, speră adesea să regăsească tandrețea unui tovarăș ce se îndepărtează de ea, dar Herbert e influențat totdeauna de mama lui și de

Elisabeth. Oricît ar părea de surprinzător, bărbatul ăsta atît de metodic, de calculat, se află sub papucul acestor două femei, bineînțeles nu cînd e vorba de afaceri — în această privință autoritatea lui e de nezdruncinat — ci în viața de familie. Alcătuiesc un trio straniu, o forță compactă, o fortăreață lipsită de acces pentru mine. Uneori șușotesc în spatele meu, tac dacă mă apropii de ei. Eu nu pot lupta decît cu mijloacele pe care le am.

— Dar băiatul tău ?

— Tot ele l-au îndepărtat, l-au convins pe Herbert că e un lucru necesar.

— Îmi pare rău pentru tine, Jane.

Și chiar că-mi părea rău, mi-era milă de ea și mă întrebam care putea fi intimitatea unei femei cu un soț care nu reprezenta pentru ea sprijinul cel mai sigur. Pentru o femeie care nu e iubită, ce mai capcană și căsătoria ! Gîndul ăsta probabil că o măcina și pe ea, căci adăugă :

— Oricum ar fi, nu voi divorța niciodată. Credința mea religioasă se opune. Elisabeth va trebui să se resemneze.

— Mă urăște și pe mine, fiindcă sînt prietenul tău, nu-i așa ?

— Bineînțeles că nu... Duminică, după plecarea ta cu Marlowe, te-a elogiat chiar ! Oh ! Doar cu o vorbă, dar ea apreciază bărbații care îi rezistă.

— Dacă așa stau lucrurile, atunci pot conta pe completa ei stimă.

— Totuși, să ai grijă. E cu două fețe.

— Nu mă-ndoiesc de asta.

— Acum trei ani călătorea în Spania cu pictorul ei. La Barcelona sînt primiţi de ducele d'Amat, descendentul unui vicerege al Perú-ului. Într-un salon, Elisabeth descoperă pe perete un crucifix mare, din secolul al XVI-lea, giuvaer al artei indiene de la Cuzco, reprezentînd un Hristos de argint, ţintuit cu diamante. Îşi exprimă admiraţia şi, după obiceiul spaniol, bătrînul duce rosteşte o formulă de curtoazie consacrată : „Dacă vă place, e al dumneavoastră". Elisabeth, ca să-l pună la încercare şi convinsă că se va distra pe seama lui, spune : „Accept !" Fără o clipă de ezitare, ducele se întoarce spre un servitor şi-i ordonă să fie împachetat cu grijă Hristosul pentru Miss Elisabeth Grey. Iar Miss Elisabeth Grey, fără nici un scrupul, ia cu ea acea minunăţie şi povesteşte apoi întîmplarea lăudîndu-se că i-a dat o lecţie acelui grande de Spania, care grande de Spania, la fiecare sfîrşit de an răspunde urărilor ei folosind cealaltă veche formulă : „Şi rămîn fidelul dumneavoastră servitor, care vă îmbrăţişează picioarele".

— Să se păzească, într-o zi poate să-i spună iar „Accept !" şi s-ar putea să iasă şi mai rău.

Tocmai ni se servea ceaiul şi prăjiturile pe care le comandasem, cînd două femei tinere au intrat în sală. O cunoşteau, fără îndoială, pe Jane şi o observau de departe, dar atenţia le era îndreptată mai mult spre mine fiindcă, fără îndoială, cu chica mea neagră şi bluzonul meu de piele nu mă potriveam în acest mediu.

Pe urmă, Jane scoase din geantă cîteva scrisori şi fotografii de amator.

— V-am invidiat, spuse ea. Formaţi, Catherine şi cu tine, un adevărat cuplu. Confidenţele ei sînt o dovadă.

M-a pus să citesc un pasaj în care Catherine, cu maliţiozitate, făcea aluzie la gelozia mea. Drace ! Bineînţeles că fusesem gelos, dar în limitele permise. Iar Catherine era fericită de asta, o şi spunea, fiind ea însăşi la fel de posesivă ca şi mine.

Toate acestea nu mai aveau importanţă, toate acestea se odihneau ca o epavă pe fundul mării. Jane vorbea, dar eu abia o ascultam. Spunea că i-ar fi plăcut ca Herbert să fi fost gelos pe ea..., „să-l ştiu neliniştit în privinţa mea, să simt că exist cu adevărat pentru el, că am o valoare..." iar eu auzeam această plîngere, respingînd scrisorile, refuzînd acest joc absurd. Îi purtam puţină pică lui Jane care, fără să înţeleagă nimic din starea mea de spirit — avînd, fără îndoială, mai puţină intuiţie decît Frances — îmi arăta acum fotografii, mi le băga sub nas. „O vezi pe asta, nu-i emoţionant ?" Catherine pe terasa hotelului, în rochie de vară ! Catherine pe plajă, Catherine ieşind din apă, frumoasă, tînără, strălucitoare, în vasta uimire solară !

— Îţi place ? Păstrează-o. Păstrează-le pe toate. O să dau să-mi facă altele.

La cealaltă masă, cele două tinere continuau să ne iscodească cu o indiscreţie liniştită, întoarse spre noi, cu chipul neted, alb şi rece ca al statuilor din muzee. Iar mie îmi păsa prea puţin, toată atenţia mea fiind captată de această imagine în care Catherine, radioasă, cu trupul lucind de apă, cu părul lipit, născută în acea clipă din

mare, alerga spre soare. Împătuream scrisorile mașinal, tot mașinal îmi beam și ceaiul, copleșit de alte imagini — cea a unui trup prăbușit în baie, a unui robinet ce continua să curgă, al cărui zgomot îmi revenea deseori în minte, asemeni scurgerii unei vieți ce se risipește, se pierde pentru totdeauna. Și probabil că din tăcerea mea, Jane a înțeles că mă îndepărtasem de salonul acela, de bătrînele marionete, de oglinzile și de marmura înconjurătoare. Poate a înțeles că greșise și că ar fi fost mai bine să mă abandoneze beznei mele. Rămase tăcută în timp ce, în jurul nostru, continua murmurul de voci în mirosul cald de patiserii. Dacă o priveam pe Jane, mi se părea cu totul străină, exclusă din această emoție pe care o crease, incapabilă cum era, la fel cu toate celelalte ființe de pe pămînt, să înțeleagă că dispariția unui om minase însăși fundațiile sensibilității mele, că mă închidea într-o sferă zăvorîtă pe veci, în care aveam să continui a mă răsuci la nesfîrșit, pînă la propria-mi moarte.

După ce m-am despărțit de Jane, am coborît spre port. Era foarte întuneric, ca și cum în acest oraș ziua ar fi fost un fenomen excepțional, noaptea părînd aici mai densă, mai neagră decît oriunde în altă parte. În cîrciuma unde am intrat, un grup de tineri se jucau trăgînd la țintă cu săgeți mici. M-am așezat la o masă și, cu precauție, am scos fotografiile din buzunar, am revăzut plaja, pe Catherine întinsă pe nisip lîngă mine, da, îmi amintesc, închideam ochii, soarele așternea sub pleoapele noastre o lumină trandafirie, marea suspina foarte aproape. Iar acum, în

acest moment, toate acestea mi se păreau mai bătrîne decît pămîntul, ascunse sub un maldăr de secole, și-mi venea să rup fotografiile, iar săgețile ce lovesc ținta se înfig și în capul meu, mă țintuiesc tot, ca pe o bufniță pe o ușă.

Am ieșit din nou, am mers spre Pier Head și spre fluviu, am trecut de un monument mare al reginei Victoria și, puțin mai încolo, am fost abordat de o fată, mică și subțirică, asemănătoare cu Judy ca înălțime, dar avînd un chip plat, de mongolă, sub glugă. Mi-a șoptit invitația ei și am refuzat, i-am desprins cu blîndețe brațul de al meu, dar am luat cu mine ceva din căldura ei, cuvintele ei de falsă tandrețe și, în timp ce mă îndreptam spre stația de autobuz, simțeam viața desprinzîndu-se de mine, precum coaja unui fruct bolnav.

La bord l-am găsit pe Jef făcîndu-și rondul. Ne-am salutat din fugă, trecînd unul pe lîngă altul. Am văzut că fularul pe care-l avea la gît îi masca fața, lăsîndu-i doar ochii liberi.

Ajuns în cabină, mi-a venit poftă să mai beau o bere. Ca o consecință a sechestrului, se puseseră sigilii pe cambuză, dar eu păstrez întotdeauna provizii în frigiderul din bucătărie. E frig. Mă duc mai întîi să-mi dau cu apă pe față și, în timp ce mă șterg, aud sunînd telefonul. La ora asta ? Dar e vorba de circuitul intern. Îmi trec prosopul în jurul gîtului și dau fuga să răspund. E Jef. Îmi spune să vin în mare viteză în cutare loc. Imediat ! Are o voce ciudată. Alarmat, o iau la goană, plonjez pe scara ce duce la interpunte. În lumina anemică a

becurilor îl văd pe Jef, înarmat cu o enormă cheie franceză, înfruntînd doi negri, amîndoi slabi, cenușii de emoție. Au întors privirea spre mine cînd m-au zărit și nu mă mai slăbesc din ochi. Nu au nimic amenințător, nu par nici măcar înfricoșați, avînd un aer mai degrabă plictisit.

— Ce se întîmplă ?

— Tipii ăștia doi au pătruns aici ca să șterpelească cupru.

Cei doi negri au continuat să ne observe fără teamă, dar avînd în privire o tristețe ancestrală. Cel mai tînăr, ținîndu-și mîinile la spate, stătea lipit de peretele ripolinat. Am întrebat iarăși :

— Au spart ceva ?

— Ei zic că nu, că nici n-au apucat să înceapă.

Noi vorbeam în franceză. Negrii ascultau, dar ar fi putut la fel de bine să asculte sirenele de ceață al căror sunet ajungea în fundul acestei lăzi de fier, distinct dar înfundat. Sub boneta finlandeză, chipul lui Jef exprima o mînie aprigă.

„Vă dați seama, domnule Donat ? Alaltăieri au fost iarăși să verifice magazia mașinilor și să numere una cîte una piesele de schimb. Dacă le reușea ăstora lovitura, adio !"

Stînd în continuare nemișcați, cei doi băieți căutau să înțeleagă sensul cuvintelor noastre.

— Au rupt sigiliile ?

— Nu. Ah ! Ticăloșii ! Eu aș fi avut necazuri nu numai cu controlorul, dar și cu poliția !

— Dacă n-au luat nimic și n-au spart nimic, să-i lăsăm s-o șteargă.

— Am văzut un sac. L-au aruncat cînd am sărit eu pe ei.

— Du-te atunci și vezi.

Cei doi vagabonzi nu mă mai scapă din ochi. Am dat un ordin. Sînt, evident, superiorul lui Jef. În timp ce Jef cotrobăie prin cotloanele întunecate, eu aprind o țigară și, fără să-mi fi calculat gestul, întind pachetul omului care-i mai aproape de mine. Acesta ezită, privește pachetul, mă privește în ochi, întinde mîna. Aceeași manevră cu celălalt. Scăpăratul chibritelor. În acest moment Jef se întoarce cu un sac de iută însemnat cu litere mari, ne vede fumînd. Nu reacționează, dar scutură nervos sacul. Din acesta cad o pereche de foarfeci, o șurubelniță, un ferăstrău. Nimic altceva. Spuseseră adevărul. Nu avuseseră timp.

Cînd fumau, cei doi negri ridicau mîna cu pielea crăpată, își țuguiau buzele groase. Pe frigul ăsta, erau îmbrăcați cu niște costume vechi, purtate aproape direct pe corp.

— Jamaicani ?

— Nu, sir. Somalezi.

— Bine. Sînteți de meserie, nu-i așa ? Vă pricepeți la vapoare ?

— Eram ajutori gresori pe un vas al companiei Cunard. Sosind aici, vasul a fost dezafectat, iar noi am fost puși pe liber.

Acum, tipul mai în vîrstă vorbea foarte repede, mișcîndu-și fălcile ca și cum ar fi concasat cuvintele. Am arătat spre sac, spre unelte :

— Și numai mijloacele astea v-au mai rămas ca să supraviețuiți ?

— Pe uscat, nimeni nu ne dă de lucru. Şi-apoi sînt cel puţin doisprezece la sută şomeri.

Părea că încep să aibă încredere în mine — figura cu ţigara ! — şi eram sigur că-mi spun adevărul.

— E mult timp de cînd v-a venit ideea să... vizitaţi astfel navele ?

— A doua oară...

— Faceţi un efort, băieţi, faceţi să fie şi ultima. Altfel, o să sfîrşiţi într-o închisoare a Graţioasei Sale Maiestăţi.

— Da, sir.

— Bine. Hai să bem un pahar, ca să sărbătorim această fericită hotărîre.

Şi vrînd să subliniez că pentru mine afacerea era încheiată, i-am lăsat să urce scara înaintea mea, Jef încheind cortegiul. Afară ningea. Pe punte, grupul nostru se reformă în lumina fragilă ce părea să vină de la fulgii căzuţi în strat încă subţire şi care n-aveau să ţină. I-am spus lui Jef să o invite şi pe Judy, că lucrurile stăteau bine aşa, că la urma urmelor cei doi tipi erau oameni ai mării, adică oarecum din familie. Jef ezită o clipă. L-am bătut pe umăr.

— Du-te odată s-o chemi.

Şi cum cei doi, instalaţi în careu, şezînd chiar pe muchia fotoliilor, refuzau, ca nişte buni musulmani, berea pe care le-o ofeream, i-am strigat lui Jef, care o luase pe coridor, să aducă vreo băutură fără alcool.

Jef se întoarse repede, însoţit de Judy, care aducea ceai. Era îmbrăcată cu o fustă şi un jerseu pe care, la înălţimea pieptului, era scris HMS Malaya.

I-a servit chiar ea pe băieţi, care abia-şi ascundeau jena, răspundeau cu voce înceată, iar eu am înţeles că aveau prea puţină putere asupra propriei lor existenţe, că nu le stătea în putinţă să o călăuzească. I-am făcut să vorbească, i-am întrebat dacă navigau de mult timp. Da, cunoşteau multe mări, multe porturi în care nu coborau aproape niciodată pentru a economisi banii, ca să-i trimită acasă familiilor lor. Unul dintre ei fusese pînă în Chile, la Antofagasta, să îmbarce cupru.

Cuvîntul cupru ne-a adus la afacerea noastră şi, în glumă, i-am implorat ca, dacă-i cuprindea iarăşi cheful să devalizeze un vas, măcar să-l scutească pe al nostru, în legătură cu care şi aşa, Jef şi cu mine aveam destule necazuri. Au zîmbit puţin silit. Le vedeam mîna uscăţivă ţinînd ceaşca de ceai. Cînd au plecat, i-am condus pînă la scară şi le-am dat ceva bani. I-am privit traversînd oblic cheiul, cu gulerul ridicat, mîinile în buzunare, lăsîndu-şi urmele pe zăpadă.

În careu i-am găsit pe Judy şi Jef gata să plece şi ei. Jef mi-a mărturisit imediat că avusese poftă să pocească, izbind cu cheia franceză mutra celor doi vagabonzi, dar că-mi aproba soluţia. Dacă n-ar fi fost descoperiţi la timp, cei doi ar fi putut să-i creeze mari probleme lui Judy, căci ar fi venit poliţia şi nu s-ar fi putut evita o anchetă.

Am replicat :

— Asta-i bună! O anchetă!... Pînă și celui mai vigilent paznic i se pot întîmpla lucruri dintr-astea. Eu aș fi depus mărturie — la fel ca și tine — că Jef se găsea la bord și își asuma cu seriozitate sarcina.

Jef și Judy schimbară o privire rapidă și am înțeles că nici unul, nici celălalt n-ar fi dorit să vadă poliția amestecată în această poveste și să vină să-i interogheze.

— Oricum, e mai bine așa, zise ea.

I-am văzut în ochi acea privire ascuțită, la pîndă, pe care i-o cunoșteam, precum și suspiciunea care mă intrigase în prima zi. Am fost tentat să le pun unele întrebări, dar se ridicaseră să plece. Jef o luase pe Judy pe după umeri cu un gest tandru, protector și din mers mi-au urat noapte bună.

Vîntul alerga pe deasupra apei, curba fumurile uzinelor pe celălalt mal, sugera o viață fugară, dispersată, diluată în imensa pîlnie a mării. Eram pe pasarelă, vag contrariat de un sentiment de timp pierdut, irosit iremediabil. Vopsit în alb și negru, un petrolier cobora fluviul în această lumină pe care trebuia s-o numești zi și părea că scapă din închisoarea docurilor cu o lentă, dar irezistibilă voință, că începe o mare aventură, cu etrava înălțată și provocatoare. În această clipă sună telefonul. Era Bells, William Bells, trimisul șantierului naval, amicul boxer al lui Rollestone. Sosește. Mi-a fixat întîlnire pentru începutul dimineții.

Ce surpriză! La ora nouă fix, Bells se prezintă pur și simplu la scară. Eu îi pîndeam so-

sirea. E masiv, lat în umeri, cu nasul turtit curios, septul deviat, o nară mai largă decît cealaltă. Poartă favoriți lungi, stil Franz Iosif. Cînd m-am îndreptat spre el, îmi întinse cordial laba lui enormă. I-am spus că de două săptămîni îl tot aștept. S-a mulțumit să-mi răspundă: „Cine sosește primul, e servit primul". (De fapt, el a folosit pitoreasca formulă engleză: *The early bird catches the worm* [1]).

În careu a început prin a-și scoate paltonul și haina pentru a îmbrăca o salopetă albastră. Eram bucuros, cu adevărat bucuros de prezența lui, ca și cum n-aș mai fi fost singur, lăsat pradă acestui oraș sumbru, acestei așteptări apăsătoare.

Jef, puțin morocănos, a venit și el jos, ne-a urmat tot timpul inspecției fără să scoată o vorbă. Cînd s-a terminat l-am luat pe Bells să mîncăm la Lidia. Frances se și afla acolo, chiar în fundul sălii, sub afișul care lăuda o bere irlandeză. De departe i-am făcut un semn amical, fără s-o invit însă să ni se alăture, căci Bells și cu mine mai aveam încă de discutat în privința lucrărilor. El considera că vor trebui zece pînă la douăsprezece zile pentru pregătiri, două săptămîni pentru repararea arborelui, curățirea și punerea în funcțiune a cazanelor, plus verificarea condensatorilor și alte cîteva treburi mărunte, fără a mai pune la socoteală probele reglementare pentru a obține avalul de la Lloyd.

---

[1] Pasărea care se trezește devreme prinde viermele (engl.).

Înțelegeam că exagera voit durata, dar nu puteam face nimic. Observațiile lui le verificau punct cu punct pe cele ale raportului întocmit de fostul mecanic șef. Nu era posibilă nici o obiecție.

Îmi amintesc că tot timpul mesei nu m-am preocupat deloc de Frances, nu i-am aruncat nici măcar o privire.

Toate problemele noastre fiind trecute în revistă, Bells a început să-mi spună că trăise mult timp în Africa, unde organiza Safari-uri pentru amatori bogați, mai ales americani și scandinavi.

— Duceam o viață care îmi plăcea.

— Atunci de ce ai schimbat-o ?

— Odată cu mișcările de independență, au izbucnit tulburări și clienții au devenit tot mai rari. Așa că m-am reconvertit la creșterea de struți.

— Pentru grădini zoologice ?

— Asta-i bună ! Aveam comenzi de la toate marile music-hall-urile din Hamburg, New York, Los Angeles... Le vindeam penele.

— Și reușeai să trăiești din asta ?

— Desigur. Începuse chiar să-mi meargă bine, cînd în regiunea unde operam eu s-au instalat partizani. Accept să mă las omorît pentru o cauză nobilă, dar să-ți riști pielea doar pentru a împodobi tîrtița frumoaselor *girls* [1] din Europa și America, înțelegeți că e puțin cam exagerat ! Atunci mi-am amintit că aveam o diplomă de inginer de marină și că servisem destul de mult timp în flota Maiestății Sale.

[1] Fete (engl.).

Ne-am despărțit buni prieteni și m-am întors la bord mergînd prin burniță. După ce am ajuns, am spălat niște rufărie, pe care am întins-o pe un coridor, pe o sfoară pusă în diagonală, apoi mi-am făcut o cafea. Puțin după aceea, sună telefonul. Era Frances care îmi spune pe un ton de zeflemea :

— Ia spune, aveai un aer ciudat de plictisit adineauri, cu King-kong-ul dumitale cu favoriți ! Am operat chiar sub nasul dumitale o ieșire senzațională, fără ca măcar să arunci o privire asupra mea ! Era deci chiar atît de important ?

I-am spus cine era King-Kong și am rugat-o să mă scuze pentru grosolănia mea ! De fapt, absorbit cum eram de discuție, nici măcar nu observasem plecarea ei.

— Ascultă, Mr. Donat, oricît de incredibil ar putea să ți se pară, spuse ea, eu care sînt fiică și nepoată de marinari, am călătorit cu trenul și cu avionul dar n-am pus niciodată piciorul pe un vapor !

— Asta să fie singura problemă ! Poți chiar în seara asta să umpli această lacună ! Să te aștept ?

— De ce nu ? Azi ies la ora cinci !

Și a venit.

O pîndeam de pe pasarelă. Am văzut-o de departe cînd traversa cheiul, singura care înainta în mijlocul întinderii cimentate, cu imaginea reflectată curios din baltă-n baltă. Cu mîinile în buzunare, mergea calm, fină și grațioasă, cu impermeabilul strîns pe talie, cu noul ei basc roșu pus pe-o ureche, cu geanta pe umăr.

Am plimbat-o de la un capăt la altul al *Centaurului*, fără a încălca totuşi domeniul lui Jef şi al lui Judy. Ea le cunoştea prezenţa, dar împărtăşea grija mea pentru discreţie. Am avut ocazia să verific că spusese adevărul, că nu ştia aproape nimic despre un vapor. Mă urma docil, punînd din cînd în cînd întrebări, dezvăluindu-şi toate mişcările minţii. Uneori, simpla legănare a şoldurilor ei îmi trezea dorinţa şi o priveam ca şi cum posedarea acestui trup mi-ar fi putut aduce nu ştiu ce alinare definitivă.

Jos de tot, în sala maşinilor, a părut incomodată de mirosul greu de ulei şi înainta cu precauţie pe varangele unsuroase, de teamă să nu alunece. A intrat în tunel, acolo unde se înfige, culcat pe lagărele sale, arborele care în exterior poartă elicea. Sala însăşi o uimea cu înălţimea ei vertiginoasă, de catedrală, cu zonele ei de umbră, etajele de pasarele şi blocul motor central din care ţîşneau capetele de bielă lucioase, cu reflexe de oglindă, dînd impresia de enormă forţă în repaos.

Uneori, în locurile de trecere mai strîmte, se lipea puţin de mine, cu totală nevinovăţie, dar aceste atingeri mă tulburau.

Am luat-o apoi cu mine sus pe pasarelă, unde i-am arătat compasul, cronometrele, în timp ce lumina crepusculului ce pătrundea prin geamuri îi lumina piezis chipul iar ea, luînd în mînă cîrma, surîdea la acest joc de navigaţie iluzorie. Eu stăteam în spatele ei, îi simţeam mireasma părului. Norii ghemuiţi pe colinele de pe celălalt mal erau luminaţi de ultimele raze

şi această noapte ce se închidea asupra noastră dădea impresia puţin funebră a unei epuizări a vieţii, a unei înmormîntări a lumii.

— Oh ! André, murmură Frances, cu privirea aţintită în continuare asupra acestui peisaj descompus, unde se aprindeau primele lumini, ce mult mi-ar fi plăcut să fiu bărbat, ca să colind mările !

Nu era o dorinţă profundă, nici cu totul sinceră. Am spus :

— Prefer în mod egoist să fii femeie şi încă o femeie fermecătoare.

Ea se întoarse brusc spre mine faţa ei era foarte aproape de a mea şi din privire am înţeles că accepta, aştepta, dorea ceea ce urma să se întîmple. Am cuprins-o încet în braţe. În acea clipă sirenele portului au început să mugească ca şi cum, în loc să anunţe sfîrşitul lucrului, ar fi chemat întreg pămîntul să vadă că eu eram cel care o îmbrăţişa pe această tînără, că eu eram cel care reintegra astfel ordinea lumii şi într-un fel atît de simplu, de firesc, precum naşterea şi moartea.

Ea acceptase să cineze la bord, dar cu condiţia să pregătească chiar ea masa. Aveam provizii cumpărate pentru mine de Jef, atunci cînd îşi făcea şi lui piaţa. Am lăsat-o, aşadar, pe Frances să facă ce-i place, am ajutat-o mai întîi să-şi scoată impermeabilul şi am admirat-o, atît de zveltă, de plină de dezinvoltură ! Ca să nu-şi murdărească rochia şi-a pus una dintre bluzele mele de pijama, care-i ajungea aproape pînă la genunchi.

În timp ce trebăluia în micul locaş ce ţinea loc de bucătărie, continua să-mi vorbească, spunîndu-mi :

— O englezoaică, şi încă una dintr-o veche familie de marinari, care aşteaptă douăzeci şi cinci de ani ca să vadă cum arată interiorul unui vapor, ţie trebuie să ţi se pară ceva *really funny*, cu adevărat ridicol !

— *Really funny*, într-adevăr.

Eu o priveam din careu, îi priveam mişcarea graţioasă a capului înspre mine. Mi se părea că ea adaugă lumii vizibile un fel de strălucire, asemeni celei care se vede în torsadele unei fîntîni arteziene. Mi se mai părea şi că acum timpul se accelera, că fiecare secundă mă apropia de un punct spre care de secole în şir converg toate elementele bucuriei şi ale tristeţii.

Cu o nonşalanţă prefăcută m-am sprijinit cu umărul de uşă şi am zis :

— De ce nu plecăm într-o croazieră ? Chiar dacă-i vorba de un vapor neînstare să pornească pe mare, tot poate să ne ducă foarte departe.

Se întoarse spre mine, cu o cîrpă în mîini, mă privi grav, ca şi cum i-aş fi aruncat o provocare, dar am înţeles din freamătul uşor al buzelor ei că îşi reţinea răspunsul sau nu reuşea să-l pronunţe. Apoi, cu un gest scurt, a aruncat ştergarul care zbură undeva în spatele ei, alb de tot, palpitînd ca o pasăre atinsă de glonţul unui vînător.

— Putem porni oricînd doreşti, spuse ea.

— Chiar acum, dacă eşti gata.

Se apropie de mine privindu-mă în ochi, se ridică pe vîrfuri, mă sărută scurt, ca un ciugulit şi murmură :

— Sînt gata încă din prima zi, André.

Am strîns-o în braţe, i-am simţit sînii mici pe pieptul meu şi ea dădu puţin capul pe spate, zîmbitoare, dar zîmbetul abia dacă-i însemna buzele, provenea mai mult din chemarea senzuală a privirii :

— Aşteaptă, trebuie să-l previn pe tata.

I-am dat drumul. Luă telefonul, sună, spuse că se va întoarce foarte tîrziu, ascultă o voce, aprobă probabil un sfat sau un consemn, în timp ce eu o contemplam, convins fiind că fiecare cuvînt pe care-l rostea în receptor o unea din ce în ce mai mult cu mine, că astfel se separa de lume pentru a pătrunde însufleţită de o mişcătoare hotărîre pe teritoriul care îmi aparţinea doar mie.

— Nu mai trebuie să-i dau socoteală, spuse ea închizînd, dar e bun şi nu vreau să se neliniştească.

În timp ce vorbea, au răsunat paşi pe coridor, paşii lui Jef care-şi începea rondul. Trecea prea aproape de noi ca să nu ne fi auzit vocile.

Veni clipa cînd veşmintele căzură cu un foşnet uşor în penumbra din cabină, cînd trupurile se dezvăluiră puţin cîte puţin, cînd intimitatea noastră deveni din ce în ce mai profundă şi totuşi închisă faţă de tot ceea ce nu ştiam încă unul despre celălalt ca şi cum, printr-un acord tacit, ne hotărîsem să dezvăluim cu aceeaşi încetineală

şi secretele vieţilor noastre. Afară ceaţa era tot mai deasă, semnalele sonore ajungeau pînă la noi din străfundul unui univers presărat cu pericole, parcurs în toate sensurile de forţe ostile, inumane. Mîngîiam trupul lui Frances, al unei Frances care revela, în această sărbătoare carnală, o pasiune ce-mi exalta orgoliul forţei bărbăteşti, afirma iarăşi în mine toată ardoarea vieţii, minunata ei putere.

Mai tîrziu, în adîncul unei păci regăsite, s-au rostit şoapte. Lipită de mine, Frances murmura cuvinte febrile :

— Te iubesc. Cînd vei fi plecat, eu n-o să te pot uita. N-o să te uit niciodată. Aş fi putut să fiu o soţie bună, dacă soţul meu era ca tine. Eşti atît de puternic şi atît de vulnerabil în acelaşi timp. Te-am iubit de cînd te-am văzut. Te iubesc deşi ştiu că te gîndeşti la alta, în timp ce faci dragoste cu mine...

Licărirea de argint palid ce traversa hubloul se aşternea pe cearşaful ce ne acoperea, ca şi cum această lumină ar fi urcat din el, s-ar fi născut din străfundul trupurilor noastre. Afară, sirenele de ceaţă îşi continuau ţipetele dezolate. S-a auzit chemarea unui remorcher şi, în această lume a apei şi tenebrelor, am simţit că în mine ceva înainta pe dibuite, se străduia să nu se năruie pentru totdeauna. „De ce trebuie un om ca tine să fie nefericit !“ relua Frances, cu aceeaşi voce, atingînd astfel fără să vrea o foarte veche durere. Dar n-am reacţionat, am lăsat-o să rătăcească în visarea ei cu ochii deschişi. Îmi amintesc că la un moment dat toată nava păru suspendată într-un univers lipsit de orice legătură cu cel al oamenilor, un univers în care Frances şi cu mine aveam nevoie unul de celălalt pentru a supravieţui, pentru a nu dispera. Îmi mai amintesc şi că acea noapte părea total desprinsă de timp, uitată într-un haos de dinaintea naşterii pămîntului. În fine, îmi amintesc că am făcut iarăşi dragoste cu Frances, ca şi cum această beţie a dorinţei ar fi putut salva o parte din mine însumi rămasă încă vie, ar fi putut s-o scoată dintr-o recluziune în care era ameninţată să se pietrifice şi ea.

După plecarea lui Frances, am avut impresia că am rămas singur pe o insulă. O ajutasem să se îmbrace sărutînd-o pe ceafă, pe umeri, pe gît şi pe urmă o însoţisem pînă la cea mai apropiată staţie de taxiuri. La întoarcerea la bord, cînd m-am dus în baie, am descoperit inscripţia făcută cu rujul, în formă de inimă, pe care o lăsase : „Nu uita că te iubesc“. Mă pregăteam s-o şterg, dar, chiar în clipa cînd am ridicat mîna înarmat cu un prosop, am renunţat. Acest sentimentalism vesel care, venind de la o alta, ar fi provocat zîmbete, era cu adevărat al ei. Ceasurile de plăcere îmi lăsaseră o senzaţie de mare calm şi mesajul, acolo, pe oglindă, o prelungea într-un fel de recunoştinţă care uşura povara tăcerii şi a nopţii. M-am întors în cabină, întrebîndu-mă cum putuse o femeie ca ea, atît de tînără şi de fermecătoare, să mă aleagă tocmai pe mine, care am cu douăzeci de ani mai mult decît ea şi căruia viaţa i-a tocit inima.

A doua zi, foarte devreme, Jef veni să mă caute. În timpul nopţii, vîntul şi ploaia deterioraseră şalupa care era folosită uneori în porturi. Cu ajutorul unei pompe Henderson, Jef tocmai o golise de apă, dar se pare că motorul „primise o lovitură serioasă".

— Vedem noi asta, bătrîne.

— Eu, domnule Donat, o să repar capota care e crăpată pe mai bine de un metru.

Cafeaua era gata. I-am oferit şi lui şi, ca să poată prinde ceaşca, şi-a scos mănuşile de pînză îmblănită. N-a pomenit despre nimic altceva. Masiv de tot, încotoşmănat în impermeabilul negru, sorbea cu înghiţituri mici. Mi se părea diferit de cel din primele zile, diferit de băiatul pe care credeam că-l cunosc, stăpînit de un gînd ce-l obseda de la o vreme şi mi-am amintit de temerile lui legate de o vizită a poliţiei după afacerea cu somalezii.

La prînz, cînd m-am întors acasă, sună telefonul. Probabil că sunase în gol toată dimineaţa, fiindcă apelurile se succedară. William Bells mă întreţinu cu privire la raportul lui. Montero, care tocmai sosise la bordul lui *Adelita Sarcos*, îmi transmise o invitaţie la cină din partea comandantului său. Al treilea telefon era de la Jane. Conta pe mine pentru duminica următoare. De acord ? Bine, de la biserică va trece să mă ia deci de la scara *Centaurului*. Ultima care m-a sunat, de la restaurantul Lidiei, a fost Frances. De ce nu vin şi eu acolo ? I-am spus că regret, că tocmai întrerupsesem o lucrare şi că eram încă mînjit tot cu unsoare. La capătul firului, ea păru

că nu ia în nume de rău acest răspuns dar vocea i se schimbă, se alteră uşor cînd află că mă angajasem pentru seară şi că dispusesem şi de ziua de duminică.

— Doreşti chiar atît de puţin să mă revezi ?

— Dimpotrivă, am spus eu cu un elan care nu era simulat.

— O să mă mai suni ?

— Bineînţeles.

— I-am vorbit tatii despre tine. I-ar face plăcere să te cunoască.

— O să alegem împreună o zi.

— Şi acum chiar nu poţi veni aici ?

— Mîine. Mîine te reţin la masă.

— Nu la restaurant. Mai curînd la tine. Prefer. Termin serviciul la ora unu. O să fiu liberă tot restul după-amiezii. Am o poftă nebună să călătoresc din nou cu tine.

Izbucni în rîs şi acest rîs mi-a plăcut. Am zis :

— O să plecăm de cum soseşti.

Voiam să închid, dar ea mă reţinu.

— André !

— Da.

— În noaptea asta m-ai făcut nespus de fericită.

— Venind de la o pasageră atît de frumoasă, compania va aprecia această mărturie de satisfacţie.

— Nu glumesc, André.

— Pe mîine.

— Sigur ?

— Sigur.

— Te iubesc.

Ciudat, în această linişte a careului, între pereţii lui goi, în acest decor anonim să auzi o asemenea declaraţie şoptită vesel de un glas fără chip. Chiar dacă mi-a făcut plăcere, sufletul abia mi l-a atins. Rostite astfel de Frances, eu nu acordam acestor cuvinte sensul lor profund, nu le regăseam puterea de a lumina sufletul. Le pronunţasem şi eu altă dată, pentru Catherine, dar — îmi amintesc — cu conştiinţa clară că pe ele îmi mizam toată viaţa.

Puţin mai tîrziu m-am întors la şalupă, am început iar să-i curăţ motorul în vîntul ce sufla dinspre mare, care făcea să clipocească apa din bazin lovindu-se de cocă. La înălţimea pasarelei planau pescăruşi scoţînd ţipetele lor ascuţite. Jef se întorsese să mă ajute după ce recususe capota şi lipise o fîşie de latex pe ruptură. Ştia fără-ndoială că noaptea trecută primisem la mine o femeie, dar înţelegeam că nu ăsta era motivul dispoziţiei lui sumbre, al aerului lui îngrijorat. Trăisem prea mult ca să nu ştiu că dorinţa se poate naşte şi exista în afara oricărei tandreţi, dar acest lucru mi se părea nedrept faţă de Frances, a cărei imagine mă obseda. Uitam să-l întreb pe Jef, să mă interesez cu adevărat de acea durere a cărei existenţă se simţea că-l roade, prins cum eram în acest moment de sentimentul propriei mele dispersări, toată mintea mea fiind divizată, fragmentată, fiecare element rătăcind printr-un labirint, pierdut între semne de întrebare uneori deprimante.

Calmă şi amicală pe toată durata mesei, atmosfera în careul ofiţerilor la bordul lui *Adelita Sarcos*, se animă mult la sfîrşit, odată cu căldura vinurilor andaluze. Observasem că uneori comandantul Guiraldès, slab ca un ogar, cu ochi scînteietori de inchizitor, utiliza formula „cu toată umilinţa fie zis". Am spus că vorba umilinţă în gura unui spaniol mi se părea surprinzătoare.

— Să ştiţi, zise comandantul, că în ceea ce priveşte umilinţa, spaniolii sînt inegalabili. Pe lîngă ei, papa însuşi pare un vanitos.

Toţi trei, comandantul Guiraldès, mecanicul său şef, Ortiz, şi secundul său, Montero, mă priveau zîmbind, ca şi cum ar fi fost vorba în asta de o evidenţă miraculoasă.

— Iată un exemplu bun, dragă André, zise Montero. La Sevilla, la spitalul Carităţii, celebrul şi scandalosul nostru Miguel de Mañara[1] a dorit ca mormîntul lui să fie chiar în faţa intrării, pentru ca vizitatorii să calce pe el. Iar pe dală a pus să se scrie : „Aici zace cel mai mare păcătos de pe pămînt".

— Fapt e, spuse comandantul Guiraldès, că pentru noi umilinţa e o floare de cîmp într-o vază de aur.

— Sfînta Tereza însăşi... începu Montero, dar comandantul nu-l lăsă să continue.

[1] *Miguel de Mañara y Vicentelo de Leca* (1627—1679), celebru filantrop spaniol, fondatorul spitalului Caridad din Sevilla, personaj cu faimă legendară, datorită numeroaselor sale aventuri de tinereţe. I-a slujit lui Tirso de Molina ca sursă de inspiraţie pentru al său *Burlador de Sevilla.*

— Aveţi grijă, Mr. Donat. Dacă-l lăsăm pe Montero să vorbească de Sfînta Tereza, ne ţine pînă dimineaţă.

— Montero citeşte mult, zise Ortiz, care era mic şi gras şi semăna cu o măslină.

— Într-o bună zi o să se scrîntească, la fel ca Alonso Quijano[1] al nostru, adăugă comandantul.

— Cabina lui, spuse Ortiz, este atît de încărcată cu cărţi, încît această masă de hîrtie va arde cu veselie — şi noi împreună cu ea — dacă într-o zi Dumnezeu uită să supravegheze vreun muc de ţigară al amicului nostru.

— Asta e de neconceput, spuse comandantul.

— Şi de ce, mă rog ?

— Fiindcă, în orice împrejurare, Dumnezeu e neutru.

— *Carajo*[2], strigă Paco Montero foarte contrariat. De ce spuneţi aşa, că Dumnezeu e neutru ? Cum puteţi insinua aşa ceva ?

— Asta e convingerea mea, zise Guiraldès.

— Asta vi se potriveşte, domnule comandant !

Iar spre mine :

— În timpul războiului civil, comandantul avea doisprezece sau treisprezece ani. Pe bună dreptate, este considerat suspect şi naţionaliştii îl arestează ca să-l împuşte şi-l lipesc de un zid de biserică. Intervine atunci preotul : „Dar e un copil !“ Protestează atît de mult şi atît de vehement, încît i se dă drumul.

Întors acum spre Guiraldès :

— Şi afirmaţi azi că Dumnezeu e neutru ?

[1] Adică *Don Quijote*, celebrul erou al lui Cervantes.
[2] La naiba ! (span.)

— Este ! spuse comandantul iţindu-şi capul verzui. Este, atît cît a putut fi şi Pilat din Pont !

— Negaţi virtutea rugăciunii, domnule comandant ? În ziua execuţiei v-aţi rugat cu siguranţă Domnului.

— Bunul meu prieten, în ziua execuţiei mele nu m-am gîndit nici o clipă să invoc protecţia divină. Cred, Dumnezeu să mă ierte, că i-am făcut pe ofiţer şi pe soldaţii din pluton „pui de tîrfă, porci şi căcaţi“, urîndu-le să crape şi ei curînd cu botul deschis, ceea ce, cu toată umilinţa fie zis, nu poate trece drept o rugăciune foarte catolică.

— Pentru creştinul care sînt, zise Montero, din ce în ce mai nervos, acest „Dumnezeu e neutru ca Pilat din Pont“ al dumneavoastră, e inacceptabil !

— Să zicem, neutru ca Elveţia, bunul meu prieten.

— Comandantul are dreptate, interveni Ortiz cu o oarecare asprime şi ştergîndu-şi fruntea brobonată de sudoare. Lui Dumnezeu nu-i pasă de micile noastre conflicte şi nefericiri terestre, cum nu-i pasă nici de prima lui galaxie !

Ştiam că spaniolii odată lansaţi într-o discuţie pe tema lui Dumnezeu, a femeilor sau a taurilor puteau să se încingă periculos şi de aceea i-am invitat pe tovarăşii mei să terminăm seara într-un local la alegerea lui Paco Montero.

Cel dintîi se scuză Ortiz, fiind de serviciu. Comandantul Guiraldès trebuia să examineze nişte hîrţoage trimise de Mr. Marlowe, de la „Grey şi fiul“, agentul de tranzit al vasului său. Într-adevăr, *Adelita Sarcos* trebuia să plece a

doua zi dimineață spre Sevilla, via Cardiff și La Corogne.

— O să ne putem revedea totuși la viitoarea noastră călătorie, zise comandantul. Cum dumneavoastră, nu-i așa, nu vă mișcați de aici... O să vă anunțăm de cum sosim la chei.

M-am făcut că nu observ ironia și am mulțumit.

În timp ce traversam puntea *Adelitei*, Paco Montero continua să bombăne împotriva comandantului. În locul șepcii cu ancoră își pusese o pălărie ciudată de fetru verde și se înarmase cu o umbrelă .

— Dar tu, André, tu nu ești ca acești nefericiți. Tu crezi în Dumnezeu, nu-i așa ?

— Paco, pentru a crede trebuie să reușești să-ți înăbuși toate opozițiile rațiunii. Eu n-am ajuns pînă acolo.

— Dar cum poți să trăiești așa ?

— Mă descurc. Nu prea bine, dar mă descurc.

— Chiar nu crezi în nemurirea sufletului ? Nu crezi că într-o lume de apoi vom regăsi ființele dragi, cei pe care i-am iubit și pe care îi vom iubi atunci cu și mai multă fericire decît în lumea asta ?

Vorbea în mod stăruitor. Ajunsesem la scară. Am răspuns că nu cred și el clătină din cap, rămase tăcut în timp ce ne îndreptam prin noapte spre stația de autobuz.

În ritmul unei orchestre de cinci muzicanți, cîteva perechi dansau sub un glob mare de sticlă, a cărui lumină rotitoare își schimba culoarea.

De pe balustrada care mărginea galeria superioară, atîrnau pavilioane din codul maritim. Chelnerițele erau deghizate în marinari din Royal Navy, avînd însă în locul pantalonilor fustițe plisate mărunt. Multă lume. Aparent, nu toate femeile erau profesioniste. După ce ne-am lăsat hainele la garderobă, Montero alese o masă lîngă un grup de marinari germani, dintre care unul ținea în brațe o fată, apoi începu să studieze sala. Credeți-mă, nu sînt cu adevărat amator de acest gen de cabareturi, dar îmi făcea plăcere compania lui Paco Montero și el părea să se distreze bine, fixa femeile cu o privire lacomă, îi făcea complimente chelneriței, îi spunea că are sîni de zeiță, cerea să verifice. Oh ! numai din simț artistic, nu confundați ! Și rîdea împreună cu ea.

Puțin după aceea, Paco se aplecă spre mine, cu degetul arătător ridicat pentru a-mi reține atenția.

— Sper, zise el, că ai învățat în sfîrșit să privești !

— Am reținut perfect lecția ta în legătură cu Hristos.

— Bravo !

— Acum unde mai vrei să ajungi ?

— Ascultă altă poveste. În 1873, într-o grotă, lîngă Santander, un oarecare Marcelino Santuola căuta pe jos silexuri cioplite. Fetița lui de cinci ani, Maria, se apropie de el și-i spuse să privească în sus. De-a lungul întregii bolți, sub care omul pășea de o oră fără să vadă nimic, erau pictate animale. Era peștera Altamira.

— Te ascult, bunul meu dascăl. Nu trebuie să priveşti doar ce este scris pe pămînt, ci şi ceea ce este scris pe tavan.

— Încă un efort, André !

Am început să observ lumea care stătea, deasupra noastră, pe galeria laterală. Femeia aceea, aşezată la o masă de sus împreună cu un bărbat căruia nu-i distingeam faţa şi care, în mod cu totul întîmplător stătea cu mîna pe balustradă chiar deasupra fanionului cu dungi albe şi roşii, care în codul internaţional înseamnă „văzut", acea femeie foarte fardată era pur şi simplu miss Elisabeth Grey.

În ceea ce-o priveşte, ea nu părea să mă fi reperat. Avea pleoapele fardate într-o culoare închisă, obrajii înviorați cu roşu, iar gura îi strălucea ca o cireaşă de ceară.

— Ei ? întrebă Montero.

— Sora lui Herbert Grey !

— Fardată ca o pipiţă. *O tempora* ! Oare ea să aibă mai mult temperament decît icebergul cu ochelari care trece drept frate-su ?

Cum orchestra relua programul, l-am văzut pe tînăr ridicîndu-se, pe Elisabeth făcînd la fel şi coborînd amîndoi scara ce ducea la ring. Ea purta o rochie strînsă pe şolduri, care îi mula talia, o rochie de culoare închisă, decoltată pînă la mijlocul spatelui. Pandantive lungi îi agăţau licăriri de urechi. Poate că i-a atras atenţia privirea mea, căci se întoarse spre mine, mimă surpriza fericită, flutură mîna ca pentru a spune „imediat".

Şi într-adevăr, la sfîrşitul dansului, se desprinse din braţele cavalerului ei şi veni spre noi. N-a

mai fost nevoie să i-l prezint pe Montero căci îl cunoştea, îşi amintea foarte bine de el. Însoţitorul ei se numea John Lane, actor.

— Nu mă aşteptam la întîlnirea asta ! zise ea.

— Sîntem la fel de plăcut surprinşi ca şi dumneavoastră, miss Grey, spuse Montero, puţin cam zeflemitor, rugînd-o, la fel ca şi pe Lane, să ia loc la masa noastră.

— Şi cînd te gîndeşti, Mr. Donat, că doream atît de mult să te văd !

— Mulţumesc, miss Elisabeth.

— Oh ! Am avea nevoie de un loc mai liniştit. Aş vrea să vă vorbesc de un proiect.

— Filmul lui Douglas Mac Cormick !

— Exact ! Povestea începe într-un mic local ca ăsta şi continuă apoi la bordul unui cargou. John Lane va juca rolul principal. Mac Cormick pune la punct scenariul, dar vom avea nevoie de cunoştinţele dumneavoastră.

— În acest moment lucrurile sînt destul de complicate pentru mine, spusei eu prudent.

Vedeam că era perfect conştientă de reavoinţa mea. Totuşi, nu lăsa să se observe nimic, continuă să zîmbească cu gura ei sîngerie. Îşi aducea oare aminte că am pus-o la punct, într-o duminică, la Herbert ?

Poate însă deprinsese de la fratele ei aceeaşi uşurinţă de a simula, şi şedea aici, în eleganţa ei dichisită, cu privirea plină de amabilitate, bînd cu înghiţituri mici alcoolul pe care-l comandase la invitaţia mea. Are mîini fine, cu unghiile lăcuite, poartă brăţări, inele. Din cînd în cînd priveşte cu trufie în jur. Probabil că se simte într-un fel buricul pămîntului, deşi nu e lipsită de o anume

fantezie şi nici de o oarecare putere de a fermeca.

— Să zicem, Mr. Donat, că o să vă telefonez într-una din zilele următoare ?

— Cu plăcere.

— Atunci cînd o să fiţi mai disponibil...

— Ne-am înţeles.

— Am putea să ne întîlnim fie la mine, fie la Mac Cormick.

— Aş prefera la dumneavoastră, miss Elisabeth.

— Dacă ţineţi...

— Asta fiindcă aş vrea să vă văd crucifixul indian cu Hristosul lui în suferinţă, atît de realist, operă de artă atît de admirabilă !

— Hristoşii indieni suferă obligatoriu mult mai mult decît ceilalţi, spuse Montero.

Elisabeth mă privea fix. Pleoapele fardate cu verde, ochii alungiţi spre tîmple cu creionul adăugau expresiei ei atente o cruzime de vînător la pîndă. M-am gîndit că în acest moment oferea aspectul cel mai revelator al personalităţii sale. În acelaşi timp înţelegeam că, prin cîteva cuvinte, tocmai „gafasem", căci recunoscusem că vorbisem cu Jane despre ea şi că aflasem de la aceasta prea puţin glorioasa poveste a crucifixului.

— Voi fi încîntată, spuse ea cu o voce lentă, periculos de lentă, să vă arăt această operă. Veţi vedea că aţi fost bine informat în privinţa ei, că este cu adevărat pe-atît de admirabilă pe cît vi s-a spus.

În acel moment orchestra se porni iar. Paco Montero se ridică, se înclină în faţa lui Elisabeth, care acceptă invitaţia surîzînd cu graţie.

Am rămas deci în doi cu Lane, care fusese mut pînă atunci. I-am oferit o ţigară, pe care a acceptat-o, iar el îmi întinse bricheta aprinsă. Flacăra i-a luminat brusc faţa îngustă, ochii prelungi, verzi, ochi neliniştitori de femeie înşelată, vindicativă. Trebuie să aibă treizeci sau treizeci şi doi de ani. Pielea îi e proaspătă, ca de fată, catifelată cum se spune. Nu ştiu nimic despre el. Actor, dar oricine poate să-şi spună actor. Dacă a jucat cu adevărat roluri presupun că trebuie să fi fost roluri ca acelea pe care le încarnează uneori Alain Delon (căruia îi seamănă vag), roluri de bandiţi tineri şi frumoşi, reci, trişti, implacabili, semănînd şi primind moartea cu aceeaşi semeaţă indiferenţă. Pare puţin visător, trage din ţigară şi se joacă cu un pahar pe care-l învîrte cu mîna stîngă. La inelarul mîinii drepte poartă un inel cu o piatră întunecată pe care e gravat nu ştiu ce motiv. Nu, nu e vorba de iniţiale. Se pare că a vrut să-şi facă prin forţă intrarea în viaţă, cu pumnii înainte, şi că a fost descurajat de la bun început. Da, cred că ghicesc în el ceva neîmplinit, ca şi cum ar fi foarte conştient, chiar pînă la dezgust, de neputinţa lui.

— Ce este de fapt filmul ăsta ?

— Un căcat.

— Şi totuşi o să colaboraţi la el ?

— Dumneavoastră aţi fost vreodată flămînd ?

— Cînd a murit tata aveam doisprezece ani şi destul de mult timp mi-am potolit foamea cu ceea ce furam de pe tejghele.

— Nu-mi povestiţi viaţa dumneavoastră, o să mă faceţi să plîng.

— Poţi face pe cineva să plîngă şi trăgîndu-i două palme.

Am zîmbit amabil privindu-l. Zîmbi la rîndul său, dezarmat.

— Iertaţi-mă, sînt stupid.

— Ei, ce-i cu filmul ăsta ? Ştiţi că în principiu, trebuie să am şi eu un oarecare amestec.

— Ştiu.

— Am spus : în principiu.

— E vorba de un tip urmărit de poliţie şi care se refugiază la bordul unui cargou. E atît de încolţit, încît ar prefera să se arunce în apă şi să se înece în largul mării, decît să se lase prins.

— Ei, poftim !

— La bord e şi o fată tînără şi drăguţă. Rol jucat de un fel de curvă, care se culcă cu coproducătorul şi pe lîngă care orice galinacee are geniul lui Einstein.

— Deci, o poveste de dragoste între idioata asta şi fugarul nostru.

— Aşteptaţi ! Între ei nu se întîmplă ceea ce vă imaginaţi, ci o serie de scene mai curînd caraghioase, fără cap şi coadă, menite să-i facă să se pameze pe snobi şi să le permită să-i califice drept imbecili pe cei care nu apreciază.

În asta, în fine, îl recunosc pe Mac Cormick.

— Ţineţi cont că am ajuns în aşa hal — n-am lucrat de şase luni — încît să turnez în spanacul ăsta sau în altceva...

— Şi o să coste scump spanacul ăsta ?

— Fiinţe ca miss Grey nu ştiu ce să mai facă să-şi cheltuiască banii şi să se epateze pe ele însele.

— O urîţi chiar atît de mult ?

— Credeţi că mă aflu aici să fac pe cavalerul servant, de bună voie şi pentru plăcerea mea ?

— Fără să fiu perspicace am înţeles totuşi de la început că nu prea aveaţi aerul că petreceţi.

— La început avea întîlnire cu altcineva, un tip cu desăvîrşire nebun şi pe care îi place să-l tortureze.

— Tortureze ? Ce înseamnă asta, de fapt ?

— Un exemplu : în seara asta, cînd se pregătea să vină la ea, cum conveniseră, plin de recunoştinţă şi de jind, ea îi telefonează cu mine de faţă, spunîndu-i că s-a gîndit, că şi-a schimbat planurile şi preferă să petreacă noaptea cu un altul. N-a spus seara. A spus noaptea.

— Pentru dumneata, nu-i ceva măgulitor ?

— Nu-ţi bate joc de mine, bătrîne.

— De ce ? E o femeie frumoasă !

— Desigur !

Voia, cred, să mai adauge ceva, dar a tăcut.

În acel moment, terminîndu-se dansul, Elisabeth şi Montero s-au întors la masă. Marinarul german, cel care ţinea fata în braţe, o privi pe Elisabeth trecînd, cu ochii pe jumătate închişi ca un cunoscător. Şi trebuie să recunosc că nu era lipsită de eleganţă cu bustul perfect, şoldurile rotunde şi ţinuta puţin dispreţuitoare. Ochii ei, îngreunaţi de fard, păreau încercănaţi, învineţiţi de vreo orgie, vreo bacanală din care tocmai ar fi ieşit.

Se aşeză lîngă mine, aprinse o ţigară. John Lane îi întinse bricheta lui, e cărei flacără păru să-i sară pe faţă.

— Dumneavoastră nu dansaţi ? îmi zise ea.

Pentru a nu lungi vorba, i-am spus că nu știu să dansez. Probabil că a citit clar în privirea mea că mințeam, căci a surîs, cu un surîs ambiguu. E adevărat că, în tinerețe, în timpul studiilor mele la Paris, la Arte și Meserii, fusesem un fervent amator de baluri fără pretenție.

Cînd orchestra începu iar, Elisabeth își puse țigara într-o scrumieră, întinse impetuos mîna spre Lane, care se ridică imediat și o urmă pe ring.

— Ei bine, îl întrebai eu pe Montero, ce impresii ți-a lăsat ?

— Cum spune Garcilaso al nostru : „Mai dură ca marmura, mai rece ca neaua, o, Galateea !"

— Și altceva ?

— André, în zadar mi-am pus în funcțiune toată știința, ea a rămas la fel de insensibilă ca un colac de salvare.

M-am amuzat de decepția lui.

— Paco, poate că știința ta e prea sumară ! Cam redusă ! Dacă înțelegi ce vreu să spun...

— Bunul meu prieten, cum zice comandantul, te asigur că, în ciuda aparențelor, femeia asta nu e deloc, dar deloc, gen vampir. E mai curînd genul care stîrnește focul, fără ca să ardă vreodată ea însăși.

Cînd perechea se întoarse, Elisabeth bău o înghițitură din pahar, iar apoi luă o țigară. Lane, la fel de săritor, îi oferi foc. Atitudinea lui contrasta cu violența recentelor sale vorbe.

— Mr. Donat, zise ea întorcîndu-se spre mine, ați văzut-o pe Jane în ultima vreme ?

Tonul era banal, de conversație mondenă.

Am eschivat răspunsul cît am putut de bine :

— O s-o revăd duminică, miss. M-a invitat la ea. O să fiți și dumneavoastră acolo ?

Mă privi lung și m-am simțit ca vizat de un trăgător avînd arma îndreptată spre fruntea mea.

— Încă nu știu, spuse ea cu o langoare afectată.

Scoase un rotocol de fum, lăsînd ușor capul pe spate și am înțeles că bănuia adevărul. Îl auzeam pe Montero care îl antrenase pe Lane într-o discuție pe tema pasagerilor clandestini.

— Să nu vă ascundeți niciodată la bordul unui grec, Mr. Lane. Vă aruncă în mare fără multă vorbă. E lucru știut. Niciodată un grec. Căutați mai curînd un vas britanic sau, la rigoare, unul spaniol.

— De ce la rigoare ?

— Din cauza mîncării. Mîncarea la bordul unui cargou spaniol, și știu ce spun, este doar cu puțin superioară, dar cu foarte puțin, celei care se servește patrupedelor în grădinile zoologice.

Am intervenit, bucuros că pot evita o întrebare mai precisă pe care mi-ar fi putut-o pune Elisabeth.

— Paco, dar am luat chiar astă-seară la bordul vostru o cină excelentă.

— Propagandă fascistă. Bucătorul nostru e înscris în Falangă. A vrut să-ți ia ochii.

Dar iată că se anunțau atracțiile.

Pe ring a fost întins un covor roșu și s-a instalat un fel de bornă prevăzută cu inele de fier, înaltă cam de un metru. Apoi s-au prezentat actorii : două femei, tinere, aproape goale, cea mai mare purtînd însă cizme și un harnașament

de piele, cu centură şi brăţări ţintuite. Dansă în jurul celei mai tinere, care puta doar un slip minuscul, apoi îi legă mîinile de inelele bornei. Bun. Începea numărul de flagelare şi alte asemenea delicii, dar curînd am recunoscut că, pentru mine, spectacolul nu mai era ceea ce se petrecea pe ring. Vizibil încordată, Elisabeth privea cu aviditate, ca şi cum ar fi luat drept reale loviturile de cravaşă ale fetei care juca rolul de torţionar. Tînăra se tăvălea pe jos, se chircea de durere, mima suferinţa, implorările unei fecioare nevinovate. Toate acestea cu o inepţie desăvîrşită. Cu bustul aplecat înainte, Elisabeth îşi ţinea respiraţia, cuprinsă de o emoţie tulbure.

Veni pe urmă o altă fată, aceasta în rochie transparentă, cu ciorapi negri şi jartiere, care se deşelă în jurul unui taburet, se îndoi, se schimonosi, se trudi nebuneşte ca să ne facă să-i admirăm supleţea. Cînd pianul, care acompania în surdină acest exerciţiu destul de grotesc, îşi accelera ritmul, ea păru că intră în transă, făcîndu-şi braţele să onduleze ca nişte tentacule albe, apoi aprinse o ţigară, o fumă plimbîndu-se prin cercul roşu pînă cînd, într-un soi de frenezie, se aruncă pe taburet cu picioarele în sus, larg deschise, se legănă o clipă cu mîinile sub şolduri, pe urmă luă ţigara din gură şi şi-o puse între coapse, lucru ce provocă în sală rîsete nervoase. Montero se aplecă spre mine, recită :

Trup de femeie, blînde coline, coapse albe.
Atitudinea dăruirii te face asemeni lumii...

Iar eu înţelegeam de ce îmi cita aceste versuri ale lui Pablo Neruda. Înţelegeam că şi lui îi e

ruşine că e aici, în mijlocul unor oameni care rîdeau de spectacolul acestei jalnice tîrfe cu ţigara înfiptă între coapse, fumul urcînd în spirale distanţate în ritmul nu se ştie cărui impuls muscular.

O priveam pe Elisabeth. În ochii ei era o veselie crudă. Îi vedeam mîinile crispate, puse pe masă, iar această plăcere, uşor lizibilă în privire, dădea chipului ei atît de tare machiat o expresie de jubilare puţin dementă. Dar pe pistă fata îşi schimbase accesoriile şi, dansînd în ritmul vioi al pianului, flutura o sticlă cu gîtul lung. Cînd muzica se auzi în surdină, se stinseră luminile cu excepţia unui singur proiector şi, într-o tăcere nervoasă, fata, stînd ghemuită începu să înalţe sticla, cu gîtul între coapse, se ridică cu braţele desfăcute, cu acest obiect oribil, verzui şi lucios, sub pîntec ca un făt monstruos. Se aplaudă cu acelaşi entuziasm şi, cînd aplauzele se terminară, fata, cu braţele în sus salută, goală şi trandafirie ca un crevete gigantic în fascicolul convergent al tuturor proiectoarelor.

Montero zise atunci că trebuie să plece, să se înapoieze pe vas. Cu o mişcare bruscă, Elisabeth se întoarse spre mine, întrebîndu-mă dacă plec şi eu. Da, îl însoţesc pe prietenul meu Paco pînă la vasul lui.

— Aţi stat atît de puţin !

— Montero porneşte la drum foarte devreme mîine dimineaţă, iar eu am mult de lucru.

— Ce păcat !

— Mulţumesc pentru acest regret, domnişoară.

Ea îmi zîmbea, zeflemitoare, un zîmbet plin de subînţelesuri. Ei, da ! Adineauri, evocînd cru-

cifixul, nu mă gîndisem și acum mă simțeam ca un acrobat în echilibru la mijlocul unei frînghii care amenința să fie tăiată în spatele lui.

— Pe curînd, nu-i așa, Mr. Donat ? O să vă telefonez.

— Ne-am înțeles.

La rîndul lui, John Lane ne salută cu un aer plictisit.

Afară frigul ne mușcă de față. În adîncurile cerului stelele semănau cu niște bancuri de pești sub stratul de gheață al unui iaz înghețat. Am crezut că Paco o să-mi vorbească despre spectacol, dar nu. După ce se așeză lîngă mine în taxiul pe care-l oprisem, își împinse pălăria pe ceafă, își puse umbrela între genunchi și mă întrebă ce era între Elisabeth și mine.

— Nimic, asta-i bună !

— Ești sigur ?

— Hei, poate ți-o fi făcut confidențe în timp ce dansai cu ea ?

— Nici o confidență, bătrîne, dar am văzut-o cînd i-ai vorbit de acel Hristos indian...

— Da, Paco, știu...

În zori, vîntul mîna nori groși și sufla în hobane. Pe puntea din față l-am întîlnit pe Jef. Mă anunță că descoperise la bord un pasager clandestin.

— Dacă așteaptă să plecăm va avea timp să-și vadă barba crescînd.

— Numai mustățile, zise Jef.

Și l-am urmat.

Judy mi-l arătă pe „clandestin", un motan gri vărgat, slab de tot, numai mușchi, plin de cicatrice ca un mercenar, tîrîndu-și coada ca pe un paloș. De pe cursivă, unde stătea la adăpost de vînt, mă privi cu ochii lui verzi, îndelung, profund și am avut impresia ciudată că are o privire pe care o cunoșteam, care se ațintise asupra mea în același mod dubitativ.

— A urcat în noaptea asta, zise Judy, și a acceptat mîncare de la mine. A devorat tot ce i-am oferit.

— Ce vrei să faci cu el ?

— El o să hotărască, spuse ea zîmbind, cu acel zîmbet care o făcea mai drăguță, mai umană.

Judy se înduioșa de acest motan care, în ce-l privește, nu înceta să mă supravegheze, simțind poate în mine vreun posibil pericol. Am întrebat :

— Poți să te apropii de el ?

— Nu, zise ea. E un bătrîn hoinar. Cunoaște oamenii, n-are încredere în ei, știe de ce sînt în stare față de cei slabi.

Această reflecție mă surprinse, într-un anumit fel îmi revela puțin mai mult ce fel de femeie era ea, ieșită poate dintr-o bezně fără consolare sau milă, dintr-un hău unde puteai în zadar să chemi în ajutor.

Pînă în acea zi nu dădusem nici o atenție frigului care se întețea, dar cum după amiază trebuia să vină la mine Frances, am plecat în căutarea unui mijloc de încălzire și am cumpărat dintr-un magazin aflat nu departe de docul nostru un mic radiator electric. Am mai cumpărat — dar pentru asta a trebuit să merg pînă la Lord

Street — şi un buchet de irişi şi trandafiri cu care mi-am împodobit cabina, o cabină curăţită lună, aranjată ca pentru o inspecţie, cu alămurile lustruite : rama hubloului, clanţa uşii, şi am pus cearşeafuri proaspete pe cuşetă.

În timp ce terminam aceste pregătiri, mă gîndeam la Judy, la acest mod de a mi se revela încet, aşa cum un mesaj secret scris cu cerneală simpatică se dezvăluie puţin cîte puţin sub un tratament chimic. Mă gîndeam şi la Jef ferecîndu-se în iubirea lui, paznic al acestui mister, care din zi în zi mă intriga tot mai mult şi cu destulă insistenţă pentru a-mi impune uneori o haltă chiar şi în inima acestui labirint interior în care, de la moartea lui Catherine, mă simţeam pierdut.

Astfel, cu o noapte înainte avusesem un vis urît. Intram într-o cameră întunecată în care se găseau două paturi. Mă aplecam cu aviditate deasupra unuia, ridicam cearşaful. În el dormea Catherine, liniştită. În al doilea am văzut o formă neagră, un fel de mic manechin carbonizat, chircit, smochinit, şi mi-am recunoscut fiul, copilul pe care-l avusesem Catherine şi cu mine, mort la o vîrstă fragedă şi care ar fi avut azi aproape optsprezece ani. Am tras la loc cearşaful cu violenţă şi m-am întors spre primul pat, dar acum ştiam ce voi găsi, nu o adormită ci o moartă. Iar disperarea şi neputinţa mea au fost atît de intense încît m-am trezit, cu trupul scăldat de sudoare. Şezînd atunci pe cuşetă am ascultat noaptea, adînca beznă ce acoperea *Centaurul*, marea, imensul deşert al lumii.

Contra acestui gen de angoasă care mă cuprindea deseori aşa, în somnul cel mai adînc, nici o disciplină a raţiunii nu putea face nimic. Senzaţia urca în mine, venind de foarte departe, din străfundul unui orizont mintal, cu o mişcare ca a mareei ce impregnează mai întîi, insidios, nisipurile, iar apoi acoperă, scufundă tot.

Frances a venit la ora fixată. Eu îi pîndisem sosirea de pe pasarelă, nu din nerăbdare ci pentru a o primi mai bine, ca să-i cobor în întîmpinare. În cabină, lumina părea să provină de la florile pe care le aşezasem pe măsuţă, într-un vas de lut. Această atenţie a părut s-o înduioşeze pe Frances, care mi-a mulţumit cu un glăscior emoţionat. Ca orişicui, mi se întîmplă, uneori, să mint. Cu Frances ţineam să rămîn cît se poate de sincer, să privesc sentimentele ei pentru mine cu gravitate, fără a-i alimenta prea mult iluziile. De această reţinere Frances era conştientă, preferînd, presupun, sinceritatea oricărei prefăcătorii care i-ar fi batjocorit tandreţea. A văzut totuşi că lăsasem în colţul oglinzii, în baie, inscripţia ei cu ruj şi nu spuse nimic. Şi-a scos impermeabilul. Am complimentat-o pentru rochia ei nouă, de culoarea mierii, pe care o purta pentru prima oară. Se făcuse frumoasă pentru mine, venea oferindu-se toată şi înţelegeam că faptul că o doream însemna o înrădăcinare încă puternică în viaţă, că această dorinţă era viaţa însăşi, cu toată exigenţa ei, cu toată greutatea ei de destin.

Convenisem ca seara s-o însoţesc pe Frances la ea acasă. În timp ce mergeam de-a lungul cursivei am auzit pe puntea din spate vocea lui Judy.

M-am oprit. Ea nu ştia de prezenţa noastră şi se adresa cu vehemenţă motanului care, din cîte am înţeles, îi furase o bucată de carne cu care se delecta, derbedeul, cocoţat într-un loc unde nu putea fi prins. Prin hublou nu se vedea decît spatele motanului, ca o minge, dar Judy era luminată din plin de felinarul vecin, din faţa antrepozitului. Protesta, pe jumătate rîzînd, pe jumătate supărată, cu mîinile-n şold.

Ajunşi în stradă, am oprit un taxi. Frances, cu florile pe genunchi, părea gînditoare. După o tăcere îndelungată îmi spuse motivul : o mai văzuse undeva pe această tînără, cum o chema oare ? Judy ? tovarăşa lui Jef, dar putea fi o asemănare, da, argumentul meu i se părea valabil. La o lumină slabă toate fetele subţirele, îmbrăcate în jeans şi cu pulover pe gît se aseamănă.

Taxiul ne lăsă într-un cartier dincolo de Tithebarn Street. A trebuit mai întîi să trecem printr-o curte plină de maşini iar apoi am intrat într-o clădire mare, chiar în fundul curţii. Prin ferestrele de la scară se vedea o întindere de căi ferate presărată cu luminiţe verzi sau roşii, traversată de străluciri, revelînd fuga şinelor, a firelor electrice spre nu se ştie ce abis, ce faleză abruptă care nu se distingea dar unde, în aceste tenebre, păreau că trebuie să se prăbuşească toate convoaiele.

Tatăl lui Frances, Rodney Warrender, ne aştepta. Era un om la vreo şaizeci de ani, cu trupul uscat, iar pe frunte avea cîteva pete brune. Ochii îi erau foarte luminoşi, plini de ingenuitate dar, cînd rîdeau, căpătau o expresie de şiretenie. Purta un pantalon gros şi un pulover închis la baza

gîtului care urca masiv, rotund, vînos, noduros ca un trunchi de copac. Era mulţumit că în sfîrşit mă cunoaşte. Frances îi vorbise atîta despre mine ! Mi-a promis o mîncare pe care tocmai o pregătise, făcută după reţetă proprie. Dar pînă atunci putea să mă ducă să-i vizitez domeniul.

Frances aprobă, spuse că ea va pune masa. Îşi puse un şorţ şi-l legă la spate cu panglicile ca două aripioare. Tatăl ei (care ştia că ea se culcă cu mine dar fie că nu-i păsa, fie că se bucura, ce contează) mă precedă într-o cameră mare, puternic luminată, în care am văzut un întreg magazin de vechituri : fălci de rechin cu spini aliniate la aceeaşi înălţime şi dînd o impresie de cruzime sălbatică, felinare de aramă, pavilioane de cod, inevitabilul octant, inevitabilul compas, inevitabilul difuzor de transmis comenzile pe vas, piese de rigoare în colecţia marinarilor preanostalgici. Iar deasupra patului, fotografii înrămate : o femeie, colegi, oraşe, toate acestea bine întreţinute, înduioşătoare. Şi pentru cunoscători (aşa ca mine, făcîndu-mi cu ochiul ca să sublinieze) pe aici, „modelele reduse", dar atenţie ! opera lui Warrender ! Şi numai vapoare pe care el navigase, aliniate în spatele geamului unui dulap, şi chiar în fundul numitului dulap (dar atenţie ! făcînd din nou cu ochiul şi ridicînd degetul) ceva special, insolit, adus dintr-o escală într-un port din Mexic în 1932 — nu-i de ieri, ei nu ! — şi ia ghiciţi ? Iar eu priveam borcanul în care, în alcool, înota o formă galbenă şi roză, poate un animal, cu şira spinării plisată, vreun mic monstru din marea Tropicelor, dar Warrender se amuza, pufăia vesel din pipă — uitaţi-vă mai bine ! Iar

eu răsuceam borcanul, distingeam peri, dumnezeule mare ! de ambele părţi ale zdreliturii albicioase şi era, da chiar...

— Găsită în stomacul unui rechin, dragul meu. Capturat în radă la Tampico. Castrase un tip căzut viu în apă sau, poate, un cadavru aruncat în larg, cine ştie. Oricum, mort sau viu, jugănit la baza pîntecului, iar el, Warrender, avusese ingenioasa idee să culeagă această curiozitate anatomică şi să-i consacre un loc de cinste printre colecţiile şi suvenirurile lui.

La masă Rodney Warrender nu încetă să povestească despre el. Vorbi cu emoţie de convoaiele din Atlantic, în timpul războiului. Noaptea urmau „comandorul" şi „semnalizatorul lui de cursă de şobolani" (un cilindru vertical cu o fentă subţire prin care filtra o rază de lumină pe care cargourile trebuiau s-o aibă mereu în faţă). Istorisiri ? Bineînţeles că avea ! Într-o noapte, după cartul lui, în plin ocean, mugesc claxoanele. Alertă la submarine ! Sare din cuşetă, se duce în careu ca să bea un pahar de gin, aşezat într-un fotoliu, cu toate simţurile la pîndă. Stă aşa ca pe ghimpi în această aşteptare insuportabilă. Apoi se ridică, deschide biblioteca, ia o carte la întîmplare, hotărît să-şi distragă pe cît poate gîndul de la primejdia ce dă tîrcoale. Iar povestirea începe cu acest rînd : „John deschise dulapul şi cadavrul lui Rodney Warrender căzu cu faţa înainte".

— Dragul meu Donat, prenumele meu nu e obişnuit. Era deci vorba de o coincidenţă perfectă care m-a răscolit, dacă e să ţii seama de împrejurări.

Frances zîmbi. Probabil că ea auzise de o sută de ori povestea.

— Explicaţia ? Cu şase luni în urmă fusesem cules în largul Terrei-Nova, nu după o torpilare ci după o ciocnire. Rezultatul e identic : te duci la fund. Izbucnise focul în buncăre şi eu am avut arsuri la picioare. De aici spitalul din Boston ! Şi o permisie de convalescenţă la New York, într-un hotel rechiziţionat, pe 9th Avenue. Acolo stătea şi un tip bătrîn, autor de romane poliţiste. Uşile noastre erau faţă-n faţă. Ca pe toate celelalte, pe a mea era un carton cu numele şi prenumele meu. Vecinul meu se servise pur şi simplu de ele. Şi în noaptea aceea, dragă Donat, cu cartea în mînă, am avut o clipă impresia că sînt propria mea fantomă.

Eu apreciez, rîd cu complezenţă. O observ în acelaşi timp pe Frances, care e puţin obosită, cu pleoapele grele, mă gîndesc la ardoarea ei, la dăruirea ei de sine, atît de spontană, de totală, de profundă, şi cu nasul în farfurie mă întreb unde poate să ne ducă această aventură. „Tu vei rămîne, eu voi pleca", vechea formulă a marinarului. Cît aş vrea să nu-i fac rău ! Mă simt prins într-o învălmăşeală a sentimentelor. Înţeleg că nu voi cunoaşte niciodată pacea interioară, că voi rămîne închis, încapabil să primesc o altă iubire, că am devenit un pămînt steril, un spaţiu mort pe care-l traversezi fără speranţa de a găsi cea mai mică posibilitate de fericire.

Dar ea tocmai a prins din zbor aluzia tatălui ei la fantomă şi povesteşte la rîndul său, cu vocea ei bine timbrată, după o frază pregătitoare pe care n-am auzit-o :

— ...Această tînără caută deci un apartament. Mica publicitate din Guardian îi oferă exact ceea ce doreşte : trei camere, nu departe de locul ei de muncă şi la un preţ rezonabil. Faţă de bătrîna doamnă care îi arată apartamentul fata îşi exprimă surprinderea : pe un apartament atît de bine situat, atît de confortabil, să ceri o chirie atît de mică ?

— Ca să nu vă ascund nimic, spune bătrîna doamnă, există un inconvenient.

— Ce gen de inconvenient ?

Bătrîna doamnă o priveşte fix :

— Avem o fantomă.

— Ah ! Şi care anume ?

— Dar, ştiţi bine ! A dumneavoastră, domnişoară !

— Foarte bună, spune Warrender.

Aprob şi eu. Frances se ridică, se duce la bucătărie, întîrzie acolo, revine şi, ca şi cum în tot acest timp ar fi rumegat un gînd obsedant, cînd ni se alătură spune :

— André, tînăra aceea de la bordul *Centaurului*...

— Da.

— Îi ştii numele ?

— Judy, ţi l-am mai spus.

— Da, dar Judy şi mai cum ?

— Nu ştiu.

— Iar Judy, e adevăratul ei prenume ?

— De unde vrei să ştiu ?

Warrender ne priveşte cînd pe unul, cînd pe celălalt, vizibil intrigat, dar nu pune nici o întrebare. La rîndul meu şi eu sînt puţin surprins de această insistenţă.

— Serios, Frances, crezi că şi aici e vorba de o fantomă ?

— Poate, zice ea.

— Să fim serioşi ! Jef şi-ar fi dat seama. E foarte îndrăgostit, dar pînă-ntr-atît de credul ?

— E uşor de verificat, zise Warrender. Ca şi icebergurile, fantomele sînt înconjurate de o zonă de aer îngheţat.

— Eu am constatat contrariul. Judy degajă o anumită căldură care în intimitate probabil că-l inspiră mult pe camaradul meu.

— Deci nu e o fantomă engleză, zice Warrender, ci vreo fantomă exotică. Ale noastre, e ştiut, au fundul rece.

— Mi se pare că am mai văzut-o pe această Judy, adăugă Frances. Fără îndoială, e vorba de o simplă asemănare.

— Fără nici o îndoială, dragă Frances.

Dinspre gară se auzi chemarea unei locomotive şi strigătul ei îmi sugeră desfăşurarea unei eşarfe negre, lungi, unduitoare.

Ploaia începuse în timpul nopţii şi rafalele ei aminteau de trosnetele de incendiu. Pe cheiurile şi bazinele pustii nu trăiau decît pescăruşii care, într-un zbor măsurat, se perindau fără rost de colo-colo, de la o stinghie la alta. Şi la fel ca în fiecare duminică, foarte devreme, Jef înălţase la capătul vasului pavilionul nostru. Eu mă gîndeam la Frances, la răbdarea şi la discreţia ei, ca şi cum mi-ar fi înţeles starea de spirit şi evita să mă necăjească, să bruscheze ceva, şi nu aştepta de la mine nici o adeziune veritabilă a inimii.

Era uneori neliniştită, lucru pe care eu îl ghiceam după o privire, o tăcere. Vioaie şi veselă cel mai adesea, ascunzînd suferinţa ce se amesteca cu ardoarea ei.

O aşteptam pe Jane. Pentru a proteja lungile grămezi de scînduri, fuseseră aruncate peste ele prelate gudronate şi prin ploaie fiecare dintre aceste mase lua alura unui cetaceu, lucios de tot, eşuat acolo. Ca şi prima oară, o pîndeam pe Jane fumînd ţigară după ţigară. Deodată, l-am zărit pe bătrînul vagabond cu redingotă lungă şi pălărie melon care, cu o bucată de pînză cerată pe umeri, cu picioarele vîrîte în nişte ghete enorme, ieşea, mergînd împiedicat din baraca lui. Atît timp cît a fost în raza mea vizuală, l-am urmărit cu privirea. În mod straniu, după ce a dispărut, aşteptarea mi s-a părut mai cenuşie, aproape demoralizantă, ca şi cum timpul s-ar fi îmbucătăţit, s-ar fi fragmentat, ar fi multiplicat în mine, pînă la angoasă, aceleaşi imagini, asemeni unei oglinzi sparte care multiplică acelaşi reflex. Iar chipul lui Catherine plutea pretutindeni, pe suprafaţa bazinului, pe acoperişurile antrepozitelor, pe marile geamuri ale pasarelei biciuite de ploaie, şi m-am gîndit că eu cunoscusem cu ea acea plenitudine ce deschide inima spre lume, că mulţumită ei, trăisem timp de douăzeci de ani într-o coerenţă absolută a fiinţei mele în timp ce astăzi totul în mine era doar izbucnire, discontinuitate, interpretare mai mult sau mai puţin dezamăgită, mai mult sau mai puţin sceptică a ceea ce-mi oferea viaţa.

La colţul docului apăru în sfîrşit maşina lui Jane (pe acoperiş ploaia părea să fiarbă ca şi cum

ar fi căzut pe o plită încinsă la roşu). Se apropia împroşcînd apa băltoacelor, cu ştergătoarele în mişcare desenînd două triunghiuri pe parbriz. Fără îndoială Jane mă zărise lipit de geamurile pasarelei căci clipi cu farurile.

Pe drum mă întrebă ce fel de viaţă duceam, se preocupă de problemele mele materiale, de frigul de la bord, de raporturile mele cu Jef. Ploaia se înteţea. Fiecare maşină cu care ne încrucişam ne stropea cu apă noroioasă.

După ce am ieşit în afara oraşului Jane rămase tăcută, încă şi mai atentă la drum, fiindcă această ploaie dementă reducea din ce în ce mai mult vizibilitatea. Iar eu mă gîndeam la Frances. Nu regretam faptul că acceptasem invitaţia familiei Grey dar mă gîndeam că i-aş fi făcut o plăcere lui Frances refuzînd-o. Da, i-aş fi putut consacra această duminică şi mă întrebam dacă alegerea mea necalculată nu exprima cumva distanţa care, în ciuda a tot, mă despărţea de ea, ca şi cum, după ce o părăseam, ceva se închidea în urma mea, mă izola din nou, mă făcea să merg singur.

Ploaia continua cu vuietul ei încăpăţînat. Ştergătoarele nici nu mai reuşeau să degajeze complet parbrizul. Iar apoi, după ce abia trecusem de o pantă, motorul tuşi, se opri, înecat de potop. Din viteză, Jane reuşi să parcheze pe o platformă din stînga şoselei. Am vrut să ies ca să repar pana dar ea a protestat. În mai puţin de un minut aş fi ud pînă la piele. Era mai bine să avem răbdare, să aşteptăm să se mai potolească. I-am dat dreptate.

În carcasa noastră de tablă şi stilcă eram asurziţi de violenţa, de năruirea cerului, acea lichefiere universală.

Fără motor — încălzirea nu mai funcţiona — ne luă frigul la picioare. Cu ceafa sprijinită de spătar, Jane închise ochii strîngîndu-şi cu amîndouă mîinile paltonul peste piept. Părea inutil să vorbeşti, să vrei să domini acest vacarm de cataractă. Totuşi spuse aplecîndu-se uşor spre mine :

— Vara viitoare o să mergem în Grecia. E o compensaţie binemeritată ! Visez soare, caniculă, plăji arzătoare. Cunoşti Grecia, nu-i aşa ?

— Am fost de trei ori în vacanţă acolo.

— Ce loc aţi ales ?

— Sudul Peloponezului, un port mic la picioarele unei stînci cu ruine. Ne făcusem prieteni printre pescari, ieşeam împreună cu ei cu barca.

Acest „noi" o făcu pe Catherine prezentă şi mi-a fost teamă ca Jane să nu continue pe această temă, antrenîndu-mă din nou în domeniul calcinat al memoriei mele unde fiecare imagine îmi zdrobea inima. Dar nu. Îşi privi ceasul. Se gîndea la cei care ne aşteptau.

— Crezi că o să se neliniştească ?

— Herbert, puţin. În schimb maică-sa va tuna şi va fulgera, căci îşi vrea mesele la ore fixe. În ce-o priveşte pe Elisabeth...

— Ah ! Va fi şi Elisabeth ?

— A telefonat aseară ca să spună că vine.

Atunci i-am relatat întîlnirea din cabaretul unde fusesem într-o seară împreună cu Paco Montero.

— Ea era desigur cu nelipsitul Mac Cormick, nu ?

— Nu, cu un oarecare John Lane. Se plictisea straşnic, nefericitul ! După spusele lui, Elisabeth îl tîrîse în acel lăcaş de pierzanie.

— John Lane, zise ea, ştergînd aburul de pe geam (afară furtuna legăna frunzişurile arborilor).

— Îl cunoşti ?

— E un actor destul de dotat. E un joc de circ între ei doi. El mîrîie, scoate ghearele. Ea ridică biciul. El se gudură.

— Un adevărat dresaj !

I-am spus atunci cum, din neatenţie, evocasem faimosul Hristos din Peru şi cum reacţionase Elisabeth, ghicind fără îndoială că eu ştiam figura pe care i-o făcuse bătrînului aristocrat catalan. Bineînţeles că ar fi putut să mă informeze alte persoane, această poveste fiind destul de răspîndită, presupun, dar avusesem impresia că ea bănuie că Jane mă informase şi că nu tolera din partea ei ceea ce de la un altul ar fi acceptat.

— Îmi regret, Jane, spontaneitatea. Mai sincer spus : lipsa de chibzuinţă.

— Nu regreta nimic. În situaţia în care sîntem, ea şi cu mine, un motiv în plus de pică sau de dispreţ contează prea puţin.

În prezent vîntul se potolea şi deşi ploaia continua, era tot mai puţin abundentă, mai puţin turbată. Am ieşit ca să examinez motorul. În jurul meu, cîmpia pustie. Prin parbrizul aburit vedeam chipul lui Jane, puţin îngrijorat.

Da, puseseră într-adevăr întîrzierea noastră pe seama vremii proaste, a vreunui necaz cu motorul, dar Herbert îşi acordase un timp precis înainte de a-l trimite pe Marlowe în întîmpinarea

noastră. Marlowe se înclină, confirmă, cu vocea lui stinsă, că tocmai se pregătea să plece. În ziua aceea purta un guler tare, cu colțuri tăiate, demodat de tot, care-i strîngea gîtul flasc ca de curcan.

Am fost apoi prezentat lui Miss Ethel Donovan, o tînără foarte slabă, foarte palidă, dar cu nişte ochi admirabili, şi unui oarecare O'Flynn, ziarist, un bărbat gras, prăfuit, cu un nas ca un cartof şi cu o faţă vineţie, de alcoolic.

Marlowe, devotatul, atentul Marlowe, fu cel care se duse s-o anunţe pe Mrs. Grey de sosirea noastră. Aceasta veni cu paşi mici, la braţul lui Elisabeth care, de la intrare, exclamă văzîndu-ne pe Jane şi pe mine :

— Iată-vă în sfîrşit !

Am crezut că discern în ton o ironie perfidă ca şi cum ar fi spus : „V-aţi hotărît în sfîrşit să veniţi !"

Jane strînse din buze, stînjenită. În cîteva cuvinte am explicat din nou cauzele penei şi am dat, ca răspuns la întrebările lui Miss Donovan, cîteva detalii tehnice.

— V-a trebuit o oră ca să reparaţi ? Totuşi sînteţi un mecanic excelent, zise Elisabeth după ce a ajutat-o pe maică-sa să se instaleze într-un fotoliu.

Iar eu înţelegeam că se bucură de jena cumnatei ei, pe care ţinea s-o agraveze, că insinuează poate că această poveste cu pana e un truc vechi pentru cei doritori să se pipăie într-o maşină.

În ceea ce-i priveşte, Herbert, Marlowe şi O'Flynn se regrupaseră în faţa barului. M-am dus lîngă ei ca să disimulez proasta dispoziţie pe

care Elisabeth o trezise în mine. Tocmai discutau despre un mare petrolier al unei companii olandeze reprezentată de „Grey şi fiul" care, în timpul nopţii, fusese aruncat pe coastă, la sud de Cornouailles. Trei remorchere încercau să-l salveze dar starea mării lăsa puţine speranţe şi tocmai se anunţase la radio evacuarea echipajului.

Ethel Donovan avea o vivacitate de pasăre, care m-a sedus, în ciuda feţei ei supte, a nărilor subţiri, aproape diafane, a rochiei severe, puţin desuete. Întreţinîndu-mă cu ea am aflat că este călugăriţă în concediu de boală, că trăia de obicei în Pakistan unde se ocupa de o leprozerie. Toate acestea mi le-a spus cu un ton de bună dispoziţie şi rîzînd puţin de mine.

Am fost invitaţi să trecem la masă dar, înainte de a-şi începe numărul obişnuit „ce curent !", „mi se doreşte moartea !", etc., Mrs. Grey dădu ordine cu privire la cîinele ei. Un cîine stătea noaptea cu ea, chiar în apartament. Dramă : Winston încă nu făcuse „caca". Grav constipată a naibii javră. Servitorimea ar fi trebuit să se simtă ceva mai mult, să reacţioneze, să ia iniţiative ! Trebuia obţinut fără întîrziere ca animalul să-şi facă nevoile (tutt ! tutt ! aproba sonotonul) ! Aţi înţeles ? Vreau să mi se confirme că a făcut în mai puţin de o oră !

După ce s-au instalat paravanele şi s-au terminat protestele cu privire la un fel criminal condimentat („vor să fac un ulcer !"), fu reluată conversaţia pe tema petrolierului în primejdie să

se scufunde, a mareei negre care se îndrepta spre nu mai știu care golf.

— De ce se construiesc asemenea monștri ? zise Mrs. Grey. Sînt vulnerabili, se știe, și constituie o adevărată calamitate !

Ethel Donovan insistă să știe dacă echipajul era într-adevăr salvat.

— Așa s-a afirmat la radio, spuse O'Flynn.

Pe urmă, întors spre mine, acesta mă întrebă dacă nu credeam că naufragiul s-ar putea datora duplicității armatorilor, doritori să perceapă prima de asigurare.

— S-au mai văzut dintr-astea : un vas azvîrlit intenționat pe recife pe o zi cu vreme proastă și, bine pregătită, festa e jucată !

Eu am protestat, am spus că nu cunoșteam un singur marinar pe lume capabil, pentru a asculta de un armator ticălos, să accepte o asemenea misiune.

— Ah ! zise Herbert cu glas scăzut, dragul meu André, nu pune mîna în foc.

— Crezi într-adevăr că poate fi aruncat cu sînge rece pe stînci, în plină noapte, pe o mare dezlănțuită cum e acum, vreun vas cu certitudinea că tot echipajul va fi salvat ? Crezi că un ticălos de căpitan (dacă o fi existînd) ar fi sigur el însuși, absolut sigur, că va scăpa cu viață ?

Violenței mele, căci mă lăsasem cuprins de mînie, îi urmă o tăcere încordată. Elisabeth zîmbea. Dacă deschide gura, o să-mi facă plăcerea s-o contrez. În ce-o privește, Mrs. Grey părea străină de această discuție, ocupată fiind să jupoaie, cu un dezgust distant, un copan de pui. Îmi spuse, arătînd-o pe Ethel Donovan :

— Ah ! Mr. Donat, apropo de scăpat cu viață. Știți că drăguța noastră Ethel era cît pe ce să moară acolo, în Pakistan ? O țară îngrozitoare ! Contractase o tifoidă și a trebuit să fie transportată pe spinarea unui măgar pînă la cincizeci de kilometri de Karaci. Pe un măgar ! Sub soare ! Cu febră ! Cînd a ajuns în sfîrșit la spital, delira în așa hal că s-a crezut că va muri în timpul nopții !

— Dumnezeu veghea asupra mea ! zise vesel Ethel Donovan ridicîndu-și furculița.

— Și iat-o la sfîrșitul concediului, adăugă Mrs. Grey. Și gata să se întoarcă în iadul ăla.

— Oh ! chiar iad, spuse Ethel, să nu exagerăm !

Am întrebat-o :

— Cîte călugărițe sînteți în acea misiune ?

— Cinci, cu nouă auxiliare indigene.

— Formidabile femei, într-adevăr ! spuse Mrs. Grey. Și ca să îngrijească lucrul ăsta oribil, lepra ! Oameni care se desfac bucățele !

— Cunosc Karaci-ul, spuse O'Flynn. Fusesem trimis acolo ca reporter în timpul războiului de secesiune dintre India și provinciile ei musulmane. Refugiații își făcuseră tabăra în plin oraș, în mijlocul unor grămezi de gunoaie. Nu știu cum de n-au izbucnit holera sau ciuma !

— La începutul secolului, am spus eu, bunicul meu din partea mamei, un navigator, a murit de ciumă la Calcutta.

— Bunicul dumitale a murit de ciumă ? spuse Mrs. Grey cu un geamăt, ca și cum aș fi putut să-i aduc în casă acest flagel și să-i contaminez

toată familia, profitînd de o ospitalitate imprudent de generoasă.

— Era marinar pe un vas de pe linia Marsilia-Hai Phong.

— Oh, oh, oh! gemu în arpegiu Mrs. Grey, ca și cum acest detaliu ar fi adăugat o circumstanță agravantă.

— Ciuma și holera există acolo în stare endemică, spuse doct O'Flynn, scărpinîndu-și năsoiul roșu.

— Oh, oh, oh! reluă Mrs. Grey (tutt! tutt! făcu sonotonul ca un ecou, dar ea îl potoli cu o lovitură agasată).

— Ciuma e transmisă de șobolani, e bine știut, continuă cu același ton apăsat O'Flynn. Doar i-ați citit pe Daniel Defoe, dragă doamnă, și pe Albert Camus. Cînd vorbește de șobolani, Camus...

— Ah! Fie-vă milă! Tăceți! ordonă Mrs. Grey, fără să se știe prea bine dacă nu voia să audă de cuvîntul șobolan sau de numele lui Camus.

— Vapoarele sînt cele care transportă aceste animale murdare de la un port la altul, continuă O'Flynn cu încăpățînarea lui obtuză de alcoolic.

— Domnule Donat, spuse bătrîna doamnă alarmată, sper că nu aveți așa ceva la bordul navei dumneavoastră!

— Avem, Mrs. Grey. Sînt greu de exterminat. Aceste creaturi sînt inteligente și știu să descopere toate capcanele.

— Ce oroare! exclamă Mrs. Grey.

Pe urmă către Elisabeth, cu vehemență:

— Și tu vrei să filmezi pe vasul ăla? Fiica mea, să nu contezi niciodată pe mine să mă duc să-ți văd filmul!

În fine, către Ethel Donovan:

— Și cînd mă gîndesc că tu, sărmană micuță, vrei să pleci înapoi în țara aia plină de șobolani și de gunoaie! Ca să-i îngrijești pe oamenii ăia care nu-ți arată nici o recunoștință!

Miss Donovan voia să răspundă, cînd servitoarea cu obrajii roșii se apropie de Mrs. Grey, îi murmură ceva la ureche:

— Foarte bine! spuse Mrs. Grey. E foarte bine. Winston e un drăguț. Mă duc. Mă duc imediat.

Și se îndreptă cu pași mărunți spre scară.

— Pitorească, draga mea mamă, nu-i așa? mă întrebă Elisabeth cînd toată lumea se strînse în bibliotecă unde luceau blînd poleielile vechilor volume, arama și oțelul instrumentelor de navigație de altădată adunate acolo de strămoșul al cărui portret, la locul de onoare, mă privea cu o severitate bănuitoare.

Afară ploaia continua, se auzeau burlanele bolbocind. Herbert, Marlowe și O'Flynn, avînd-o pe Jane ca parteneră, începeau un bridge în timp ce Ethel Donovan servea lichiorurile.

Elisabeth nu-mi dădea drumul, așezată pe același divan cu mine, cu o țigară între degete.

— Ați reacționat bine adineauri la povestea aceea cu naufragiații. Mi-a plăcut. Hotărît, îmi sînteți foarte simpatic.

— Iată-mă liniștit.

— Într-adevăr?

— Întotdeauna am avut impresia că e mai bine să fiu printre prietenii dumneavoastră, decît contrariul.

Rîse, uşor aplecată înainte, cu spatele arcuit, cu frumoşii ei umeri atinşi de lumina ce trecea prin fereastră.

Se arăta de o amabilitate veselă dar această atitudine nu-mi inspira deloc încredere.

— V-aţi gîndit, spuse ea în franceză, la filmul acela care o sperie pe mama cu anticipaţie ?

— Am trimis companiei mele o notă...

— Ah ! Mulţumesc !

— ...subliniind, bineînţeles, că în orice caz turnarea nu s-ar putea autoriza decît la sfîrşitul lucrărilor.

— Ceea ce înseamnă aproximativ cît timp ?

— Şase săptămîni. Poate şapte.

Chipul i se înăspri puţin. Într-o oglindă o vedeam pe Jane care, din cînd în cînd, de la masa de joc, ne observa. De la sosirea noastră, de la insinuările cumnatei ei, nu-şi părăsise expresia îngrijorată.

— Chiar vă trebuie atît de mult timp ?

— Trebuie mai puţin de o lună. Dar am pus la socoteală şi aşteptările — mai întîi a personalului, apoi a experţilor de la Lloyd.

— E foarte supărător, spuse ea sec.

— Credeţi-mă, domnişoară, că sînt la fel de grăbit ca şi dumneavoastră, dar din motive diferite, ca totul să se termine la bord.

— N-aş fi crezut, domnule Donat.

— Ceea ce înseamnă ?

— Că după mine aţi prefera să vă prelungiţi şederea.

— Greşiţi ! Chiar dacă-mi face întotdeauna plăcere să vă întîlnesc, fie şi într-un cabaret puţin cam ieşit din comun, încep să simt nostalgia Canebière-ei şi a micilor cafenele din Vieux Port.

Ştiam că nu fac bine adoptînd acest ton cu ea. Dacă pe chip îi rămînea agăţat un zîmbet, în schimb vedeam clar în ochii ei iritarea care, acum, îi întuneca.

Era obişnuită ca totul să se plece în faţa ei, să i se îndeplinească toate capriciile, toate dorinţele, iar rezistenţa mea devenea o jignire. Bineînţeles, fraza despre şederea pe care aş fi vrut s-o prelungesc răspundea insinuărilor ei de la început. Dacă aş rămîne mai mult ar fi din cauza lui Jane ! Dorinţa ei infantilă de a-şi compromite mai mult sau mai puţin cumnata servindu-se de mine, se preciza. O nebună ! căreia îi plac intrigile şi maşinaţiile. Să nu am încredere. Să deschid ochii. *Los ojos*[1] ! cum spunea Paco. Şi să aştept limita extremă ca să contra-atac cu vigoare.

Pentru moment, să-mi menţin o atitudine rezervată. La drept vorbind, „să văd ce urmează“.

— Şi chiar credeţi că activitatea dumneavoastră pe *Centaur* e incompatibilă cu a noastră ?

— Odată instalaţi la bord, v-aţi permite orice, şi asta ne-ar perturba munca. Înţelegeţi, mă preocupă răspunderea pe care o am.

[1] Ochii (span.).

— Această întîrziere ne aduce multe prejudicii. Totul e pregătit sau va fi în curînd.

La naiba cu fata asta, insistenţa ei, ostilitatea ei, subînţelesurile ei! Începeam să mă înfierbînt. În ce-o priveşte, ea continua să zîmbească dar ştiam ce ascunde această mască.

— N-aţi putea să vă turnaţi filmul, domnişoară, pe alt vapor?

— Nu e nici unul disponibil ca al dumneavoastră.

— Regret. Totuşi mă menţin pe poziţia că nu vă veţi instala camerele de luat vederi la bordul meu decît după ce noi înşine vom fi terminat cu lucrurile serioase.

— Nu consideraţi proiectul nostru la fel de serios?

— Nu am calitatea să-l judec. Dealtfel, abia cunosc subiectul filmului.

— Presupun că-l ştiţi de la John Lane?

— Într-adevăr, de la John Lane.

— Şi credeţi că un om ca Douglas Mac Cormick ar consimţi să turneze un film pe un subiect mediocru?

— N-am idee.

— Mulţi critici recunosc că are talent.

— Cu atît mai bine pentru el.

Rîse cu un rîs sacadat, ca un clinchet de clopoţel. Era cu adevărat furioasă dar se stăpînea, obişnuită cu ipocriziile relaţiilor mondene. Iar eu ştiam că în ciuda întregii ei averi, viaţa nu-i era decît un eşec, o succesiune de ore, de zile, de ani, înainte de marele soroc, lipsită de cea mai slabă lumină, neavînd nimic din ceea ce justifică trecerea noastră prin această lume. Cred că

nu-şi punea multe întrebări şi trăia fără a se îndepărta vreodată de înguste şi derizorii certitudini.

În acel moment Ethel Donovan se apropie, întrebă dacă putea să ni se alăture, „dar cum să nu!" se aşeză într-un fotoliu în faţa lui Elisabeth care imediat o întrebă despre familia ei, cu o grabă puţin cam nervoasă. Vedeam bine că profita de această ocazie pentru a se îndepărta puţin de mine, a-şi relua suflul înainte de a mă înfrunta iarăşi, de a mă asedia pentru a mă plia voinţei ei, dorinţelor ei.

În prezenţa lui Ethel mă învălui un soi de linişte, deoarece şi eu, fiind cuprins din ce în ce mai mult de enervare, aveam nevoie de o suspendare a ostilităţilor. Ethel atît de simplă, de fină... Părul scurt lăsa să i se vadă urechile mici. Cu frumuseţea ei timidă, faţa fără un rid, evoca o bijuterie modestă şi în acelaşi timp foarte rară. Mi-am dat seama că pînă în această clipă n-o văzusem prea de aproape, că din ea emana o tandreţe delicată şi că trebuia să fie străină de rătăcirile, îndoielile, insatisfacţiile, temerile noastre. Avea mîini lungi, osoase şi purta inelul de argint la inelarul drept. Distrat, o ascultam răspunzîndu-i lui Elisabeth, convins că trăieşte într-un univers de neînţeles pentru mine, fără barieră între real şi iluzie. Mi se părea că există în ea posibilităţi de patimă şi iubire care o făceau să fie mai umană, mai vie decît noi toţi, fără nici o grijă pentru o răsplată terestră. Observînd-o, aveam impresia că exist, dar într-o zonă de umbră, impresia că ceva îmi scapă, ceva

care ar fi putut să mă vindece sau cel puţin să-mi uşureze o anumită povară de absenţă.

Uneori, în timp ce trăgea din ţigară, Elisabeth îmi arunca pe furiş o privire, părea să-mi ghicească toate gîndurile, să le capteze pe chipul meu. Dar sună telefonul şi servitoarea veni să anunţe că, de la Londra, era căutată Miss Donovan. Abia se îndepărtă aceasta că Elisabeth îmi spuse în franceză :

— Ascultaţi, cel mai bine ar fi să reluăm în altă zi discuţia.

Părea pur şi simplu hotărîtă să mă facă să cedez, să mă convingă.

— Cum doriţi, domnişoară.

— Sunaţi-mă într-o dimineaţă după ora unsprezece. Da, mă scol tîrziu. (Trase din ţigară.) Vom putea să ne revedem la mine dacă tot vă mai interesează acel faimos Hristos, nu ?

— Contaţi pe mine, o să vă sun.

În săptămîna ce-a urmat n-am putut să-mi ţin promisiunea, cuprins fiind de un fel de descumpănire, de descurajarea pe care o mai cunoscusem şi la Marsilia, după dispariţia lui Catherine. Pentru a-mi găsi o ocupaţie şi deşi această muncă nu-mi revenea cîtuşi de puţin mie, am petrecut ore în şir în sala maşinilor, urmărind rugina, vopsind ţevării sau astupînd cîteva fisuri. Am mers pînă la a mă îndepărta de Jef, a refuza s-o văd pe Frances, găsind ca pretext unele pregătiri înainte de sosirea echipei. Legasem telefonul de circuitul interior, încît Frances putea să mă găsească uşor. În trei rînduri i-am ascultat vocea puţin neliniştită, fără să reuşească însă

să mă emoţioneze, afundat cum eram în dezgustul meu de a exista, supus unui fel de exasperare a amintirilor care-mi coroda sufletul, îl îndurera, ducîndu-l spre refuzul oricărei relaţii umane.

Nu mai aveam provizii, am trăit cu pesmeţi vechi şi lapte condensat. E adevărat că făcusem imprudenţa să înghit din a doua seară un somnifer care, noaptea, provoca un somn greu dar, în schimb, dimineaţa îmi lăsa creierul înceţoşat, incapabil de a depăşi o anumită prăbuşire a energiei, de a împiedica o înclinaţie a spiritului spre imobilitate, spre abandon.

Şi pe urmă a survenit accidentul pe care-l voi relata.

Jef respectase acea dorinţă de singurătate pe care comportarea mea îl lăsa s-o ghicească. Cînd mergea seara de-a lungul coridorului, vedea, avea el să-mi spună, lumină sub uşa mea, dar nu îndrăznea să bată. Judy a fost cea care l-a convins. În prima clipă am fost tentat, cum se spune, să refuz invitaţia lor la cină. Dar am acceptat-o. Cărui sentiment îi cedasem ? Poate dorinţei de a mă elibera de acele preumblări morbide în interiorul meu. Sau poate atinsesem punctul limită în care raţiunea îşi stinge revolta şi inima se resemnează. Şi pe urmă, chipul bun al lui Jef, privirea lui care înţelegea...

Am acceptat deci şi am mers pînă la a-i propune să-l însoţesc pe uscat, deoarece se ducea să facă unele cumpărături...

La întoarcere, abia coborîsem din autobuz cînd auzim nişte strigăte, adevărate chemări de disperare. Alergăm, încărcaţi de pachete, şi ajun-

gem aproape de adăpostul vagabonzilor. Aici surprindem doi bărbați care brutalizau o femeie, dar aceasta rezista, se apăra destul de abil și de eficace lovindu-i cu umbrela, neîncetînd să urle. Vagabonzii figurează și ei în tablou dar fără să intervină, grupați, cu spatele la baraca lor, toți mai mult sau mai puțin năuciți de alcool. La lumina felinarului îl zăresc pe tipul cu redingotă și melon. Stau acolo, jegoși, cu buza atîrnînd, cu ochii buimaci, fără a face un gest. Fata, care începea să cedeze sub asaltul agresorilor, prinde curaj văzîndu-ne. Surprinși, cei doi bărbați dau înapoi, ne privesc. Cel mai mare, blond de tot, aproape un albineț, ne spune s-o ștergem, să ne vedeam de treburile noastre. Celălalt, care poartă o curioasă șapcă de piele — n-am mai văzut pînă azi un asemenea model, cu două bucăți care-i atîrnă de fiecare parte a feței ca două urechi de prepelicar — își aprobă cu vehemență tovarășul. Vorbesc engleza cu un accent ciudat. N-am mai auzit nici așa ceva. Dar nu pierd vremea încercînd să le ghicesc naționalitatea. Spun :

— Hei, băieți, dacă bateți o femeie, e o treabă care ne privește !

Sînt într-adevăr foarte tineri, bine făcuți.

— Niște canalii, țipă femeia, tot lipită de zid, gîfîind, cu umbrela în mînă ca și cum ar ține o spadă.

— V-am spus s-o ștergeți, zice albinețul. S-a priceput ?

— S-a priceput, spuse Jef, descotorosindu-se de plasa plină cu provizii, din care ieșeau gîturile a două sticle.

— Ne-a jecmănit, vita !

— Nu-i adevărat ! protestează fata. Vor să-mi fure geanta ! Ticăloșilor !

— Tîrfă bătrînă ! i-o-ntoarce albinețul.

Bătrînă ? Nu. Totuși fata nu e plină de prospețime, pe fața ei buhăită curge fardul, negru sub ochi, roșu sub buze. O mască de nebună. Are sîni mari, un pîntec proeminent... E tot în gardă, gata să riposteze, curajoasă. Văd că și-a pierdut pantofii, că ciorapii-i sînt uzi pînă la glezne. Spun pe un ton împăciuitor :

— Bine, acum lăsați-o în pace.

— Și biștarii noștri ? spune albinețul. Crezi că o să le punem cruce ?

— Ce biștari, scursorilor ? întreabă fata cu vocea ei stridentă. Mințiți amîndoi ! Mint ! Vă jur că nu le-am luat nimic ! Ei vor să-mi ia banii.

Apoi se oprește. Băiatul cu urechi de cîine și-a desfăcut centura care, cu catarama ei mare de metal, poate deveni o armă. Fata respiră puternic. De unde sînt, aud acest soi de gîfîială.

— Fiți atenți, ne spune ea pe un ton alarmat.

La rîndul meu, pun jos pachetul care conține tot provizii, flori pentru Judy și cîteva cărți. Fata, vagabonzii și cei doi tipi mi-au urmărit gestul ca și cum aș fi umblat într-adevăr cu o bombă.

— Ia-ți tălpășița, îi spune Jef fetei.

— O să fugă după mine.

— Nu-ți face griji pentru ei. Hai, șterge-o.

Ei nu-i e cu adevărat teamă. Privirea îi strălucește de îndrăzneală, obișnuită fără îndoială cu

cruzimea oamenilor. În plus, e solidă. La Marsilia am cunoscut cazul unei tîrfe care, luptîndu-se ca și asta cu doi clienți răi, îl omorîse pe cel mai amenințător cu o singură dar teribilă lovitură de pantof, înfigîndu-i tocul cui în plină frunte ca un șpiț, materia cerebrală împroșcînd ca o stea în jurul rănii.

În clipa cînd, pentru a se degaja, face un pas într-o parte, strîngînd cu o mînă geanta la piept, cu umbrela tot ațintită ca floreta unui duelist, albinețul se repede asupra ei. Eu îl iau din viteză, îl apuc de umăr. El pivotează pe un picior, mă înfruntă, cu fața plină de ură. În spatele meu Jef se ocupă de celălalt derbedeu. Fata galopează desculță în întuneric, într-o cursă tăcută. Albinețul mă zgîlțîie, îmi dă un pumn în mijlocul pieptului care abia mă clatină, protejat cum sînt de bluzonul meu gros, dar eu nu ripostez, încerc mai degrabă să-l stăpînesc și în aceste cîteva secunde cînd simt că, fiind mai viguros, îl am la discreția mea, vagabondul cu redingotă intervine și, cu oroare, îl văd fluturînd o bucată de scîndură! Tîmpitul începe să lovească fără deosebire în mine și în albineț. O încăierare grotescă. Albinețul vrea să se smulgă din strînsoarea mea și în același timp să pareze loviturile bătrînului. Și în această acțiune eu sînt cel atins. Craniul meu explodează. Debarasat de tipul cu șapcă (care stă cu capul în jos, un genunchi în pămînt, ca un boxer pocnit), Jef dă fuga. Bătrînul, dezlănțuit, continuă să lovească făcînd hu! hu! încurajat de ai săi care se amuză, se leagănă de pe un picior pe altul, bat din palme. Albinețul încasează și el, îi dau drumul, se dă înapoi și își ține capul cu amîndouă mîinile; o dîră întunecată îi curge din nas, și bătrînul, amețit de propria-i violență, mă alege din nou drept țintă, îmi dă o lovitură la ceafă care, de astă dată, aproape că mă dă gata. Și pentru a mai adăuga ceva la farsă, bătrînul se prăbușește la rîndul lui, epuizat, suflînd greu. Mai am timp să văd, ca printr-un geam aburit, cum prietenii săi se apleacă asupră-i, își bat joc de slăbiciunea lui, îl împing cu piciorul rîzînd gîlgîit de excitare. Eu mă îndrept dar nu mă țin prea bine pe picioare. Durerea îmi străpunge creierul, o durere în evantai, palpitantă și arzătoare. Jef mă ajută să mă ridic, mă ține de braț, mă aduce la bordul *Centaurului*. Mă întind pe cușetă, nu pot vorbi și ceea ce mă stupefiază e că-mi văd piciorul drept mișcînd singur cu mișcări scurte, autonome ca bătăile inimii, imposibil de stăpînit. Mă cred singur și disting dintr-o dată prezența lui Judy.

— Jef a telefonat unui doctor, spune ea. Sosește.

Urmarea se desfășoară pentru mine fără să am foarte clar conștiință de ea dar a venit cineva, medicul, drace! Încălțat cu cizme scurte, acest detaliu, curios, se înscrie în mintea mea zdruncinată, la fel și ochelarii lui groși pe un nas ascuțit care-i fac un rostru de cetaceu gigantic. Injecție. Șoapte cu Jef. Beznă...

A doua zi, îl zăresc pe Jef care m-a vegheat citind una din cărțile mele. Piciorul nu-mi mai tremură dar capul mi-e ca și topit, corpul fără mușchi. Tulburări ale vederii dau fiecărui obiect

un halou sau mai degrabă un fel de decalare ca aceea a culorilor într-o revistă prost tipărită.

Telefonul sună prima dată și Jef se duce să răspundă în careu. E Marlowe care confirmă hotărîrea companiei. Devizul șantierului naval a fost aprobat. De acord și pentru film dar, la sugestia mea, după lucrări.

Jef i-a spus că sînt suferind dar că o să-i răspund curînd. Marlowe a vrut să știe mai multe.

Pe urmă, a telefonat Frances. A aflat că sînt „obosit". Voia să vină imediat. Jef a convins-o să nu vină, a liniștit-o cu privire la starea mea, a insistat asupra nevoii mele de liniște, de calm. A trebuit să povestească toată istoria, lovitura dată în spatele capului de un idiot pe care-l orbea zelul său egalitar.

Alt telefon. Acesta de la Bells. Lucrările vor începe luni.

Și asta nu-i tot. Fără îndoială informată de Marlowe atît de deciziile companiei cît și de pățania mea, Elisabeth îl chestionează pe Jef, insistă să cunoască faptele în detaliu, și Jef, care a stat toată noaptea la căpătîiul meu, și doarme de-a-n picioarelea, răspunde (îl aud din cușeta mea), cu un ton morocănos, puțin excedat.

— Era Miss Grey ! a venit el pe urmă să-mi spună.

— Ce voia ?

— Zicea și ea că ar vrea să vină încoace, domnule Donat.

— Mă plictisește...

La prînz Judy ia locul lui Jef, îmi aduce ceai, pîine prăjită. Am impresia că creierul meu bîzîie

ca un motor. Îmi amintesc totuși că Judy mi-a vorbit de dispariția motanului. E de negăsit la bord. Se poate deci crede că și-a urmat instinctul de libertate, că și-a reluat hoinăreala plecînd spre alte aventuri. Ea îl regretă puțin, spune că se atașase de el. Îi plac pisicile. Acesta era de o inteligență destul de surprinzătoare. Nu-mi controlez prea bine creierul așa că mă aud murmurînd :

— La mine în Provența, cînd pisica pleacă e semn rău.

Ceea ce o lasă tăcută.

Cum mă simt mai bine, mă instalez în careu în timp ce Judy îmi face patul, deretică. Nu sînt nici spălat, nici ras. Mă duc să mă închid în baie și puțin după aceea aud un pas pe coridor. Pe urmă aud vocea lui Elisabeth, apoi pe cea a lui Judy care îi răspunde : „Da, acum s-a sculat, nu va întîrzia". Îmi continui toaleta, mă privesc în oglinda tot împodobită de inscripția cu ruj a lui Frances — agasat de această intruziune a lui Miss E. Îmi examinez ochii, puternic încercănați, ridurile din jurul gurii, firele astea de păr alb de la tîmple. Chipul meu de bătrîn. O mască suptă, ofilită, de călător ce abordează ultima parte a unei lungi, a unei foarte lungi traiectorii.

Cînd ies, Judy îmi spune :

— Eu vă las. Jef o să treacă în curînd.

Îi mulțumesc călduros, pe urmă mă așez în fața lui Elisabeth.

— E nevasta paznicului ? întreabă ea.
— Da.
— E foarte drăguță !
Nu-mi place să fiu văzut în stare de inferioritate și mă simt încă bolnav, cu spatele țeapăn, craniul gol, plesnit de la ceafă la frunte. Și mereu impresia că merg pe o scîndură îngustă la o înălțime de zgîrie-nor, deasupra unui spațiu mișcător.
Deci Elisabeth s-a deranjat, a vrut să afle mai direct vești despre mine, și să constate că fusesem într-adevăr pocit ! Cine știe dacă nu spera să mă vadă cu mutra făcută zob ? Poartă un mantou, o tocă de blană, mănuși, cizme. Îmbrăcată astfel seamănă cu un explorator polar. O rog să se simtă ca la ea acasă, o ajut să-și scoată mantoul. Apare într-un taior gri, avînd o bijuterie la reverul drept.
Refuză ceaiul pe care i-l ofer, zîmbește, fericită, spune ea, că mă vede atît de bine dispus. Am chef s-o ironizez : oh ! domnișoară ! Veniți să mă vizitați pe frigul ăsta ! Sperați poate să vă delectați cu răni proaspete, cu cărnuri sîngerînde ! Ați crezut că am fost masacrat și ați dat fuga să nu ratați ocazia. Păcat pentru dumneavoastră. Totul merge bine. O lovitură afurisită, da, dar pînă la urmă un fleac !
Și-a scos mănușile. Admir mîinile ei foarte albe, puse pe masă, au o formă foarte frumoasă, unghiile vopsite roșu-aprins. Lumina care intră prin hublou așază reflexe aurii pe părul ei. Aștept să vorbească ea prima. Privesc o venă ce i se zbate pe gît. Spune în franceză :

— Știți, sînt încîntată că acest incident nu are consecințe neplăcute, domnule Donat.
— După cîte spune doctorul, puțină odihnă va fi de ajuns pentru a mă reface.
Apoi ezită. E vădit că a venit mai ales pentru filmul ei și se întreabă, poate, dacă momentul e bine ales. În ce mă privește, nu țin cîtuși de puțin să-i ușurez problema. Rămîn din nou tăcut, cufundat în fotoliul meu, cu capul la fel de bolnav. Am senzația că mi se leagănă ca un mac la capătul tulpinei.
— Mi-a telefonat Mr. Marlowe pentru a-mi comunica concluziile armatorului dumneavoastră.
— Ei bine ! Iată-vă satisfăcută. Aveți autorizație să turnați la bord.
— Da, peste aproape două luni !
— Sînteți supărată pe mine ?
— Ați fi putut să vă arătați, cum se spune, mai cooperativ.
— Două luni trec repede.
— Unul dintre actorii noștri are de onorat un angajament luna viitoare. O să-l pierdem.
— O să găsiți altul.
Mă privește ca și cum ar vrea să mă pălmuiască, pe urmă pleacă ochii, întinde mîna spre una dintre cărțile cumpărate în ajun și lăsate pe masă.
— *Mănăstirea din Parma ?* Citiți o carte franceză în versiune engleză ?
— N-am găsit-o aici decît în engleză.
— Citiți mult ?
— Mai mult lucrări tehnice.
Are gene lungi, buze rujate, foarte fin cutate.

— Înţeleg, spuse ea, că nimic nu vă va face să cedaţi, Mr. Donat. Totuşi l-aţi putea primi pe Douglas, să-i arătaţi vaporul. Ar alege astfel diversele locuri de turnare.
— De ce nu ?
— Greşesc insistînd astfel. Vă obosesc.
— Asta-i tot ce aveaţi să-mi spuneţi ?
— Desigur.

Nu mă simţeam niciodată foarte la largul meu în prezenţa ei dar astăzi, în această celulă a careului, în această linişte densă, ca şi cum ne-am fi găsit într-un clopot de scafandru scufundat în adînc, mă întrebam care puteau fi calităţile ei sufleteşti, care putea fi modul ei de a iubi şi care îi erau obsesiile, temerile, neliniştile, într-un cuvînt izvoarele ei cele mai secrete.
— Şi eu trebuie să vă vorbesc, domnişoară.
Mi-am trecut mîna de la frunte spre ceafă unde ceva bătea sacadat. Elisabeth aştepta, cu mîna încă pusă pe carte.
— Duminica trecută, la Herbert, aţi îndreptat cîteva săgeţi asupra mea şi a lui Jane.
— Simplă tachinare, Mr. Donat. Dacă nu e nimic între dumneavoastră şi Jane la ce bun să vă arătaţi susceptibil ?
— Nu e nimic între Jane şi mine, o ştiţi şi dumneavoastră, dar o urîţi şi aţi fi fericită să-i faceţi un rău.
— Ce tot inventaţi acolo ? Hotărît, încă nu sînteţi în toate minţile.
Îmi vorbea cu ironia ei insuportabilă, picior peste picior, cu fusta meticulos trasă pînă la genunchi.

— Ştiu ce vorbesc, domnişoară.
— Dar nu negaţi că o întîlniţi în oraş, nu-i aşa ?
— În oraş n-am întîlnit-o decît o singură dată, într-un loc public şi la doi paşi de birourile lui Herbert, ceea ce înseamnă că nu ne ascundeam.
— Aveaţi lucruri chiar atît de intime să vă spuneţi ?
— Da, cu privire la soţia mea. Nimic altceva.
— Ei bine ! E cît se poate de limpede. Sînteţi foarte convingător, Mr. Donat.
— Şi încă ceva : duminică, pana de maşină a fost reală. Vă ajunge ?
— Bineînţeles.
Scurtă tăcere. Îşi pune mănuşile, încet, cu o grijă maniacă. Ghiceam că nu spusese tot, că medita la o nouă întrebare, cu fruntea uşor înclinată — o frunte foarte albă, netedă de tot — cu pleoapele plecate. Era cald. Într-un colţ Jef lăsase micul radiator aprins. Repetă :
— Bineînţeles... Dar, Mr. Donat, dacă nu v-aţi dat seama că Jane e îndrăgostită de dumneavoastră, cînd asta sare-n ochi, înseamnă că vă lipseşte intuiţia sau nu ştiţi să observaţi oamenii.
— Suficient pentru a înţelege că aveţi o îndrăzneală sfruntată şi că jucaţi un joc murdar.
— Ce joc ? Vreţi să-mi spuneţi ?
— Nu ştiţi ce să faceţi pentru a o compromite pe Jane în ochii soţului ei.
— De unde-aţi scos asta ?
— Intuiţie.
— Aveţi prea multă.
— Tocmai v-aţi îndoit de ea.

— Jane nu e fericită cu Herbert şi dacă şi-ar căuta fericirea cu un alt bărbat, eu aş fi prima s-o admit.

— Suflet bun !...

— Nu luaţi tonul ăsta, Mr. Donat. Vorbesc serios.

— Cum să nu !

— În punctul unde au ajuns acum, mă întreb dacă n-ar fi înţelept să divorţeze.

— Cîtă grijă aveţi de Jane !

— Ne vom revedea, sper ?

— Cu plăcere.

Se ridicase. Am ajutat-o să-şi pună paltonul. Păstra o expresie puţin zeflemitoare.

Am condus-o pînă la scară. Pe punte, m-a cuprins frigul ; nu-mi pusesem haina.

— Duceţi-vă înăuntru, spuse ea. O să vă îmbolnăviţi. Aveţi grijă de dumneavoastră.

Parcată de-a lungul antrepozitului, maşina o aştepta. Înainte de a se instala în ea, Elisabeth ridică mîna spre mine în semn de bun rămas, cu totul la largul ei. Nu era încă foarte întuneric. Zilele creşteau. Vagabonzii nu vor întîrzia să vină la vizuina lor şi m-am gîndit la tipul mare, cu redingotă, care mă lovise, la expresia lui de nebunie jubilîndă.

Cu uşurare, am regăsit liniştea cabinei mele, o linişte în care-mi auzeam inima bătînd. Odată culcat, cu lampa stinsă, m-am apucat să cern unul cîte unul cuvintele lui Elisabeth, să le descopăr tot veninul. Biata Jane ! Atît de puţin apărată, atît de singură în mijlocul unei păduri imense ! Singură, rătăcită, vrednică de milă... Începui să aţipesc şi-mi amintesc că-n vis imaginea

lui Elisabeth se confunda cu cea a vagabondului cu redingotă, că o aceeaşi privire dementă mă pîndea, mă urmărea pe străzile şi bulevardele unui oraş pustiu, absolut pustiu, cu faţade scînteietoare, acoperişuri încoronate cu cruci hobanate, asemănătoare celor ce se văd pe vîrful bisericilor ortodoxe. Îmi amintesc că mergeam cu neliniştea unui cercetaş care s-a aventurat prea departe în teritoriul duşman şi care nu mai ştie cum să se întoarcă în liniile lui.

Jef mă trezeşte (s-a odihnit, a dormit puţin). Îi deschid şi, văzîndu-l atît de lat în umeri, atît de dur, îmi spun că într-adevăr adversarul său, băiatul cu urechi de prepelicar, nu avea nici cea mai mică şansă împotriva lui. Jef mă întreabă cum mă mai simt. Îi spun că mă simt mult mai bine, totuşi cu ceafa încă puţin ţeapănă.

— Vizita lui Miss Grey nu v-a obosit prea tare ?

— N-a stat mult. Ştii, a găsit-o foarte drăguţă pe Judy !

Nu dă atenţie acestei remarci şi mă invită să cinez la el. Judy s-ar bucura mult. Totul e gata, de fapt, din ajun. Eu spun „cu plăcere", şi vorbim iarăşi despre încăierare, nu fără o anume bună dispoziţie.

— Şi partea cea mai tare, bătrîne, e că cei doi tipi ai noştri ar fi putut să fie, cum afirmau ei, victimele fetei, şi nu contrariul. Galanterie franceză : fără să mai verificăm am luat dintr-odată partea doamnei !

— Oricum, tipa se bătea bine !

— Adevărată panteră !

— Fetele astea ale străzii sînt deseori îndrăzneţe, zise Jef.

Acestea fiind spuse, îl rog să mă aştepte o clipă şi trec în baie ca să mă spăl de sudoarea din timpul somnului.

— Bătrînul ăla nebun v-a aranjat totuşi al naibii, spune Jef aprinzînd o ţigară.

— Ei ! Lovitura iepurelui !

Toate astea nu sînt decît un preludiu, o simt, îl cunosc pe Jef al meu, mereu circumspect, înaintînd doar cu paşi număraţi, şi, într-adevăr, după o tăcere destul de lungă, îmi spune prin uşă, ridicînd puţin glasul pentru a domina zgomotul pe care-l face duşul :

— Povestea cu filmul, o să aducă multă lume la bord ?

— Te cred !

— Şi circul ăsta poate să dureze mult ?

— Nu ştiu, n-am întrebat. Cel puţin cincisprezece zile, presupun.

— Nu-i prea vesel !

— Nu, fiindcă tot timpul ăsta va trebui să deschizi bine ochii.

— De ce ? spune el cu promptitudine.

— Din cîte ştiu eu, cineaştii nu duc lipsă de tupeu şi sînt în stare să demoleze sau să transforme orice loc, dacă e necesar pentru concepţia lor de decor.

— Glumiţi, nu ?

— Dacă te laşi vrăjit s-ar putea foarte bine să inunde o cală ca să facă din ea parc de stridii.

Cu un prosop în jurul mijlocului, ies pentru a mă îmbrăca în cabină. Îl văd pe Jef care continuă să fumeze, aşezat cu o jumătate de fund pe masă, cu piciorul atîrnînd şi privirea în pămînt. Gluma mea nu pare să-l fi amuzat deloc.

Sînt gata, ne pregătim să plecăm cînd sună telefonul. Jef ia aparatul, îmi spune „e pentru dumneavoastră“, şi se retrage discret, făcîndu-mi semn că mă va aştepta la el.

— Ce mai faci, dragul meu ? întreabă Frances. Aşa-i că-i semn bun că te-ai sculat din pat ?

— Semn bun, într-adevăr. Acum totul merge mai bine.

— Mi-a fost tare frică, ştii ?

— Eşti drăguţă, dar de fapt nu era grav.

— Camaradul tău avea un glas atît de plin de reticenţe !

— Aşa ţi s-a părut ţie.

— Cînd ne vedem ? Mîine e posibil ?

— Foarte posibil. Sigur chiar. Îmi voi fi venit complet în fire.

— Deci nu eşti în apele tale ?

— Cu creierul încă puţin toropit, dar noaptea asta va fi de ajuns ca să-şi regăsească supleţea obişnuită.

— Eşti singur, acolo, în clipa asta ?

— Da, Jef a plecat. Cinez cu el şi cu Judy.

— Ah ! Judy... Te mai sun mîine ?

— O să te sun eu.

— Minunat ! André, seară plăcută, dragul meu !

Ies pe punte. Un mic cargou coboară fluviul spre şenal. Îi aud motorul bătînd ca inima nopţii

și îmi dau și mai bine seama de obstacolul ce se ridică între Frances și mine, acel sentiment de trădare postumă, de jignire adusă memoriei lui Catherine. Și un asemenea sentiment, dacă nu are nici o putere asupra dorinței pe care mi-o inspiră Frances, asupra gustului pe care-l am pentru trupul ei tînăr, pentru mîngîierile ei, îmi limitează sensibilitatea, mă lasă incapabil de un elan profund, cu sufletul infirm și incapabil să strălucească din nou, să-și regăsească înflăcărările. Frances simte oare distanța pe care o pune între ea și mine acest vis făcut țăndări ? Dar cine ar putea concepe această oroare care mă ține ca o boală ce roade pe ascuns ?

Am încă în mine vîntul negru, de pe punte, cînd mă alătur prietenilor mei. În ajun, în ciuda încăierării, Jef a reușit să salveze florile pe care voiam să le ofer tovarășei lui. Împodobesc acum un colț al careului unde se aliniază cărți, mai ales ediții zise „de buzunar". Probabil că Judy petrece mult timp citind. E adevărat că ea nu iese niciodată. În treacăt, îmi vine în minte rezerva ei cînd s-a găsit în fața lui Miss Grey. Eu o pusesem pe seama unei anumite timidități. Judy este într-adevăr destul de tînără și neexperimentată pentru ca o Elisabeth să-i poată impune. Dealtfel, nu adoptase la început aceeași atitudine și față de mine ? La ea totul e curat, perfect lustruit. Își întreține domeniul cu o dorință evidentă de a-l face cît se poate de confortabil. A decupat chiar imagini din reviste ilustrate, le-a fixat de o parte și de alta a micului televizor : vederi din munți, priveliști cu lande, cîmpii amin-

tind pămînteana ce era de fapt. Desigur, are încredere în mine dar mi se pare că această încredere s-a aprofundat și mai mult după incidentul din ajun.

În timpul mesei, povestește cum a fost dată afară din colegiul religios de la Dublin. I se vorbea despre Creație și despre Adam și Eva care dăduseră naștere omenirii noastre, și ea-și spusese cu voce tare părerea că noi eram toți, în consecință, rezultatul unui incest originar, deducție care displăcuse și care dealtfel se adăuga unei lungi serii de impertinențe, de unde expulzarea definitivă. În timp ce povestește, îl văd pe Jef care o ascultă cu încîntare, sensibil la fiecare gest, la fiecare cuvînt al ei. Uneori se întoarce spre mine, îmi zîmbește ca și cînd ar spune : „Nu-i așa că e unică, incomparabilă ?"

Iar Judy continuă, își evocă copilăria. N-am văzut-o niciodată atît de destinsă, de veselă, de vorbăreață. Fetiță fiind, călărea la unchiul ei, în împrejurimile Cork-ului. Se scălda goală într-un lac despre care tradiția spunea că-i locuit de un monstru, amator de carne fragedă. Și gîndul la acest monstru, spune ea, dădea scăldatului o atracție suplimentară.

La sfîrșitul mesei, vorbim despre lucrările care vor începe dar mai ales despre filmul care va urma. Imposibil să scapi de o discuție de acest gen și de la început fiecare dintre noi se gîndea la ea. Jef și apoi Judy mă întreabă despre perturbările pe care aceste activități le vor aduce vieții lor la bord. Turnarea mai ales îi agasează,

trebuie chiar să schiţez un portret al lui Miss Grey, atît de bogată, de lipsită de ocupaţie, să-i evoc excentricităţile, capriciile, curtea ei de paraziţi. Spun că o consider destul de perversă, cu o inimă de piatră. Relatez istoriile pe care le ştiu despre ea, inclusiv cea a Hristosului indian, şi puţin cîte puţin îmi dau seama că, departe de a-i amuza, această şarjă îi întunecă pe tinerii mei prieteni. Mă ascultă în linişte, vizibil stingheriţi, şi eu simt ciudăţenia acestei atitudini, îmi reproşez chiar la sfîrşit că i-am impresionat printr-un exces de vervă cu caricatura poate prea exagerată a lui Miss Elisabeth Grey, afurisită între afurisite după cum sînt convins, dar din care am făcut, antrenîndu-mă şi îmbătîndu-mă în focul povestirii, un fel de monstru mîncător de oameni, lipsit de morală sau milă.

Puţin după aceea, Jef anunţă că trebuie să-şi facă rondul, să ponteze la numeroasele aparate de control pe care Lloyd Insurance[1] le controlează foarte punctual. Îşi pune mantaua groasă de marinar, vechea lui bonetă, se înarmează cu cheile, cu lampa electrică şi ne asigură că nu va întîrzia prea mult.

Şi iată-mă deci singur cu Judy. Şi-a legat părul cu o panglică verde, e îmbrăcată în jerseul ei pe care scrie HMS Malaya şi cu o fustă groasă de lînă. O ajut să strîngă masa, mă pregătesc să-i pun, în sfîrşit, cîteva întrebări, intrigat cum sînt, şi mai mult ca oricînd, de acea marjă care dăinuie între ceea ce ştiu despre ea şi ceea

[1] Compania de Asigurări Lloyd.

ce lasă ea să se bănuie. De cum se aşază în faţa mea, de cealaltă parte a mesei, cu ţigara în mînă, în faţa ceştii de ceai aburinde (eu am refuzat să beau de teama insomniei), o întreb care sînt motivele acestei claustrări, acestei fobii a vizitelor, acestui întreg mister. Ea ezită încă să se destăinuie, dă capul pe spate, cu privirea în tavan, şi lumina reflectoarelor care o loveşte în faţă de sus îi adînceşte trăsăturile, o îmbătrîneşte. Pe urmă oftează ca şi cum tocmai s-ar fi hotărît să recunoască, nu fără efort sau reticenţă, că în prezent poate aveam dreptul la anumite lămuriri, la o anumită punere la punct a lucrurilor.

— Mr. Donat, îl apreciaţi pe Jef, îi sînteţi prieten.

— E un băiat excelent.

— La rîndul meu, eu îl iubesc foarte mult. Dar întîlnirea noastră n-a fost obişnuită.

— Continuă.

— Cînd am debarcat aici la Dublin, eram foarte singură şi destul de dezorientată, fără serviciu, locuind într-un hotel mizer. Portul nu mai este ceea ce era. Mult şomaj pentru bărbaţi. Închipuiţi-vă cum e pentru femei.

— Ştiu.

— M-am legat atunci de un băiat. La început totul a mers bine între noi. Din păcate mi-am dat seama destul de tîrziu că juca, şi juca pînă şi banii pe care îi cîştigam eu la uzina de cartonaj unde fusesem în sfîrşit angajată.

— Şi el ? Cum îşi cîştiga existenţa ?

— Chelner într-un club, după cîte-mi spunea. Trebuia să mă acomodez cu programul lui şi pe urmă să mă acomodez chiar cu de toate, căci gentileţea lui de la început scăzuse mult şi devenea faţă de mine din ce în ce mai autoritar şi mai violent.

Aici, a tras cu urechea ca să verifice dacă nu se întoarce Jef. Era încă prea devreme, dar am înţeles că urma să abordeze partea cea mai dificilă a povestirii.

— Într-o seară s-a întors însoţit de un tip pe care-l cunoşteam vag, un obişnuit al curselor. Amîndoi aveau un aer ciudat. Mai întîi a trebuit să le pregătesc cina. Pe urmă prietenul meu m-a luat de-o parte ca să-mi spună că el trebuie să plece şi că ar fi bine să fiu amabilă cu amicul lui. Cum eu nu înţelegeam despre ce era vorba de fapt, el mi-a precizat, ameninţîndu-mă cu ce-i mai rău dacă nu-l ascultam. Pierduse la joc o sumă importantă şi-mi lăsa grija să-i achit datoriile în modul pe care vi-l imaginaţi.

Îşi strivi mucul în scrumieră, aprinse nervos o altă ţigară, ascultă din nou înainte de a relua cu voce mai înceată şi observînd uneori efectul pe care povestea ei îl producea asupra mea.

— M-am gîndit să mă folosesc de un vicleşug, să joc rolul uneia care se resemnează. Rămasă cu tipul în chestiune l-am rugat să treacă primul în baie în timp ce eu pregăteam camera. Văzîndu-mă atît de înţelegătoare, atît de supusă, n-a avut nici o bănuială. Eu m-am repezit să umplu un sac cu tot ce puteam lua din ce-mi aparţinea şi am şters-o manevrînd uşa cu discreţie. Zgomotul robinetelor era dealtfel destul de puternic pentru a-mi proteja fuga.

— Dar probabil că prietenul tău te supraveghea ?

— Da, de după ferestrele unei cîrciumi, chiar în faţa blocului.

Pusesem întrebarea fiindcă, trebuie s-o spun de pe acum, această aventură mi se părea dubioasă, nu atît prin faptele relatate cît prin însuşi tonul lui Judy. Simţeam o grijă prea mare de a mă convinge, o prea mare atenţie în a supraveghea pe chipul meu efectul pe care-l producea. Simţeam aţintite asupra mea privirile ei rapide şi frecvente care îmi sugerau efectul unui jet de lumină turnantă.

— Şi cum ai scăpat ?

— Am traversat curtea. În fund, un garaj dădea într-o stradă paralelă. Am putut să mă strecor printre maşini fără să fiu văzută.

— O şansă !

— Ploua. Am evitat să alerg în direcţia oraşului, căci într-acolo m-ar fi urmărit.

— Şi te-ai abătut spre port.

— Aici te poţi ascunde mai bine. Am văzut un vagabond care se refugia în cofrajul acela mare, în spatele antrepozitului. Am căutat ceva de felul ăsta, cel puţin pentru noaptea aceea.

— Nu te-ai gîndit la un hotel ?

— N-avem nici un ban.

— Şi cum l-ai întîlnit pe Jef ?

— Ploaia cădea din ce în ce mai tare. De cealaltă parte a antrepozitului am văzut *Centaurul*, care părea abandonat. În ciuda tăbliţei, am urcat la bord. Am încercat să mă adăpostesc

dar totul era bine zăvorît. În timp ce dădeam tîrcoale tîrîndu-mi sacul după mine, Jef a ajuns în spatele meu şi m-a speriat îngrozitor.

— Bun paznic !

— S-a întîmplat chiar la ora asta. Ca şi în seara asta, Jef îşi începea rondul.

Dezinvoltura îi revenise. Zîmbea. De ce să mă îndoiesc că lucrurile se petrecuseră astfel ? Unde era lacuna ? În fond, numai în momentul cel mai scabros al poveştii o văzusem nervoasă. Nu e de înţeles ?

— Şi ce aveţi de gînd ?

— Ştiţi ce. Să plecăm împreună cînd vaporul acesta va fi gata.

— Poate să dureze mult.

— Nu contează.

— Bine. Dar de ce să te ascunzi ?

— Lui Jef îi e teamă pentru mine dacă mă întorc în oraş.

— De ce ar trebui să-ţi fie frică ?

— Probabil că prietenul meu mă caută. E inutil să comit vreo imprudenţă.

— Crede-mă, dacă fostul tău prieten vede cît de lat e Jef în umeri, n-o să mai insiste.

— E întotdeauna înarmat, Mr. Donat. Şi în mediul pe care-l frecventează, cunoaşte indivizi de un gen destul de dubios.

Jef se întoarce şi cînd împinge uşa aduce cu el un miros de apă şi de noapte. Îşi aruncă mantaua, se serveşte cu un pahar de bere pe care-l bea cu sorbituri scurte, fără s-o slăbească din ochi pe Judy şi, dintr-odată, îmi vine ideea că el ştie că Judy mi-a vorbit. Şi bănuiesc chiar că

poate se înţeleseseră amîndoi ca în absenţa unuia eu să primesc confidenţele celuilalt. Desigur, confidenţele sînt surprinzătoare, dar ele nu lămuresc întreaga situaţie şi rămîn vag nesatisfăcut.

Puţin mai tîrziu, pentru a ajunge la mine în cabină trebuie să traversez prin ploaie puntea, luminată de felinarul îndepărtat, înceţoşat de tot, care pe faţada antrepozitului seamănă cu un astru murind prin excesul propriilor sale fermentări gazoase, epuizîndu-şi rezervele în ultime străluciri. Ajuns la mine, renunţ să iau un somnifer. Capul mă mai doare puţin dar nu contează. Mă întind pe cuşetă, încerc să citesc romanul lui Stendhal, dar deşi ochii mei urmăresc rîndurile, mintea nu le pătrunde sensul, obsedat cum sînt de revelaţiile lui Judy şi anumite detalii care „nu se potrivesc", cum se spune. De exemplu, de ce a aşteptat atît de mult pentru a mi se destăinui ? Răspuns posibil : dorea poate să mă cunoască mai bine şi să-şi depăşească astfel mai uşor timiditatea, jena sau scrupulele. Şi de ce, cu ocazia pătrunderii la bord a celor doi vagabonzi somalezi, lui Jef şi ei le fusese atît de teamă de vreo intervenţie a poliţiei ? Răspuns posibil : în orice caz Jef se teme de poliţie de cînd cu nefericita lui aventură de la Marsilia. Şi de ce teama, apropiată de groază, pe care o manifestă amîndoi în privinţa filmului şi a invaziei la bord pe care o presupune acesta ? Răspuns posibil : se tem pentru intimitatea lor, doritori cum sînt să nu fie tulburaţi în fericirea lor atît de nouă...

Toată inteligenţa mea se străduie astfel să introducă o logică în comportamentul tînărului cu-

plu şi nu reuşeşte decît prin forţa unor argumente mai mult sau mai puţin trase de păr. Într-un fel, n-am reuşit decît să-mi sporesc neliniştea, conştient că elaborez o construcţie care se sprijină pe fundaţii nesigure, de neverificat. Afară, tot ploaia, sirenele, strigătul lor dezolat.

A doua zi, aşa cum convenisem, Frances a venit la mine.

Pentru prima dată am simţit că-mi scapă puţin ca şi cum, cu timpul, această evidenţă de a avea o moartă ca rivală, ar fi descurajat-o. La rîndul meu, încercam în acel moment sentimentul că am nevoie de ea, că numai ea ar putea să umple în mine o anume neîmplinire, să atenueze anumite umbre — toate acestea fugitiv, ca vîntul care alerga şi ţipa acolo sus în arboradă. De fapt, tot timpul după-amiezei cînd ne epuizam în mîngîieri la fel de lacome ca la început, între noi n-a fost aproape nici un schimb de cuvinte, fiecare potolindu-şi în carnea celuilalt o dorinţă de posesiune totală, o exigenţă de viaţă care nega toate fatalităţile acestei lumi.

Foarte devreme, dimineaţa, m-am consacrat curăţirii domeniului meu, am frecat chiuveta, am spălat oglinda, am lustruit alămurile, perfect refăcut după diversele mele emoţii, cu ţeasta mai durîndu-mă puţin, dar faptul trebuia pus, de această dată, pe seama orelor de plăcere alături de Frances.

După ce am terminat, mi-am servit o ceaşcă plină de cafea (pe care am preferat-o întotdeauna ceaiului). Şi cum afară vremea urîtă continua iar prin hublou vedeam un cer de furtună, mintea mea se întoarse nostalgic spre amintiri mai luminoase. Mi-am amintit de nişte zile de vară într-un golfuleţ, nu departe de micul port Monemvassia, în sudul Peloponezului, în faţa insulei Kerkena şi a locului unde, după spusele prietenilor noştri pescari, Afrodita ieşise din mare. Plonjam împreună, Catherine şi cu mine, într-o apă limpede. Uneori întîlneam bancuri de minuscule meduze galbene şi violete care evoluau aproape de suprafaţă, semănînd cu ghirlandele la sărbătorile japoneze. Echipaţi cu măşti, înotam leneş alături şi soarele forma în apa mării, în faţa noastră, coloane scînteietoare ce se dădeau la o parte cînd ne apropiam, ca şi cum am fi pătruns cu gravitate în universul cel mai secret al iubirii noastre, în prefigurarea unui revers al vieţii unde moartea îşi pierde sensul de ruptură definitivă, de oarbă şi exasperantă eternitate, pentru a-şi dezvălui în fine adevăratul mister, acea alunecare fericită, acea pace care ne lega, pe Catherine şi pe mine, şi pe care nici o limbă omenească n-ar fi ştiut s-o numească.

Spre prînz am plecat în oraş pentru cîteva cumpărături. În ceaţă, un vapor alb de tot, sau poate fantoma unui vapor, cobora fluviul. Am început prin a alege flori pentru a i le trimite lui Frances, la „Grey şi fiul", doar cu semnătura mea pe un cartonaş. Am cumpărat *The Guardian* fiindcă relata o recentă şi sîngeroasă confruntare la Londonderry între protestanţi şi catolici. Curînd după întoarcerea mea sună telefonul. Era

Elisabeth. Voia să ştie dacă îmi revenisem după comoţia suferită.

— Da ? Bravo ! Sînt încîntată ! Dar asta vă va învăţa minte să faceţi pe cavalerul pe lîngă doamne de o virtute îndoielnică.

Aş fi vrut să-i răspund că pentru a vedea virtutea ei ar fi fost nevoie de un microscop electronic, dar asta nici măcar n-ar fi şocat-o şi nu merita osteneala.

— Mr. Donat, trebuia să ne telefonăm...

— Într-adevăr, domnişoară, petrecem mult timp promiţînd să facem acest lucru.

— Vreţi să veniţi la mine în seara asta ? Se va proiecta un film al lui Mac Cormick.

— Aveţi un mod de a mă ademeni !

— E o operă foarte originală.

— Nu mă îndoiesc, dar ştiţi că n-am craniul atît de solid cum m-am lăudat ?

— Aş dori foarte mult să fiţi cu noi, Mr. Donat. Vor fi şi Herbert, şi Jane. Pot conta pe dumneavoastră ?

— Bine, domnişoară. Pe diseară.

Am folosit o parte a după-amiezii în tovărăşia lui Jef, punînd în diferite locuri pe navă o otravă contra şobolanilor, un fel de granulat cărămiziu. După cîte ştiam, şobolanii nu fuseseră niciodată numeroşi la bordul *Centaurului* dar se părea, oh Mrs. Grey ! născută Villeroi, că se înmulţiseră. Recent văzusem unul de mărime apreciabilă, în sala maşinilor, ghemuit în spaţiul dintre două ţevi, cu coada inelată atîrnînd în gol, cu ochii lui roşii pîndindu-mi fiecare gest. Jef era de părere că se înmulţiseră de cînd nava era

la chei. Constatase unele stricăciuni, şobolanii rozînd în special, în unele locuri, învelişul de pînză cauciucată care proteja ţevăria.

În timpul lungului nostru turneu prin fundul navei, Jef nu făcu nici o aluzie la Judy, ca şi cum n-ar fi ştiut că ea îmi făcuse confidenţe. Înaintam unul lîngă celălalt, cu lampa în mînă, fascicolul de lumină dansînd în faţa noastră. Tăcerea, rezerva asta mi se păreau forţate. Dar poate mă înşelasem în ajun, poate nu fusese nici o înţelegere între Jef şi Judy, poate că aceasta cedase din proprie iniţiativă solicitărilor, curiozităţii mele ? De fapt, nu mai ştiam ce să cred, fără să merg totuşi pînă la a pune la îndoială păţania tinerei femei. Acum numai atitudinea lui Jef mă intriga în timp ce parcurgeam împreună măruntaiele *Centaurului* şi uneori percepeam foşnete scurte.

— Îi auziţi, domnule Donat ? Sînt aici, în jurul nostru. Ne pîndesc.

Abia întors în cabina mea, am auzit sunînd telefonul. Veselă, Frances îmi mulţumea pentru flori.

— Iubitule, sînt minunate. Ştii ce mi-a spus Mr. Marlowe ? Aveţi un admirator straşnic. (Cînd vorbeşte, ai remarcat ? clănţăne din dinţi ca o barză care-şi clămpăne ciocul !) Era cît pe ce să-i răspund : Mr. Donat mi le-a trimis... N-am vrut să te compromit.

— Oh, să mă compromiţi !

— Ai fi preferat să-i spun : vine de la Mr. Donat, care face minunat dragoste cu mine, care e un bărbat bun şi puternic şi pe care-l iubesc ca o nebună ?

— Frumoasa mea, încetează să-ţi mai baţi joc de mine.
— E purul adevăr.
— Ce faci diseară ?
— Trebuie să merg acasă. Tata e obosit. Nu stă prea bine cu inima. Şi tu ?
— Sînt invitat la sora patronului tău.
— Eşti îndrăgostit de fata asta ?
— Crezi că ai haz ?
— E foarte frumoasă, dragul meu. Cînd vine aici, cînd traversează holul, te asigur că face senzaţie.
— Mă invită ca să văd un film al unuia dintre amicii ei care are creierul perforat de găurele ca o pernă de ace.
— Ţi-e teamă să nu te plictiseşti ?
— Nu. Cred că n-o să mă plictisesc. Va fi acolo toată menajeria lui Miss Grey.
— Cum a fost seara ta de ieri ?
— Agreabilă. Judy era în plină formă.
— Ah ! Ştii ce cred cu privire la ea ? Tot gîndindu-mă, mi se pare că am întîlnit-o într-un studio în spatele hotelului Adelphi unde luam lecţii de dans acum cîteva luni.
— De ce urmai cursuri de dans ?
— Ca amatoare, ca să-mi păstrez linia şi să-ţi plac cînd o să vii.
— Rezultatul e pozitiv. Nu încape nici o îndoială.
— Mulţumesc, iubitule !
— Salută-l pe tatăl tău din partea mea.
— Bineînţeles.
— Ah ! Referitor la Judy, ai vorbit de cîteva luni, dar n-ai putea preciza cîte ?

— Mi se pare că era în octombrie trecut. Pentru ce ?
— Pentru nimic. Te sărut !
— Pe curînd, iubitule.

Pe înserat ploaia încetează şi, subit, îmi spun că aş face mai bine să renunţ la această serată la Elisabeth. Mă simt iarăşi la suprafaţa propriei mele existenţe. Am poftă să mă îndop cu somnifere şi să mă las în voia lor, să mă scufund. Asta fiindcă trec prin unul din acele momente cînd mă descopăr fără apartenenţă reală, cufundat, cum se întîmplă destul de des, în incoerenţa mea interioară, acea dezorganizare a fiinţei mele, acel soi de neîmpăcare cu mine însumi. Moartea lui Catherine a perturbat raporturile mele cu lumea, a rarefiat, a sărăcit acea atenţie pasionată pe care o acordam înainte trăirii. Nimeni, dar absolut nimeni nu poate face nimic pentru mine, şi rămîn alungit pe cuşetă, în beznă, cu ochii deschişi, plin de neîncredere, călător pe o cale ce nu duce nicăieri. Şi probabil am rămas mult timp în această stare, căci telefonul a sunat iarăşi şi am auzit-o pe Elisabeth care-mi spunea :
— Vă aşteptăm, Mr. Donat ! Ce se întîmplă ? Nu vă simţiţi bine ?
Am spus că n-am nimic, că mă simt bine şi că nu voi întîrzia, iar ea mi-a propus să-l trimită pe John Lane să mă ia cu maşina lui.

Am sosit cu taxiul.
Am fost introdus la ultimul etaj al unui imobil vechi, într-un fel de pod vast, sub un aco-

periş cu ţigle aparente între elementele unei şarpante cu grinzi masive, cu stîlpi puternici, veritabilă operă de artă amintind de coca răsturnată a unui velier de altădată. Lumina numeroaselor lămpi nu reuşea să împrăştie umbrele, acolo sus, ceea ce dădea o impresie de imensitate.

Văzîndu-mă, Elisabeth scoase o exclamaţie, spuse că e fericită, că-i fusese teamă de un impediment de ultim moment. Pe rochia ei de seară, albastru-cobalt, purta un foarte frumos colier de perle.

— Vino, dragă André, să te prezint prietenilor noştri.

Pentru început l-am salutat pe căpitanul Saint-Hilaire, comandantul unui cargou aparţinînd unei companii din Rouen, reprezentată aici de Herbert. Pe urmă ne veni în întîmpinare Jane, toată numai zîmbet. Am complimentat-o pentru toaleta ei, ceea ce-o făcu să roşească de plăcere. L-am salutat apoi pe Herbert care, cu voce de conspirator, îmi ură bun-venit. Mac Cormick îmi întinse mîna cu circumspecţie ca şi cum la atingerea mea risca să ia rîie. Beat, cu ochii injectaţi, O'Flynn îmi cără cîteva lovituri pe umăr, cu un rîs homeric, arătîndu-şi interiorul gurii, dinţii stricaţi, gingia de un roşu-închis. Tot însoţit de Elisabeth m-am dus la alte persoane, printre care John Lane, şi am terminat cu un tînăr păros şi bărbos ca un zimbru. Era un pianist. La rugămintea lui Elisabeth, începu să cînte în surdină în timp ce eu, în sfîrşit liber, m-am dus lîngă Saint-Hilaire. Conducîndu-mă spre bar, acesta îmi mărturisi că venise pentru a-i face plăcere

lui Herbert Grey, dar se plictisea şi se întreba cum s-o şteargă englezeşte sau, mai degrabă, cum se spune aici, franţuzeşte: *to take French leave*[1]. Dacă i-aş putea vinde un pont mi-ar fi recunoscător şi mă va răsplăti într-o bună zi. L-am sfătuit să aştepte proiecţia filmului şi să profite de întuneric pentru a se eschiva.

— Şi dumneavoastră? Aveţi intenţia să rămîneţi?

— Îmi asum acest risc.

— Cei mai mulţi dintre indivizii ăştia sînt termocefali. Aflînd că eu comand un petrolier, tînărul acela mărunţel cu ochelari, de acolo, care seamănă cu un liliac, mi-a reproşat că poluez mările. Chiar aşa, bătrîne! I-am răspuns că el poluează aerul pe care-l respir şi c-ar face mai bine să se îndepărteze puţin ca să-mi recapăt suflul. Cît despre bătrîna bibilică, aia, de cealaltă parte a pianului, mi-a recomandat să vizitez Chester-ul şi catedrala. A insistat: două zile ajung. I-am spus că plec mîine în zori. Ştii ce mi-a răspuns? Că pentru un oraş ca Chester merită să-mi amîn cu patruzeci şi opt de ore plecarea! Chiar aşa! Nu ştiu în ce casă de nebuni ne-a băgut prietenul nostru Grey dar pe viitor o să fiu mai atent.

— Pe mine nu Herbert Grey m-a invitat, ci sora lui.

— Frumoasă fată! Dumneata măcar ai un motiv să suporţi tot tribul şi tam-tam-ul ăsta. Dar nu te lăsa mîncat, bătrîne!

Am promis să mă ţin cît se poate de tare.

În acel moment John Lane ni se alătură.

---

[1] A o şterge franţuzeşte (engl.).

— Domnilor, așteptați-vă să vedeți filmul cel mai idiot care a fost vreodată realizat de cînd există cinematograful. Îl știu, am colaborat la el.

— Dumnezeule, suspină Saint-Hilaire.

— Ascultă, Lane. N-ai dreptul moral să semeni astfel de panică. Dacă o să fie persoane călcate în picioare, dumneata vei fi răspunzător.

— De acord. Să știți totuși că joc în acest rahat și că rarele momente cînd apar eu sînt singurele în care se găsește o scurtă sclipire de inteligență. O veți admira și pe prietena noastră Elisabeth într-un rol de aligator.

— Nu există nici o șansă, zise Saint-Hilaire, de a împiedica această nenorocire ?

— Nu văd nici una, spuse Lane, privindu-l cu răutate.

Se servise cu un whisky și se legăna de pe un picior pe altul ca și cum podeaua ar fi ars sub tălpile lui.

Ajutat de o servitoare, Mac Cormick pregătea ecranul, îl desfășura, îl agăța de un stîlp. Pianistul tot mai cînta. În masa de peri care-i acoperea chipul nu se distingeau decît ochii și nasul.

— Scuzați-mă, domnilor, vi-l răpesc o clipă pe Mr. Donat, spuse Elisabeth apropiindu-se de grupul nostru, și mă luă de braț trăgîndu-mă spre celălalt capăt al sălii.

— Draga mea, îi spuse ea lui Jane, nu vrei să-l conduci pe prietenul nostru în camera mea ? Va vedea în sfîrșit acel Hristos indian care-l interesează atît de mult și care dealtfel merită din plin acest interes.

Deși puțin surprinsă, Jane consimți. Elisabeth, zîmbitoare, ne și împingea spre o ușă. Docil, am

urmat-o pe Jane de-a lungul culoarelor vastului apartament.

— Aici, spuse ea, e biblioteca. Originalitatea ei ține mai puțin de lucrările pe care le conține, cît de acvariile și de specimenele de pești rari. O să ne întoarcem, dacă vrei. Merită să fie văzută.

Părea să se simtă la largul ei, mergea înaintea mea în rochia-i lungă ce-i dezgolea spatele, și mă conduse într-o cameră relativ mică unde, de cum se făcu lumină, am zărit, în fața patului acoperit cu saten roz-pal, faimosul crucifix, izolat în mijlocul unui panou, o operă cu adevărat admirabilă, cu figura sfîntă întinsă de toată greutatea corpului, sugerînd totodată o nespusă suferință fizică și toată patetica singurătate a durerii.

Cele patru extremități ale crucii se evazau în plăci de argint gravate cu o abundență lirică de flori, și diamante țineau loc de cuie, diamante mai mari decît îmi închipuisem, care scînteiau în lumină. Pe frunte și pe trup minuscule rubine sugerau picăturile de sînge. Cu toate astea argintul și pietrele prețioase nu aveau sens decît în ele însele, păreau străine de această imagine de supliciu, nu contribuiau cu nimic la trezirea vreunui sentiment de supranatural ci aprofundau, prin însăși somptuozitatea lor, tot ceea ce în acest semn era abandon definitiv, disperare pur umană.

Nu pot să-mi ascund emoția și mă întorc spre Jane care stă în spatele meu, nemișcată, în așteptare. Ea cunoaște opera și mă asistă, tăcută, inexpresivă, cu chipul proaspăt, de o prospețime naturală, ce nu datorează nimic fardurilor cu excepția buzelor discret înviorate. Și eu îmi dau

seama atunci că sîntem izolați chiar în capătul apartamentului, departe de invitați, situație banală în sine dacă nu mi-ar fi apărut dintr-odată ca voită. Și îmi revin în minte toate aluziile lui Elisabeth. Imediat bănuiesc că, trimițîndu-ne aici aceasta a făcut-o cu vreun gînd precis. Știu, știu! Prevenit cum sînt în privința ei, înclin în orice ocazie să-i atribui intenții mai mult sau mai puțin machiavelice, dar consider prudent să nu ne mai prelungim absența și i-o spun lui Jane. Puțin tulburată, ea mă ascultă, mă aprobă, se grăbește, și eu intru în urma ei în sala unde Mac Cormick termină de pus aparatul de proiecție în poziție.

Nimeni nu păru să dea vreo atenție întoarcerii noastre. Jane se alătură unui grup și eu mă dusei direct la Elisabeth care, aproape de pian, stătea de vorbă cu muzicianul.

— Gata ? spuse ea văzîndu-mă.

— O operă într-adevăr admirabilă !

— N-ați admirat-o prea mult timp.

Ținea un pahar de whisky în mînă din care bău o înghițitură fără a înceta să mă privească. Muzicianul se ridicase, se îndepărta șchiopătînd, și am văzut atunci că purta la piciorul stîng un aparat ortopedic ale cărui fiare luceau.

— Jane vi l-a comentat, fără-ndoială ?

— Jane nu mi-a spus nimic.

— E întotdeauna puțin emoționată la vederea acestui crucifix.

— Într-adevăr ?

— Dacă nu cumva a fost așa găsindu-se singură cu dumneata.

— Am bănuit că punînd-o pe ea să mă însoțească aveați o anumită intenție.

— Ce intenție, zău, dragă André ? Ah ! Ai crezut poate că îți dădeam ocazia să verifici dacă Jane e într-adevăr îndrăgostită de dumneata ? Dumnezeule mare ! Mă iei drept o mijlocitoare ?

— Nu, dragă Elisabeth, nu chiar drept o mijlocitoare.

Ea rîse, bău încă o înghițitură de whisky studiindu-mă cu ochii ei prelungi, strălucitori, pe deasupra paharului. Pînă acum, să fim bine înțeleși, purtam acest dialog fără să-i dăm importanță, ca și cum cuvintele noastre n-ar fi avut nici o semnificație veritabilă, ținînd de simpla glumă mondenă, însuflețită de cîteva înțepături nu prea delicate.

— Și din cauza asta v-ați întors în graba mare ?

— Din alt motiv, dragă Elisabeth.

— Spune repede.

— Ai contat pe faptul că Jane și cu mine vom întîrzia în camera dumitale și că-i vei face pe ceilalți s-o constate. „Dar ce se întîmplă, Doamne ? S-au eclipsat de atîta timp ! Va trebui să începem fără ei."

O imitasem pentru ultimele fraze, ceea ce păru s-o amuze.

— Ai imaginație, dragă André.

— Dar dumneata !

— Chiar mă crezi capabilă de un calcul atît de răutăcios ?

— S-o compromiți pe Jane, după toate cîte mi le-ai spus, e ceva ce nu poate lipsi din planurile dumitale.

Mac Cormick terminase cu instalarea și pregătirile. Așezat la o parte într-un fotoliu, se scobea în nas și părea să aștepte ca altcineva decît el să dea semnalul proiecției.

— Scuză-mă, spuse Elisabeth. O să mai vorbim despre toate astea.

Se îndepărtă, se duse în fața ecranului, bătu din palme și rugă pe toată lumea să ia loc.

Eu m-am așezat lîngă o bătrînă doamnă cu părul vopsit în albastru. Dintr-o prezentare zorită, reținusem doar că era australiană. Dar filmul începuse, o femeie mușca de umăr o fată foarte tînără. Elisabeth, fardată ca în seara întîlnirii noastre la cabaret, deținea rolul primului personaj, femeia. Victima se zvîrcolea de durere și dădea capul pe spate. Se vedea atunci ceea ce zărea ea, un peisaj pe dos cu plopi ale căror reflexe pe suprafața netedă a unui iaz dădeau iluzia că sînt adevărații arbori.

Se stinseseră lămpile și chipurile din jurul meu erau luminate doar de strălucirea ecranului — cel al lui Jane, îndepărtat și trist, cel al grasului O'Flynn, cel al lui Marlowe... Mă detașasem de film, mă gîndeam la mica manevră murdară a lui Elisabeth, convins că bănuielile mele erau întemeiate, că ea va prinde din ce în ce mai mult curaj și va sfîrși poate, într-o bună zi, prin a-și atinge scopul. Herbert rămăsese în picioare și trăgea din țigară cu o reală distincție. Cum s-ar comporta oare dacă întîmplător ar afla că Jane, pe care abia o privea ca pe o soție, găsise în altă parte fericirea pe care el i-o refuza ? Întrebare fără răspuns din moment ce, în egală măsură, Jane nu era o natură care să cadă în ispită. Deci, întoarcere la ecran unde acum defilau călugări, într-o galerie gotică, fiecare cu fața sub glugă și mîinile ascunse în mîneci. Un clopot bătea, declanșa un sunet lung. Într-un parc se animau statui pe soclul lor. Una dintre ele, poate o Diană cu arcul, se întorcea încet spre un Apolo care, și el, se mișca cu tot trupul pentru a se imobiliza chiar în clipa cînd i se așeza pe braț un porumbel. Porumbelul zbura apoi spre Diana și îi oprea în același fel rotirea. Iarăși călugării, dangătul îndepărtat al clopotului. Apare Elisabeth traversînd o încăpere vastă împodobită cu tablouri. E îmbrăcată în catifea stacojie. Se îndrepta, impasibilă, spre portretul unui gentilom cu perucă și, lovindu-l cu ghearele, îi crapă ochii. Aici vecina mea cu păr albastru se apleacă spre mine, suflîndu-mi :

— E de inspirație clar marxistă ! Sînteți de acord ?

— Evident !

Această suită de secvențe compunea o narațiune a cărei bază și ale cărei simboluri nu reușeam să le deslușesc, percepînd totuși, ici și colo, vagi intenții de refuz, de recuzare. Vedeam de asemenea o incapacitate de a organiza aceste viziuni, de a le face umane dîndu-le carne și suflet, ca și cum o asemenea ilustrație trebuia să îndure excesele unei gîndiri ce se voia sfidătoare și rară, dar care dădea cel mai adesea în poză, gratuitate, vorbărie.

Pe ecran, în prezent, John Lane se îndrepta spre un schit, se apleca asupra unui călugăr care răsfoia o carte imensă. Călugărul înălța ochii

spre băiatul care lua cartea şi o arunca pe jos. Se auzea comunitatea murmurînd o rugăciune, apoi un cîntec acompaniat de armoniu. Îşi luau zborul porumbei (da, hotărît, erau mulţi porumbei în filmul ăsta !) şi John Lane, sub privirea consternată a călugărului, se ducea la un dulap pe care-l golea de conţinut, împrăştia lucrări ferecate în coperţi grele, catastife ale mănăstirii, psaltiri, pomelnice, şi ieşea, cu cămaşa deschisă la piept, avînd un aer uşor rătăcit. Se vedeau pe urmă cele două femei de la început (Elisabeth tot în roşu şi tovarăşa ei tot în alb) care se preumblau pe scări şi printr-o suită de săli medievale cu armuri, sfeşnice, baldachine, mănunchiuri de halebarde şi de suliţe, cu pereţi împodobiţi cu tapiserii reprezentînd scene de bătălie, luminate de mai multe lustre asemenea unor tufişuri de lumină. Apoi se vedeau şiruri de căruţe pe o cîmpie goală, fără un copac, fără o casă, şi alte scene aparent fără vreo legătură cu cele ale lui John Lane, toate acestea în insolitul şi arbitrariul vreunui vis neliniştitor. Iar la sfîrşitul sfîrşitului reapăreau cele două femei şi, printr-o mişcare lentă de descoperire, aparatul de filmat îl arăta pe John Lane în picioare în faţa unui calvar, cu nasul în vînt, cu un picior pe prima treaptă, iar pe iarbă cele două femei înaintau mereu spre el în rochiile lor lungi, iar Elisabeth, ajungînd aproape de tot, scotea un lung pumnal şi-l înfigea între umerii lui John Lane. Acesta cădea înainte într-un efect de mişcare încetinită cum se cade în vise printr-un spaţiu fără fund, şi ultima imagine îi arăta chipul de mort pe care se suprapunea, tot cu aceeaşi încetineală de vis, chipul orb al lui Apolo din parc.

Vecina mea cu părul albastru se aplecă iarăşi spre mine pentru a mă asigura şoptind că acest final confirma fără nici un dubiu inspiraţia marxistă a întregului film.

— Sare-n ochi ! spusei eu plecînd de lîngă bătrîna cea ţicnită pentru a mă duce la bar.

Saint-Hilaire dispăruse dar l-am găsit pe Lane, cocoţat pe un taburet înalt, cu paharul în mînă, băutor solitar, destul de ameţit. În sală invitaţii se ridicau, făceau schimb de impresii, îl felicitau pe Mac Cormick care primea aceste omagii cu o demnitate tacticoasă, cu mustaţa fremătînd.

— Cine e bătrîna aceea pe care tocmai am părăsit-o, cea cu părul vopsit în albastru ?

— Mrs. Butch ! spuse Lane. Străveche şi necuprinsă avere care datorează totul iepurilor.

— Iepurilor ?

— Într-o perioadă, în Australia, milioane de iepuri distrugeau culturile. Autorităţile îl solicită pe Louis Pasteur al dumneavoastră. Pasteur propune un virus. Inoculat unora dintre aceste animăluţe, va propaga repede infecţia.

— Genial !

— Aşteptaţi. Acest genial proiect îi ridică imediat împotriva lui, ascultaţi bine, primo : pe toţi cei care se tem de creşterea rapidă a producţiei agricole, deci de căderea preţurilor ; secondo : pe cei care fabrică sau vînd îngrădituri protectoare. Unul dintre aceşti industriaşi conduce comisia însărcinată să examineze proiectul Pasteur şi obţine respingerea acestuia, nu înainte de a-l fi calificat

pe ilustrul vostru savant drept un hîtru bun de glume.

— Iată un om dintr-o bucată !

— Acest om dintr-o bucată este strămoşul lui Mrs. Butch, îmbogăţit de kilometri şi kilometri de îngrăditură metalică. Iar ea e cea care, în parte, a finanţat filmul.

— Nu mi se pare că l-a apreciat mult.

— Dar dumneavoastră ? L-aţi apreciat ?

— Oh, eu ! spusei prudent, scos din bielele şi arzătoarele mele...

— Nu vă dezumflaţi atît de lamentabil, zise Lane, şi i-am văzut privirea rea.

Sprijiniţi amîndoi de bar şuşoteam în timp ce alţi invitaţi, care tocmai se serviseră, rîdeau lîngă noi, ciocneau pahare.

— Chiar credeţi că e vorba de un film pentru snobi şi intelectuali rafinaţi ?

— E un film pentru termocefali, bătrîne ! Am auzit cuvîntul ăsta de la căpitanul Saint-Hilaire şi cred că se aplică perfect cazului.

— De data asta fiţi sincer, Mr. Donat. Spuneţi-mi clar ce gîndiţi. Aveţi aerul că vă temeţi de oamenii ăştia contaminaţi de un virus pe care nici marele vostru Pasteur n-ar fi ştiut să-l vindece.

— După cîte mi se pare, acest film ţine în mare măsură de genul oniric.

— Oniric, spuse Lane cu dispreţ. A spus : oniric !

Îl simţeam din ce în ce mai excitat, mai puţin întărîtat contra mea decît contra lui însuşi. Mi-am servit un whisky din care am băut o înghiţitură. Aveam impresia că Lane şi cu mine eram ca două

picături de apă la extremitatea unor lungi stalactite vechi de milioane de ani, şi că nu vom întîrzia, debarasaţi şi noi de încurcătura noastră infinitesimală de carbonat, să dispărem în sfîrşit.

— De fapt, dragul meu Lane, acest gen de cinema, oniric sau cum vrei să-l califici, mă plictiseşte. Dar şi atitudinea duminale. Ai colaborat la acest film, deşi chiar înainte de a te angaja îl considerai o inepţie. De ce te plîngi ?

— Îmi dai lecţii, dumneata ?

— Cîtuşi de puţin.

— La dracu ! Îmi dai lecţii ! De necrezut ! Faci pe purul, dumneata ? Tipii care nu încalcă niciodată morala, onoarea, nu-i aşa ?

— Îmi cunosc defectele, bătrîne.

— Nimbul sfinţeniei nu-i nici pentru dumneata !

— Te cred.

Lane era beat dar mie îmi veni ideea că abia acum merita să fie ascultat.

— Te cunosc, amirale Nelson ! continua Lane cu spatele rotunjit, cu nasul în pahar.

— Obiecţie ! Eu sînt mecanic, iar Nelson al dumitale, era marina cu pînze.

— Nu încerca să mă duci cu vorba. Te cunosc !

— Cam puţin.

— Cunosc genul ăsta de Tată-Virtute ! Îmi spuneai de fapt : Mai bine să mori de foame decît să turnezi o asemenea idioţenie ! În timp ce, dinspre partea dumitale... Dumneata, ireproşabilul ! Ah ! La dracu !

— Şi ce-mi reproşezi deci, bătrîne ?

— Să nu crezi că nu te-am văzut strecurîndu-te în camera lui Elisabeth a noastră ! Cu dulcea

Mrs. Grey !... N-am ochii-n buzunar cum spuneţi, voi ăştia, în Franţa !

— Imbecilule ! Miss Elisabeth o să-ţi spună de ce m-am dus cu Mrs. Grey în camera ei.

— Nimbul, dragul meu, nu-l văd strălucind în spatele frumosului dumitale cap de lup de mare ! Eşti ca noi toţi, bătrîne ! Ca noi toţi ! Putred ! Absolut putred !

Eram indignat de aluzia lui la Jane şi, într-un acces rapid de iritare, l-am luat cu putere de umăr, l-am făcut să pivoteze pe taburet şi l-am ţintuit în faţa mea.

— Toţi sîntem vîrîţi în acelaşi rahat, dragul meu ! Dumneata, la fel ca şi noi ! În aceeaşi *cloaca maxima* ! mai spuse el fără să se tulbure şi cu voce mai tare.

La ce bun să mă iau la harţă cu un om umflat de alcool şi care, dacă-l brutalizam, putea să se înfierbînte şi mai mult ? Ceea ce conta în clipa asta era să evit să-i provoc vreo reacţie scandaloasă, vreo nouă şi vehementă aluzie la Jane, ceea ce, între alte consecinţe, ar face deliciul afurisitei de cumnată-sa.

Cei mai apropiaţi vecini de bar ne şi priveau, intrigaţi sau alarmaţi. Am cedat forţîndu-mă să păstrez o atitudine naturală, l-am părăsit pe Lane, care rămase puţin buimac, încăpăţînîndu-se să aprindă o ţigară.

„Lup de rahat", mai mormăi el, însă pierdut într-o semiinconştienţă a beţiei, fără a mi se adresa în mod special.

M-am îndepărtat deci şi l-am întîlnit în calea mea pe Douglas Mac Cormick în confruntare cu Mrs. Butch care-l mustra, cu arătătorul ridicat,

numindu-l „copil teribil". Cu un aer rece, Mac Cormick acceptă complimentul meu ca şi cum, în ochii lui, eu nu eram un om capabil să formulez o apreciere demnă de reţinut.

Apoi sosi în întîmpinarea mea Elisabeth şi mi-a venit deodată cheful să o jignesc, s-o lovesc. Poate că şi eu băusem cam mult. De fapt îmi şi simţeam sîngele arzînd. Trebuia să mă domin ca şi mai înainte, să-mi disimulez adevărata stare de spirit, să zîmbesc, ei da, să par cît se poate de la largul meu. I-am spus în franceză :

— Dragă Elisabeth, erai fascinantă în acest film.

— Chiar, ţi-a plăcut ?

— Mai ales dumneata ! Şi acea lovitură de pumnal la sfîrşit, cîtă sinceritate ! Ce figură de criminal ! S-ar fi spus că era de o juisare aproape sexuală.

Ea primi aceste cuvinte cu un rîs puţin acru. M-am simţit imediat tentat să profit de ocazie şi să-i spun că era evident că premeditase vizita mea şi a lui Jane în camera ei dar că, dacă va mai repeta o intrigă de acest gen, eram capabil s-o fac să-şi înghită Hristosul cu flori, diamante şi rubine cu tot, şi astfel, să-l răzbun totodată pe nobilul şi nefericitul duce d'Amat. Dar era vorba, încă o dată, de o vîlvătaie a nervilor mei şi am reuşit să mă stăpînesc.

— Dragă André, vom putea imediat să fixăm întîlnirea cu Douglas la bordul *Centaurului.*

— O întîlnire ?

— Dar bineînţeles, aminteşte-ţi, pentru repe-rări !

— Oh! Dar nu-i nimic urgent, domnişoară.
— Zilele trecute, la dumneata, parcă fuseseşi de acord.

(Uitasem complet această poveste şi mă apucă un chef nebun să plec.)

— Mai sînt şi acum de acord. Totuşi iartă-mă, dar acum nu mai pot să rămîn.

— Înţeleg, bietul meu prieten. Fără îndoială, încă nu eşti complet refăcut după acel teribil şoc la cap, nu-i aşa?

— Din păcate!

I-am mulţumit pentru primire, pentru aceste ore plăcute, şi am asigurat-o că vom mai vorbi în curînd despre tot ceea ce o preocupă, frază care, poate sub efectul alcoolului, mi se păru de o dibăcie amfibologică, dar pe care ea nici n-o luă în seamă, atentă să mă privească fără a clipi, cu un uşor aer de învingător, destul de ironic, ca şi cum, de-a lungul întregii serate şi-ar fi bătut pur şi simplu joc de mine.

Luni dimineaţă trebuiau să vină William Bells şi echipa lui de mecanici. Îi aşteptam fumînd pe pasarelă şi observîndu-i pe vagabonzii care îşi părăsiseră adăpostul, şi zgribuliţi, încovoiaţi de spate, se îndreptau spre oraş. Printre ei l-am desluşit pe cel care mă lovise, uşor de recunoscut de departe după extravaganta lui redingotă şi după pălăria rotundă. Nu-i purtam pică, fără a putea totuşi să-l exclud din mine însumi.

Pe cerul cenuşiu se roteau macarale, fumuri se înclinau spre pămînturi. Cu coşul său mare, verde şi negru, *Mountwood*, al lui Mersey Ferries, tăia curentul fluviului şi se apropia de ambarcader,

în faţa statuii lui Eduard al VII-lea, murdărită de porumbei.

După-amiaza de duminică o petrecusem la Frances, în parte jucînd şah cu tatăl ei, în parte ascultînd amintiri. Bătrînul nu se simţea prea bine, avea uneori crize de sufocare. Însoţindu-mă mai tîrziu pînă la staţia de autobuz, Frances îmi spuse temerile ei. Foarte aproape de al meu, în lumina mohorîtă a unei vitrine, am văzut chipul ei marcat de nelinişte şi, pentru prima oară, înainte de a ne despărţi, am strîns-o în braţe într-un elan ce semăna într-adevăr a tandreţe.

Astfel, acolo sus, în singurătatea şi frigul pasarelei, încotoşmănat în bluzonul meu îmblănit, mă gîndeam la Frances şi la acea obscură revelaţie pe care ea o strecura în mine.

În sfîrşit, văzui apărînd pe chei, depăşind antrepozitul, camioneta lui William Bells. Foarte surescitat, ca şi cum din această clipă urma să sfărîm un fel de încercuire, am coborît în goană pînă la scară.

Am ştiut imediat că mă voi înţelege bine cu oamenii care urcau spre mine, încărcaţi cu materialul, strigîndu-mi prieteneşte „Hello!“ Înainte de a ne apuca de maşinărie le-am oferit cîte un ceai, ceea ce au acceptat cu plăcere. În careu, Bells mi-i prezentă unul cîte unul, îmi explică şi de ce numitul Johnny Holt purta pe frunte un pansament. Centru înaintaş într-o echipă de fotbal, primise sîmbăta trecută o lovitură care l-ar fi trimis la spital dacă, în calitatea lui de irlandez, n-ar fi avut avantajul unui craniu de granit.

Puţin mai tîrziu eram cu toţii la treabă. Jos era mai puţin frig. Am avut certitudinea că această asociaţie de breaslă, această activitate, cel puţin pentru cîteva zile, mă va îndepărta de oglinzile interioare printre care mă pierdusem atît de des.

Din prima zi Jef venise să simpatizeze cu camarazii şi uneori chiar să le dea o mînă de ajutor, deşi era matelot de punte şi deci fără nici o calificare în materie de mecanică. Pentru el şi pentru Judy, nici o perturbare în viaţa lor cotidiană, urcarea la bord făcîndu-se prin faţă şi coborîrea la buncăre prin castelul central. În pauza de prînz echipa şi cu mine luam masa la restaurantul Lidiei unde n-o mai întîlneam pe Frances care, la această oră, se întorcea întotdeauna acasă de cînd sănătatea tatălui ei era zdruncinată. La masă vorbeam despre politică, despre sport — mai ales despre fotbal — şi despre meserie. Cel mai în vîrstă, Anthony, pe vremea cînd naviga, participase în 1951 la salvarea pasagerilor şi a marinarilor de pe faimosul *Flying Enterprise*, faimos mai ales pentru curajul căpitanului său care se încăpăţînase să rămînă la bord cu speranţa că uraganul se va calma şi va fi posibil ca epava să fie remorcată pînă la coasta engleză. Timp de cinci nopţi, cu nava înclinată la cincizeci de grade şi ameninţînd să se răstoarne dintr-o clipă în alta, acel Kurt Carlsen refuzase să cedeze presiunilor celorlalţi comandanţi veniţi în jurul său şi ale propriilor săi armatori care, prin radio, îl îndemnau să renunţe.

— Îl vedeam cu ochiul liber, spunea Anthony. Nu voi putea niciodată să-l uit pe omul acela mic, agăţat de cadavrul vaporului pe care, în pofida tuturor nenorocirilor, spera să-l salveze. Şi n-a consimţit să-l părăsească decît în ultima clipă, la o înclinaţie de optzeci de grade, cînd nu mai putea sta în picioare decît pe flancul de la tribord înclinat aproape la orizontală, cu talazurile care săreau în coş.

O poveste pe care ar fi trebuit să le-o amintesc lui Herbert şi O'Flynn, într-o anumită duminică, atunci cînd îl bănuiau pe acel căpitan de petrolier că s-a aruncat de bună voie pe coastă.

Jos, telefonul suna deseori dar aproape întotdeauna pentru Bells. Într-o dimineaţă, totuşi, Johnny Holt, care răspunsese la aparat, mă chemă :

— E pentru dumneavoastră !

Am auzit o voce de femeie, am crezut c-o recunosc pe Frances :

— Bună, frumoasa mea !

— Mulţumesc, spuse Elisabeth. Fără îndoială m-ai luat drept alta dar această primire îmi face totuşi plăcere.

— Într-adevăr, te-am luat drept alta.

— Evident, prietene.

Îşi bătea joc de mine şi Dumnezeu ştie ce urma să mai născocească ! Îmi spuse că dorea să mă vadă. N-aveam de vorbit ? Mă invită la ea, chiar în acea seară, la o cină în doi, „vom fi mai liniştiţi", bucătăreasa ei, o refugiată cipriotă, ne va pregăti un meniu care-mi va da prilejul să mai variez fada mîncare englezească.

Dar despre ce voia să-mi vorbească? Despre multe. Şi ţinea mai ales să şteargă unele neînţelegeri, să stabilească între noi unele puneri la punct indispensabile.

Bine, am acceptat să mă duc. Ca întotdeauna, încercam faţă de ea un amestec de antipatie şi de atracţie. Mărturisesc că mă tulbura şi înclinaţia ei de a descoperi ceea ce e mai vulnerabil într-o fiinţă, pentru a se servi de acest lucru şi a o chinui. Îi cunoşteam disponibilităţile pentru intrigă, disimulare şi lipsă de sinceritate. O creatură incompletă, cu simţurile adormite, fără acces la acele sărbători ale cărnii şi ale plăcerii, închisă într-un fel de noapte fără iluminări sau fulgere.

Am sosit deci la ea la ora stabilită. Nu m-a primit în aceeaşi încăpere unde îşi proiectase Mac Cormick filmul, ci într-o alta, mai intimă, tapisată, închisă. Servitoarea cipriotă, slabă şi cu bărbuţă ca de capră, ne servi în tăcere specialităţi greceşti şi dispăru la sfîrşit, lăsîndu-ne pe masă o cană de cafea aburindă şi un platou mare de patiserii orientale pudrate cu zahăr sau înotînd în miere.

— Seara trecută, nu păreai să fi apreciat deloc scurt-metrajul lui Mac Cormick, spuse Elisabeth care, nu ştiu de ce, crezuse că-i foarte ingenios să-şi pună iarăşi rochia lungă de catifea roşie pe care o purtase în film.

Ca răspuns am făcut un gest vag.

— Nu era vorba, de fapt, decît de un joc, de o distracţie de vară, în Irlanda.

— Bătrîna australiancă, Mrs. Butch, a fost informată că finanţa astfel un divertisment fără nici un scop?

— Fără-ndoială. Ah! Tînăra în alb era pe atunci prietena lui John Lane. În timpul turnării, au apărut unele neînţelegeri între ei. Douglas a trebuit din păcate să suprime o scenă de dragoste pe care nu reuşeau s-o redea, incapabili cum erau şi unul şi celălalt să treacă peste aversiunea lor. Amuzant, nu-i aşa?

— Foarte amuzant.

— Pentru nişte actori antrenaţi să intre în pielea unor personaje fictive e un eşec interesant.

— Poţi să mă asiguri, dragă Elisabeth, că n-ai chiar nici o vină în ruptura lor?

— Asta-i bună!

Şi avu acel rîs scurt şi acru pe care i-l cunoşteam bine.

— Asta fiindcă am verificat la dumneata un anume gust pentru a interveni în afacerile sentimentale ale celorlalţi.

— Oh! Iarăşi o să-mi serveşti acuzaţia aceea cu privire la Jane. Dar cine s-ar fi gîndit o singură clipă să te bănuiască că ai atras-o intenţionat în camera mea?

— John Lane.

— Lane, chiar aşa?

— Iată cel puţin unul care, fără menajamente, mi-a reproşat o tentativă deliberată de a o ademeni pe soţia dragului Herbert Grey acasă la propria lui soră.

Mă privea, de după fumul ţigării, zîmbind cu gura ei mare.

— John Lane spune ce-i vine la gură.
— Nu sînt atît de sigur. Nici dumneata de-altfel.
Stăteam acolo ca doi duelişti, cu arma ţintită, chipul sub mască, nervii încordaţi.
— Dragul meu, această evidenţă că Jane se simte atrasă de dumneata, rămîne.
— Ţi-am mai spus că mi-ar face mare plăcere dacă te-ai ocupa mai puţin de Jane şi de mine.
— E atît de delicată, are atîta nevoie de sprijin, de tandreţe !
— În orice caz nu poate conta pe a dumitale.
— Cum poţi să spui asta ?
— Oricum, lucrările la bord au început şi în curînd va trebui să găseşti pe altcineva pentru a încerca cu cumnata dumitale operaţia pe care ai reuşit-o atît de bine cu John Lane în Irlanda.
— Mă crezi chiar atît de demonică ?
Vedeam în ochii ei străluciri de pisică înfuriată.
— Ca să revenim la acea vizită în doi în camera mea, să nu crezi că noi englezii sîntem atît de încuiaţi. Mediterana dumitale e departe, moravurile noastre sînt mai simple, mai sănătoase.
— Nu văd care-i legătura.
— Gelozia nu poate fi în nici un caz aici, ceea ce e prin părţile dumitale.
— Vorbeşti de „părţile mele" ca de o junglă populată de sălbatici.
— Nu. Dar de exemplu, Lucian din Samosata...

— Lucian din Samosata, într-adevăr ?
— ...o face să spună pe una dintre frumoasele sale curtezane că dacă mîngîierile, sărutările, jurămintele sînt dovezi de dragoste, adevărata flacără stă în gelozie. Şi asta nu-i o atitudine care să aibă curs aici, crede-mă.
— Să profităm de acest lucru, nu-i aşa ?
Îşi scutură braţul, brăţările îi zornăiră şi odată cu această mişcare rochia i se deschise, dezvelindu-i puţin pieptul.
— Dacă tot sîntem la Lucian din Samosata, am o foarte fermecătoare ediţie a dialogurilor sale. Vrei s-o vezi ?
Se ridică, mă conduse în bibliotecă, dincolo de culoarul pe care-l urmasem seara trecută cu Jane. Aprinderea luminii provocă în jurul meu mişcări insolite şi am văzut ceea ce, tot de la Jane, ştiam : acvarii încastrate în masa de rafturi care acopereau toţi pereţii. Fără a căuta mult, Elisabeth luă un mic volum pe care mi-l întinse. Era o carte bogat decorată cu gravuri fine. Una din ele reprezenta o femeie care-şi punea mîna pe bustul gol al unei tinere fete. Pe urmă, îmi arătă marile acvarii.
— Am aici specii foarte rare. Le datorez mai ales unor prieteni ai lui Herbert, navigatori care mi le aduc din Orient sau din America de Sud.
Şi pentru ca spectacolul să fie mai evocator, stinse lumina şi nu mai rămaseră decît lămpile care luminau bazinele cu o lumină crepusculară, făcînd ca fiinţele acelea să pară şi mai stranii. Unele erau în livrea multicoloră ca nişte clovni, cu desene albastru-safir, conabiu, roşu-coral, verde-indian, unele cu înotătoarele prelungite sub

formă de filamente, altele complet negre, numai cu coada roşie, cu capul protejat de un plastron de solzi. La apropierea noastră au dispărut fulgerător în spatele pietrelor sau a buchetelor de plante dar alţi peşti şi-au continuat înotul indiferent pe care nimic nu-l tulbura.

Cei mai frumoşi, dar şi cei mai neliniştitori, aveau un aer de suveranitate dispreţuitoare şi provocatoare, ca nişte samurai, împodobiţi cu înotătoare desfăşurate în lungi voaluri de mătase roz, purtînd creste şi împlătoşaţi cu plăci negre, albe şi aurii. Evoluau în uimitoare peisaje de minerale roze sau albe, de vegetale chinuite, de un verde violent, sugerînd o lume anterioară apariţiei oamenilor, o invenţie încă neterminată, bîjbîindă şi tranzitorie, un fel de primă creaţie, o încercare înaintea unor viitoare apariţii.

Dar Elisabeth mă atrase spre un acvariu mult mai mic, lîngă o fereastră închisă spre noaptea care afară era apăsătoare şi grea, ca o apă nemişcată şi întunecată.

— Aici, spuse ea, sînt specimene din Indonezia, aduse recent de un comandant olandez.

M-am aplecat. Straniu era că aceşti peşti păreau lipsiţi de originalitate, mai degrabă cenuşii, lungi ca nişte creioane. Însă erau ţinuţi despărţiţi cu ajutorul a doi pereţi, unul de sticlă, celălalt de zinc.

— Priveşte, spuse Elisabeth, adevărat demon de teatru în rochia ei stacojie, cu chipul luminat de jos, cu aceeaşi expresie de cruzime jubilîndă pe care i-o văzusem la numărul fetei cu sticla, la cabaret.

Şi cu un gest rapid, retrase despărţitura de zinc. De cum se zăresc, cei doi peşti se aruncă unul împotriva celuilalt, se lovesc cu botul de obstacolul de sticlă, se umflă, devin stacojii, fiecare încercînd să ajungă la adversar cu o frenezie întreruptă de zguduiri electrice, strălucitori acum ca jăraticul. Dar imediat ce Elisabeth pune la loc ecranul de zinc, cum încetează să se vadă, cei doi mici monştri se potolesc, îşi reiau culoarea cenuşie, întorcîndu-se la înotul lor indolent şi visător.

— Sînt la fel de feroci ca şi peştii piranha din Amazonia ?

— E altceva. Peştii piranha, după cîte ştiu, nu se devorează între ei. Aceştia mi se par mai apropiaţi de cruzimea omenească. Ştii... Omul este lup pentru om.

Iarăşi rîsul ei oţetit, după o privire lungă în direcţia mea.

— Sînt într-adevăr foarte cruzi. O să vezi. De astă dată scoate placa de zinc apoi, după ce cei doi peşti s-au înfierbîntat, scoate şi placa de sticlă. Ceea ce provoacă două fulgere roşii într-o apă subit tulburată de vîltori. La primul şoc unul dintre combatanţi are o înotătoare tăiată la bază, lîngă corp, fără ca asta să-i diminueze furia. Şi tot acest vîrtej nu durează decît cîteva secunde. În alte cîteva clipe unul dintre peşti se găseşte cu burta în sus, îmbucătăţit, cu coada sfîşiată, dar duşmanul lui continuă să-l asalteze, să-l muşte cu lovituri rapide de maxilar, el însuşi fiind presărat de răni roze ca nişte gingii, pînă cînd istoveşte, se întunecă la rîndul

său și alunecă într-o parte cu o plictiseală nespusă, dar cu privirea la fel de feroce, la fel de încărcată de ură.

Elisabeth stinse lampa. Imediat acvariul păru că se umple cu cerneală.

— Ei ? spuse ea.

Eu nu răspund, emoționat ca de revelarea unui ritual venit pînă la mine din adîncul acelor milenii cînd viața nu era încă decît o proiectare dementă, o tentativă nesigură...

Pentru a ne întoarce în mica încăpere unde cinasem, am urmat-o pe Elisabeth atît de aproape încît aș fi putut s-o prind și s-o atrag spre mine întinzînd doar brațul, dar eram în afara oricărei ispite.

În lipsa noastră servitoarea cipriotă strînsese masa, lăsînd doar lichiorurile într-un serviciu din sticlă albastră cu rețea aurie, cum mai văzusem la Beirut sau la Pireu.

— Peștii ăștia luptători, spusei eu, trebuie să coste o sumă bunicică, nu ?

— Într-adevăr. Chiar și în țara lor de baștină, unde se pun pe ei pariuri importante. Dar o să am alții. O să-i pun să se bată, ca în seara asta, în onoarea unui prieten !

Un zîmbet scurt, un fum de țigară și o privire ironică.

— Cruzimea asta e necesară ?

— Cruzimea nu face parte din lumea asta ? Am inventat-o eu ?

— Asta nu înseamnă nimic.

— Mai curînd hai să revenim la Douglas Mac Cormick. El consideră foarte util ca dumneata

să-i servești de ghid la bordul *Centaurului*. Și pentru a alege locurile necesare filmării îi vei fi un sfetnic bun.

— Voi fi liber sîmbătă după-masă.

— Fie pentru sîmbătă.

— Să zicem : ora trei ?

Îi convenea. Puțin mai tîrziu, cînd să ne despărțim, îmi spuse :

— Și să nu-i visezi prea mult pe peștișorii aceia feroci. Ce vrei, sînt așa cum i-a făcut Dumnezeu !

O singură dată, în zilele ce urmară, Frances putu să vină la mine la bord. Plăcerea de a o regăsi mi se păru amestecată mai mult cu blîndețe și la sfîrșitul scurtului și obișnuitului ceremonial de dezbrăcare, cînd ea apărea goală, cu sînii mici și ușor lăsați, cu pîntecul bombat, tremurînd puțin în ciuda radiatorului electric, am descoperit în mine un fel de înduioșare. O priveam împăturindu-și cu grijă lenjeria și rochia pe spătarul singurului scaun, o mai priveam vîrîndu-se între cearșafuri cu mișcări lente, parcă absorbită de o meditație tăcută. Apoi îmi zîmbea, mă chema din străfundul ei însăși doar prin privire. Avea un fel intens de a trăi viața, o pasiune pentru fericire care mă tulburau și pe care le simțeam chiar și în delirul îmbrățișărilor noastre. Și totuși eram zgîrcit în efuziuni, în cuvinte de tandrețe sau de recunoștință, ca și cum un obstacol ar fi frînat în mine cea mai mică mărturisire. Dar ea nu mă solicita niciodată, prea fină sau prea îndrăgostită pentru a cerși declarații cărora le-ar fi lipsit adevărul inimii.

Lucrările la maşini se desfăşurau fără probleme. William Bells înjghebase o echipă bună. Aceasta ajunsese la sfredelirea cavităţilor pentru întărituri în corpul arborelui. Eu nu aveam decît un rol de observator, dar participam cu plăcere la unele treburi.

Uneori, făcîndu-şi rondul, Jef trecea să ne vadă.

Într-o seară cînd mă invitase să cinez la el am întrebat-o pe Judy :

— Privindu-te cum mergi s-ar crede că ai fost dansatoare.

— N-am fost niciodată dansatoare ! spuse ea cu o veselie ce nu era prefăcută, în care intra şi puţină surpriză.

— Atunci, înseamnă că ai luat lecţii de dans !

— Oh ! Nu, niciodată, vă asigur !

Eram încă la masă şi micul televizor rămas deschis, cu sonorul oprit, adăuga luminii careului un fel de freamăt care îmi amintea de biblioteca lui Elisabeth, de iluminarea mobilă a acvariilor.

— Supleţea ei, zise Jef, ţine, cred, de faptul că Judy a practicat mult basketul.

— E adevărat, spuse ea, la colegiu la Dublin am jucat mult timp. Dar dansul, nu. Deşi mi-ar fi plăcut mult.

Frances probabil o confundase, se înşelase asemănînd-o cu altcineva de pe vremea cînd ea însăşi frecventa acel studio din spate de la Adelphi. Şi-apoi, la bordul *Centaurului*, Frances abia dac-o zărise în treacăt pe Judy. În zadar îmi repetam că faptul nu avea nici un fel de importanţă,

trebuia să admit totuşi că dorinţa de a verifica cuvintele lui Frances era foarte reală, tot aşa cum trebuia să admit că de cînd îmi spusese povestea ei, Judy mi se părea puţin ascunsă, parcă şi mai puţin inteligibilă decît înainte. Remarcasem de exemplu că dacă destăinuia cu plăcere unele lucruri referitoare la adolescenţa, la studiile, la familia ei — o familie înstărită, unită, din cîte putusem să înţeleg —, trecea în schimb sub tăcere motivele care o îndemnaseră să vină, fără vreun sprijin sau o perspectivă definită, să eşueze în acest port bolnav, în acest oraş lipsit de veselie în care păreau că s-au adunat toate ploile şi toate tenebrele lumii.

Pentru că restaurantul Lidiei Roşcata, a cărui clientelă se compunea din lucrătorii portului, era închis în timpul week-end-ului, am luat autobuzul pînă la Lime Street şi am mîncat la bufetul gării.

Înainte de întîlnirea la bord cu Mac Cormick am mai avut timp să fac un tur pînă la ambarcaderul de Dublin, unde călătorii se urcau la bordul lui *Lady of Mann*, un mic pachebot agreabil care pleca.

Pe urmă am hoinărit pe cheiuri. Era frumos. Vreau să spun că nu ploua, deşi vîntul mîna spre sud nori deşi, rotunzi de tot, smîntînoşi, luminaţi parcă dinăuntru, cu intervale în care strălucea un cer de argint.

Apropiindu-mă de *Centaur* am distins, printre pescăruşi, deasupra bazinului, o pasăre neagră care nu scotea nici un strigăt, planînd în cercuri largi. Nu mai văzusem niciodată acest gen de

pasăre. Îmi frămîntă mintea mult timp, obligîndu-mă să mă întorc ca s-o privesc de departe cum, neobosită, se rotea, se ridica, se lăsa în jos ca o hîrtie carbonizată luată de briză.

Pentru a-mi aştepta vizitatorii m-am aşezat conform obiceiului meu pe pasarelă. În timp ce fumam îl observam pe vagabondul cu redingotă, ah! bruta! care, la capătul docului, pescuia în apa murdară, înarmat cu un harpon cu trei dinţi. În genunchi, cu spinarea arcuită, pîndea prada, cu braţul ridicat, gata să lovească, compunînd astfel, în această lumină obosită, un fel de semn violent şi funebru.

Înainte de ora trei, maşina se anunţă, viră nervos şi opri chiar la picioarele scării. Din ea au coborît Mac Cormick, în trenci şi cascheta — tot cu expresia lui dispreţuitoare de dromader —, apoi O'Flynn, trandafiriu şi gras, cu o pălărie gen tirolez pe cap, cu pană de cocoş, şi în sfîrşit un tînăr bărbos, cu ochelari, acoperit cu aparate fotografice.

Cobor în întîmpinarea lor. Scurt schimb de salamalecuri, de consideraţii asupra vremii. Le ofer ceai. Nu, nu, mulţumesc, imediat la treabă. Îi conduc aşadar pînă în sala maşinilor, pe şantierul pustiu pînă luni, printre grămezi de motoare demontate, într-un miros acru de ulei şi de unsoare. Operează fotograful bărbos care se numeşte Parker şi care se strecoară peste tot cu un mers furişat de motan vagabond. Primele flash-uri creează iluminări bruşte care sînt însoţite de un foşnet, de un zgomot de fugă.

— Şobolanii, spusei eu, ceea ce-l face pe
O'Flynn să exclame.
Evident, s-a gîndit şi el la Mrs. Grey, ar dori
ca Parker să fotografieze unul dintre aceste ani-
male pentru a trimite documentul bătrînei doam-
ne. Rîse tare la ideea acestei glume care-l lăsă
indiferent pe Mac Cormick, cu ochiul la pîndă,
solicitîndu-mă uneori pentru anumite explicaţii.
Pe urmă îi duc pe toţi trei pe pasarelă. O
privire pe geam mă convinge că vagabondul nu
mai e acolo. Să-l ia naiba! Mac Cormick se în-
vîrte în acest spaţiu, luminat din toate părţile,
cu mîinile înfundate în buzunare, deschide în
cele din urmă dulapul unde sînt strînse pavilioa-
nele codului, în despărţitura lor, mă întreabă
dacă poate să examineze cîteva, visează asupra
lor, nu spune nimic, fiecare dintre noi respectîn-
du-i meditaţia în timp ce el ţine pînza în braţe.
Pe urmă doreşte să viziteze cabina radio, in-
terpuntea, infirmeria... Am cheile, Jef mi le-a
dat dimineaţă. Totuşi infirmeria se află în partea
din spate unde e propriul său domeniu. Îi sem-
nalez faptul lui Mac Cormick, căruia nu-i pasă,
pretinde că un minut va ajunge. Ne ducem.
Bărbosul înalt se întoarce deseori, fotografiază
mergînd de-a-ndăratelea, evocă astfel un grena-
dir în retragere la Berezina.

La chemarea mea Judy apăru imediat, rămî-
nînd la intrare, cu privirea asupra vizitatorilor.
Jef, spuse ea, era undeva jos. Nu va întîrzia.
Vorbea cu o voce slabă care mă surprinse. Ho-
tărît lucru, trăind astfel, izolată, îşi pierdea toată
naturaleţea în prezenţa unei figuri străine. La

un semn al lui O'Flynn — el nu se jena, boșorogul! — bărbosul o fotografie pe loc. Părea să-și declanșeze aparatul cu automatismul unui robot. Mac Cormick pătrunse primul în coridorul ducînd la infirmerie, cu O'Flynn pe urmele lui, Parker și cu mine încheind cortegiul. Apoi apăru Jef, în pulover gros, cu boneta pe cap, ne privi sumbru după cîte mi se păru, dar poate era doar efectul luminii proaste.

A trebuit să ne înapoiem în castelul central, să vedem și camerele ofițerilor una cîte una.

Ne-am întors în locuri deja vizitate, am coborît, am urcat iar, eu am deschis uși, am explicat, știind bine că Mac Cormick îi va raporta lui Elisabeth cum îl primisem. Afurisita de Elisabeth! De ce nu venise? Mi-aș fi făcut o plăcere s-o istovesc în preumblări, în ocoluri prin acest labirint din fundul vasului, s-o sperii poate cu povești despre șobolani agresivi, despre incendii spontane, despre explozii subite, despre agonii atroce în aceste tenebre, aceste capcane lugubre de fier.

Iar la sfîrșitul vizitei, spre ora cinei, binecuvîntată oră, le-am oferit vizitatorilor mei ceai, pe care de astă dată îl acceptară cu plăcere, regrupîndu-se în careu. În ciuda îndemnului meu, Jef nu ne urmase, ca și cum această afacere nu-l interesa cîtuși de puțin. Cînd ne întîlnisem atitudinea lui mi s-a părut rezervată și neîncrezătoare, dar nu m-am mirat. Nu-i știam ostilitatea față de film?

În timp ce eu mă agitam pregătind apă caldă, punînd masa, Mac Cormick redacta note iar O'Flynn, cu o țigară în gură, discuta cu fotograful fără a-mi trezi în mod special interesul dar, brusc, grasul O'Flynn mă întrebă:

— Mr. Donat, tînăra aceea, pe care am văzut-o acolo, adineaori...

— Prietena paznicului.

— De cît timp locuiește la bord?

— Nu prea știu, dragul meu.

— Era aici cînd ai sosit dumneata?

— Da, bineînțeles, spusei eu, surprins de insistența lui.

Am pus ceainicul pe masă, am scos zahăr, biscuiți.

— E drăguță, nu-i așa?

— Într-adevăr, spuse el, foarte frumușică.

— Și Miss Elisabeth a remarcat-o.

— Da?

— Cînd a venit să mă vadă în legătură cu vizita voastră.

— E bine că a văzut-o. Foarte bine. *Very, very good* [1].

Nimic nu lăsa să se presimtă că zilele ce vor urma purtau în ele toate elementele dramei ce-avea să survină. Dacă au fost unele semne prevestitoare, mărturisesc că n-am știut să le captez. La începutul săptămînii, e drept, o scrisoare a mamei mele mă închise din nou în acel sentiment de absurditate și de negare care redusese în mine atît de des de la moartea lui Catherine orice înțelegere intimă a realității. Conform indicațiilor mele, mama, ajutată de cineva, lichidase la Marsilia vechiul meu apartament, vînduse mo-

[1] Foarte, foarte bine (engl.).

bilele, împărţise hainele lui Catherine cîtorva asociaţii de binefacere, păstrînd pentru mine doar un minimum de amintiri şi de obiecte a căror listă i-o făcusem. Deci tocmai aflasem despre dispariţia unui decor de viaţă în care, la întoarcere, nu voi mai putea reveni.

Ajunsesem astfel iarăşi în acea stare de spirit ce resimţea povara unui eşec total, a unui faliment, a unei deposedări monstruoase, de care mi se întîmpla să vreau să mă desprind printr-un efort al minţii, cînd telefonul sună :

— Vă cheamă Jef, spuse Johnny Holt.

Toată sala maşinilor era scăldată în strălucirea albastră a arzătoarelor oxhidrice. L-am întîlnit pe Jef pe interpunte. Acolo îmi arătă ce descoperise în cursul rondului : trei şobolani mari, otrăviţi. Era ocupat să-i pună în pungi de plastic pentru a-i preda, conform regulamentului, la laboratorul serviciului de sănătate. Înarmat cu o lopăţică, opera fără să atingă animalele, aşa cum recomandau instrucţiunile. Lungit încă pe un antablament de fier, luminat de un hublou, ultimul şobolan, cu ochii pe jumătate închişi, părea să ne privească de sus cu maliţiozitate, avînd labele mici şi roze ca nişte mîini de bebeluş, şi mustăţile în smocuri dese, la fel de ţepene ca àcele. Erau primele victime ale noii otrăvi.

La această oră laboratorul era încă deschis. Jef voia să ştie dacă putea să împrumute camioneta lui William Bells ca să ajungă mai repede şi să nu defileze de-a lungul portului cu aceste trofee în mînă.

— O să vorbesc cu el.

L-am sunat pe Bells care aprobă imediat. Totul părea deci în regulă dar am făcut aluzie la dorinţa impertinentă exprimată de grasul O'Flynn, sîmbăta trecută, de a fotografia un şobolan pentru Mrs. Grey. Am adăugat :

— E atît de lipsit de delicateţe, acest tip, încît ar fi fost în stare să-şi ducă gluma pînă la capăt.

Jef lega ultima pungă. Spre surprinderea mea reacţionă la aceste vorbe cu furie :

— Da, şi tot tipul ăsta a pus să i se facă o poză lui Judy ! Ce înseamnă asta ? Ei fir'ar să fie ! Ea mi-a spus-o prea tîrziu, altfel l-aş fi înjurat eu pe porcul ăla bătrîn. Şi e ziarist ! Şi ce-o să facă, mă rog, cu poza aia ? Parcă poţi şti ?

Pentru a-l potoli l-am asigurat că O'Flynn, chiar dacă avea intenţia, nu avea dreptul s-o folosească fără a fi în mod formal autorizat.

— Nu trebuie să te necăjeşti, bătrîne.

Ceea ce nu-i calmă iritarea şi nu reuşeam să-l înţeleg decît pe jumătate, fără să neg, desigur, grosolănia procedeului. Mai protestă multă vreme şi cu o vehemenţă atît de sumbră că-mi dădea impresia că se teme de nu ştiu ce abuz, ce înşelătorie, ce manevră de escroc. Şi nu-mi trecea prin minte, am mai spus motivul, să înţeleg această nelinişte în profunzime, fiind înclinat s-o consider mai curînd ca o indignare destul de îndreptăţită dar puţin excesivă.

N-am uitat incidentul dar am atribuit îngrijorarea lui Jef, necunoscîndu-i cauzele adînci,

acelei vieţi anormale, fără deschidere spre exterior, în exilul *Centaurului*, în inima unei singurătăţi de fier şi de apă.

Acceptasem o nouă invitaţie a lui Frances de a cina la ea acasă, unde m-am prezentat cu prăjituri şi cu flori. Da, în timpul zilei o veche prietenă venea să-l îngrijească pe tatăl ei, în schimb ea trebuia să stea seara lîngă el, fapt care ne interzicea ceea ce ea numea „călătoriile" noastre.

În ciuda stării proaste a sănătăţii lui, Rodney Warrender, cufundat în fotoliul său, rămînea povestitorul jovial care ştia să fie. Mă surprinse anunţîndu-mă că Frances se născuse din consecinţele unui naufragiu.

Puţin timp după război, cargoul lui intrase în coliziune cu unul suedez, în largul Portsmouth-ului, pe o mare ca untdelemnul dar pe vizibilitate zero, pe o ceaţă uimitoare, s-o tai cu cuţitul. Warrender îşi amintea că urcase scara care ducea pe punte „cu o viteză de campion olimpic". Pe urmă aşteptase cinci ore cu camarazii săi într-o barcă, să-i repereze un salvator, Şi în timpul acestei aşteptări Warrender avusese timp să citească şi să recitească ultima scrisoare primită de la prietena lui din Wallasey. Şi această scrisoare, în aparenţă banală căci fata îi povestea simplu activităţile ei de fiecare zi, îl reconfortă.

— O scrisoare atît de plină de mine, dragul meu, încît în acea dezolare, îngheţat şi ud cum eram, mi-a făcut un bine imens. Ideea că eu ocupam gîndurile acelei femei mă încurajă să mă ţin tare. Şi abia debarcat, încă sub impresia sentimentului pe care-l încercasem la suprafaţa apei, eu care pînă atunci nu mă gîndisem niciodată să mă căsătoresc, m-am dus să-i cer mîna.

Într-un fel, Frances s-a născut din acel naufragiu, adică din mare.

— Nu, strigă ea, sînt născută din acea scrisoare, adică din dragoste.

— Aveţi amîndoi dreptate, spusei eu ridicînd paharul pentru Frances.

Şi am amintit abil că marea Afrodita se născuse din valuri, fără ca Rodney Warrender să pară că înţelege pe de-a-ntregul aluzia.

Puţin mai tîrziu, cînd bătrînul plecă să se culce, Frances, care pînă atunci încercase să pară veselă, îmi spuse temerile ei. De fapt, tatăl ei nu era bine şi medicul îi recomanda să plece undeva la ţară, într-un loc liniştit.

— Ştiu un colţ nu prea îndepărtat care o să-i convină, la sora lui mai mare, la Castleton, la marginea Peak National Park-ului. Dar şi mătuşa mea e în vîrstă şi destul de obosită.

— Şi va trebui să-ţi însoţeşti tatăl, nu-i aşa ?

— Da, dragul meu.

Mă privea puţin neliniştită.

— Înainte de a pleca, o să vin să vă văd acolo.

Era pentru prima oară cînd evocam despărţirea noastră şi o făcusem fără a arăta vreo emoţie, dar asta am înţeles-o prea tîrziu.

— Ah, o să vii ? Promiţi ?

— Desigur.

— O să vezi, spuse ea cu o veselie puţin forţată, există în colţul acela grote, un castel.

— De fapt voi veni doar pentru tine.
— Mulţumesc, spuse ea. Vrei un ceai, dragul meu ?
— Nu mai beau la ora asta. Mi-e teamă că nu voi mai putea dormi.
— Tot mai ai insomnii ?
— Nu tot timpul, dar destul de des.
— Mie-mi place să mă trezesc noaptea. Mă gîndesc atunci la tine.

Momentul era favorabil unei explicaţii necesare între noi. Eu ezitam încă. Frances strîngea masa.

— Vrei, spuse ea, să deschid televizorul ? Se dă un film cu Spencer Tracy.
— Ştiu.

Era vorba de un film pe care-l văzusem cu un an înainte, la Marsilia, cu Catherine. Am spus că n-am chef de televizor. Cum masa era acum curată — îmi păstrasem doar paharul cu vin — Frances îşi reluă locul în faţa mea şi îşi aprinse o ţigară. Îmi dădeam seama că mă simţeam bine cu ea. Pînă acum frecventasem multă lume în acest oraş, avusesem deseori nevoie de întîlniri, de o formă de agitaţie în jurul meu, dar numai cu ea mă simţeam cu adevărat eliberat de o povară, ca şi cum înainte aş fi semănat cu tipul acela din mitologie care ţinea lumea pe umerii săi.

Oricum, trebuia, chiar în această seară, să discutăm despre plecarea mea dar am lăsat-o să vorbească, să-şi evoce vacanţele la Castleton, de pe vremea cînd nu era decît o fetiţă. Îmi spunea cum descoperise la ţară aproape tot ceea ce învăţase la şcoală sau din cărţi şi cum, de exemplu, într-o dimineaţă, foarte devreme, asistase la moşitul unei vaci de către un bătrîn veterinar cu bărbuţă şi lornion, pasionată de tot ce era atît de natural şi de uluitor totodată.

Întîmplarea îmi plăcu, încît i-am pus multe întrebări despre tinereţea ei, cuprins de curiozitate pentru acest trecut în care se formase, începuse să se nască tînăra femeie, vioaie şi sensibilă, care devenise ea, care gemuse sub mine de ardoare şi de plăcere, ca şi cum eu aş fi iniţiat-o cu adevărat în dragoste, ca şi cum cu adevărat aş fi ajutat-o să se desăvîrşească, să se împlinească. Ştiu că la început îmi potolisem cu ea o dorinţă pur carnală, aşa cum îţi potoleşti setea sau foamea, şi că astăzi ea era intim legată de sensibilitatea mea. Şi mai eram conştient că tandreţea ei provenea din acea sursă, profundă şi misterioasă din orice femeie, unde se naşte miracolul vieţii. Nu, nu posedasem doar un trup, nu schimbasem doar mîngîieri. De acum înainte între noi nu mai era vorba doar de un joc fără ţintă, limitat la el însuşi, ci mai curînd de o comuniune care, în mine, putea şterge orice sentiment de singurătate, orice dezgust de-a trăi. Şi mai înţelegeam că ea nu era o dublură, o succesiune, că nu mă va vindeca de Catherine, dar că tindea să mă tragă în largul meu, să mă îndepărteze de acele ţărmuri ale nopţii unde tot ceea ce aveam omenesc risca să se piardă, să se năruie.

Veni şi clipa cînd m-am hotărît, i-am spus că în cîteva zile urma să plec, că nu trebuia să mă regrete, incapabil cum sînt să o iubesc aşa cum merită ea şi, nu ştiu de ce, mi-a fost puţin ru-

şine că vorbesc astfel. Dar ea-mi zîmbi, îmi răspunse că a fost fericită cu mine şi că asta era un ascendent minunat asupra destinului, care niciodată nu-i va mai putea fi luat.

Se ridică pentru a mă săruta uşor pe tîmplă şi apoi se aruncă pe divan adăugînd cu acelaşi ton curajos şi uşor ironic :

— Nu-ţi face griji, dragul meu. Mai întîi, eram prevenită. Şi apoi, eu am o concepţie foarte personală despre fericire. Fericirea, pentru mine, e că tu exişti şi că te iubesc.

La rîndul meu m-am ridicat pentru a mă apropia de ea, aşezîndu-mă alături. Lumina o atingea oblic, îi alungea umbra genelor pe obraz. Mirosea plăcut. Părul, strîns legat, îi strălucea ca metalul. Purta un corsaj sub care sînii îi erau liberi. Fără să mă privească, mă întrebă :

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre ea, dragul meu.

M-am simţit imediat pus în gardă, neîncrezător, nervos.

— E greu.

Cu neastîmpăr mi-am aprins o ţigară. Aş fi consimţit cel puţin să-i explic cum, altădată, cînd plecam pe mare, plecam cu convingerea că există un punct fix pe imensitatea planetei unde, dacă moartea mă ocolea, mă voi întoarce irezistibil, unde o voi regăsi pe Catherine cu precizia unei admirabile armonii astronomice, şi cum, în ceasurile de oboseală, această unică idee îmi umplea inima de sînge. Dar am rămas tăcut fiindcă nimeni, niciodată, n-ar putea înţelege acest gen de sentiment şi fiindcă faptul rămînea în ochii

mei dincolo de orice interpretare omenească. Sub lumina crudă a vechii lustre cu cinci braţe, paharul meu cu vin, lăsat pe masă, scînteia ca un rubin enorm. M-am simţit îndepărtat de Frances pînă cînd ea murmură :

— Nu-i aşa că era blîndă, şi bună, şi generoasă ?

— Da.

— Şi că ştia să ierte totul ?

— Da.

— Aş putea să-i fac portretul numai prin ceea ce am aflat despre tine, dragul meu, vreau să spun : despre personalitatea ta, caracterul tău, pasiunea ta de a iubi.

Am ridicat uşor din umeri. În acea clipă, dinspre fluviul apropiat, ne parveniră cinci apeluri scurte de sirenă care în cod înseamnă „atenţie la mine". Fără îndoială ceaţa urcase dinspre mare. Am ascultat cu atenţie, ca şi cum un asemenea semnal mă privea personal, ca şi cum eu însumi eram la drum, pe dibuite, dar pe un alt fel de fluviu şi într-o altă beznă. Frances ascultase şi ea şi poate mi-a ghicit emoţia căci se apropie mai mult, umărul ei îl atinse pe al meu, i-am simţit căldura şoldului. Spuse, tot în şoaptă :

— Ce-nseamnă asta ?

— E un vapor care pleacă şi căruia îi e teamă.

Cu blîndeţe, i-am mîngîiat ceafa. Ea se-nfioră, se strînse lîngă mine.

— Ascultă, spuse ea.

— Da.

— E inutil să vii la Castleton ca să-ţi iei la revedere.

— De ce ?

— Pentru moment, mai am curaj, dragul meu. Mai tîrziu, nu știu.

Mai am de relatat încă două scene care se situează exact în ajunul perioadei în care s-a consumat toată povestea. Pe de-o parte, Marlowe mă sunase pentru a-mi transmite invitația lui Herbert de a lua duminică masa la el, unde aveam să-mi regăsesc un vechi prieten, pe căpitanul Le Goff, care naviga pentru compania mea și care dorea să mă vadă, ar fi fost bucuros etc. Pe de altă parte, Johnny Holt îmi oferise două locuri, pentru sîmbătă, la un meci de cupă între echipa locală și Arsenal, la Anfield Road. Va merge și el cu prietena lui Rita. Dacă voiam putea să-mi găsească o fată, cunoscută de-a lui, drăguță foc. I-am mulțumit spunîndu-i că aveam ceea ce trebuia.

Frances acceptă imediat cînd am sunat-o la „Grey și fiul".

— Minunat, André ! exclamă ea. Prima noastră ieșire împreună.

Era adevărat. Am fost puțin uluit. Am întrebat-o dacă n-ar fi preferat un film sau un concert.

— Nu, dragul meu ! Ca orice bună englezoaică, ador fotbalul.

Deci la Anfield Road eram așezați pe același rînd Johnny Holt, Rita (o blondă cu năsucul în vînt), Frances și cu mine. Rita se îngrozea văzîndu-și echipa — în maieuri roșii — retrăgîndu-se în fața asalturilor galbenilor de la Arsenal, în ciuda talentului centrului înaintaș,

Steve Heighway și a aripei sale drepte, Kivin Keegan, amîndoi foarte abili, mereu bine plasați, capabili să răzbată irezistibil prin liniile adversarului, dar supravegheați astăzi îndeaproape, contrați, sufocați în momentul oricărei tentative. Și iată că spre sfîrșitul primei reprize, în urlete demente, Keegan scapă în sfîrșit, traversează cîmpul galbenilor, driblează un apărător care încearcă să-l oprească, se apleacă pentru a evita un altul și din fuleu trage la poartă. În aceeași clipă portarul se înalță într-un salt epileptic, își ratează cu puțin apărarea și mingea zgîlțîie fileul ! Frances și Rita bat din palme. Johnny ridică degetul mare spre mine. Mulțimea a scos un urlet țîșnit din fundul rărunchilor. Steaguri ! Banderole ! Serpentine ondulînd în toate direcțiile ! Jucătorii roșii îl felicită pe învingător ! În tribuna „popularilor" suporterii cîntă cît îi ține gura imnul roșilor *You never walk alone* („Nu sînteți niciodată singuri") și acest cîntec pare că face să tremure lumina de deasupra peluzei. Pauza urmează imediat după aceea, cînd emoția nu e încă epuizată și se prelungește ici și colo într-un fel de rostogoliri ușoare ca alunecările de moloz după enorma prăbușire a unui imobil.

Apoi, profitînd că Johnny și cu Rita coboară pînă la promenadă pentru a-și dezmorți picioarele, îi spun lui Frances :

— Seara trecută am uitat să-ți spun. Am verificat în privința lui Judy.

— Ce ai verificat, dragul meu ?

— Credeai că ai întîlnit-o la o școală de dans dar ea n-a pus niciodată piciorul acolo.

— Ai întrebat-o ?
— De curînd. Mi-a spus categoric că nu.
— Pentru tine e chiar atît de important ?
— Nu știu dacă-i cu adevărat important, dar probabil că te-ai înșelat...
— Posibil. Totuși, crede-mă, am o foarte bună memorie a fizionomiilor.
— Vreo asemănare...
— Te interesează persoana ei ?
— Mă interesează amîndoi. Sînt fericiți. Formează un adevărat cuplu.
— Ce e un adevărat cuplu, André ?
— Două ființe care văd fiecare viața prin privirea celuilalt.
— Asta e ceva foarte obișnuit, dragul meu ?
— Nu.
— Dar există ?
— Există.
— Te preocupă mult acești doi tineri, nu-i așa ?
Abia terminasem o țigară și am aprins cu nervozitate o alta.
— Ceva mă intrigă la ea.
Frances fuma și ea, picior peste picior. Se gîndea, cu ochii închiși pe jumătate, cu privirea pierdută. Iar eu așteptam, înțelegeam că face un efort ca să-și amintească, nu voiam s-o deranjez, să întrerup această concentrare.
— Vezi tu, dragul meu, poate n-am întîlnit-o niciodată dar acum mi se pare că i-am văzut undeva poza, într-un ziar sau o revistă. Oh ! Poate n-ar fi trebuit să-ți spun asta ! Nu sînt deloc sigură, nu e decît o amintire tulbure.

— Ai făcut bine că mi-ai spus.
Scurtă tăcere. Ea visează.
— Aș vrea să fie foarte fericiți, spuse ea, și să plece împreună, într-una din zilele astea, pe vaporul tău mare.
— De ce spui asta ?
— Cît ești de nervos, André ! Făceam o urare, atîta tot.
Și-și lăsă capul pe umărul meu, puțin emoționată, rămase o clipă așa pînă la întoarcerea lui Johnny Holt și a Ritei. Puțin după aceea, în șir indian, jucătorii reintrară pe teren în urletele mulțimii.

A doua zi, cînd am scos nasul afară, am văzut căzînd prin spațiile create între nori o lumină rece care albea fluviul. După duș îmi pregătisem o cafea foarte tare în care turnasem rom. În această duminică vasta tăcere a portului strecura în mine angoasa unui îngropat de viu, ascuns sub o masă de dărîmături, căruia îi este teamă că nimeni nu-i va auzi strigătele. Așteptînd-o pe Jane (făcuse oare bine oferindu-se și de astă dată să vină să mă ia ?), m-am apucat să-mi spăl salopeta mînjită de unsoare și cum mă duceam pe punte s-o întind, l-am văzut pe vagabondul în redingotă care stătea la pîndă în același loc, cu harponul în mînă. Și dintr-odată, cînd mă pregăteam să plec, l-am văzut lovind. Mai întîi n-am distins victima, pe urmă a scos din apă ceva inform, o creatură care se zbătea slab, străpunsă de trident. Ea rezistă în zadar, fierul strălucește în lumina dimineții, văd ieșind

din apă tentacule și mișcările lor lente pe fundalul de pietre îmi sugerează o suferință veche de cînd lumea.

La ora fixată, mașina lui Jane mă chemă : două ușoare apeluri de claxon. Jane nu e singură, îl are cu ea pe fiul ei, John, un băiat de vreo doisprezece ani, puțin timid, dar a cărui privire limpede îmi place, exact privirea lui Jane. De ieri e în vacanță timp de opt zile și ea-mi spune acest lucru rîzînd de plăcere. Eu îi apreciez prezența dintr-un mic motiv suplimentar : ne va pune la adăpost de vreo manevră ocolită de-a lui Elisabeth. Jane mă aprobă și cum băiatul, așezat în spate, cufundat în lectura unei cărți ilustrate, nu știe franceza deloc, ea-mi vorbește în această limbă. O ascult cu atenție, într-atît ghicesc în ea o nevoie de a se elibera, de a-și descărca puțin sufletul.

— Educația mea catolică mi-a influențat mult viața amoroasă, spune ea. Îmi prezenta ca odioasă orice concepție a iubirii în afara căsniciei și în același timp tot ea mă făcea să privesc această căsnicie într-un mod prea puțin încurajator. Încă din adolescență, mă întrebam cum voi putea s-o fac pe femeia ce-aveam să devin să accepte un bărbat care nu m-ar subjuga și care și-ar lua asupra mea toate puterile și toate drepturile. Răspunsul părinților mei era : ce contează dragostea între bărbat și nevastă ! Ajunge să te porți ca și cum ar fi. Pe lîngă această ucenicie a ipocriziei, aceeași educație mă convingea că binele însemna castitate și acest lucru îl aprobam, plină de ardoare pentru bărbatul care urma să vină, cel puțin acela pe care-l speram, căruia voiam să mă dedic trup și suflet ! În ochii mei dragostea rămînea perfecta expresie a lui Dumnezeu, într-atît aderam la cea mai mistică interpretare a ei, și cuplul reprezenta glorificarea pură a ordinii divine. Iată cum stăteam, dragă André, cînd l-am întîlnit pe Herbert pentru prima oară. Nu-i așa că-i ridicol ?

Întrebarea nu implica cu-adevărat un răspuns. Am rămas deci tăcut, privind cîmpia care alerga spre noi, proaspătă și înverzită în trezirea primăverii. Fără să-i pese de noi, băiatul, în spate, își continua lectura, cu fruntea luminoasă sub breton.

— Ne-am revăzut, Herbert și cu mine, în diverse ocazii, aproape toate, țin'te bine, favorizate de către Elisabeth care îmi fusese colegă la colegiu. Numai privirea lui Herbert și ajungea să mă tulbure pînă la a mă face să plîng noaptea sub cuvertură. Din toate punctele de vedere am ajuns intactă în patul conjugal, nu „gîsculiță" cum spuneți voi în Franța, ci informată asupra dragostei fizice, deși în mod pur intelectual. Dinainte, actul carnal însemna pentru mine cea mai înaltă, cea mai nobilă împlinire omenească. Urmarea o știi, dragă André. Din fericire, mare fericire, îl am pe copil și el singur îmi absoarbe toată capacitatea de tandrețe.

Mașina își continua cursa între ogoarele despărțite cu garduri. Și mereu, pretutindeni, acea lumină crudă care accentua reliefurile.

— Am iubit-o pe Catherine, mai spuse ea, am iubit-o și am invidiat-o. Era atît de fină, de cultă, atît de minunat tandră ! Și dacă moartea

a luat-o prea devreme, cel puţin ea a cunoscut acea bucurie ameţitoare a sufletului de care eu am fost frustrată.

La Herbert am regăsit-o pe Miss Ethel Donovan care a doua zi urma să-şi ia zborul spre Karaci. Elisabeth era în compania unui conferenţiar francez care, cu două zile în urmă, ţinuse o disertaţie în nu ştiu ce universitate, despre Georges Bernanos, François Mauriac şi Pierre-Henri Simon. Gîrbovit de tot, frînt din şale, cu părul alb, cu ochii puţin gelatinoşi, ca nişte stridii, o luase în antrepriză pe Miss Grey spunîndu-i că în majoritatea lor catolicii francezi rămăseseră strict conservatori, cînd de fapt n-ar fi trebuit niciodată să rupă legătura cu poporul. Le reproşa că înclină spre valori perimate, prea adesea egoiste. Mai lucidă, mai deschisă, stînga catolică era mai bine acordată cu fundamentele înseşi ale credinţei creştine. De fapt religia lui Hristos era de partea săracilor dar, din păcate, Dumnezeu fusese făcut să alunece de partea bogaţilor care confundau apărarea Bisericii cu cea a privilegiilor lor. Faptul că se adresa astfel lui Miss Elisabeth Grey mă amuză. Dar ea descoperi că o observam şi se ridică în plin discurs al bătrînului, cu o dezinvoltură desăvîrşită, ca să vină spre mine. I-am spus de la început :

— Te-am visat, dragă Elisabeth. În fine, am visat peştii tăi ucigaşi, dar e cam totuna.

Am văzut bine că aprecia mai mult acest gen de cuvinte, oricît de înţepătoare erau la adresa ei, decît consideraţiile bătrînului cu trupul în semicerc.

Aşa că intră în jocul meu spunînd :

— Sper să primesc săptămîna viitoare doi sau trei piranha. Dacă vrei, o să-i putem vedea devorînd un pisoi. Aşa, o să rămîn mai mult timp în visele dumitale.

Nu făcu nici o aluzie la Jane, numai la băieţelul ei pe care-l găsea fermecător, deşi leneş.

— Nu ştiu dacă va fi cu adevărat apt să-şi înlocuiască tatăl. Nu-l călesc destul.

— E adevărat, domnişoară, lumea afacerilor cere o ferocitate de piranha.

Rîse puţin nervos.

— Ah ! spuse ea, am văzut fotografiile pe care prietenii noştri le-au făcut la bordul *Centaurului*. Îţi mulţumesc pentru bunăvoinţă. Am fost mişcată.

— Nu vorbi de bunăvoinţă. Ştii bine că nu puteam face altfel.

Acest ton cam grosolan părea să-i placă în continuare. Adăugă :

— Printre toate fotografiile am văzut-o şi pe a tinerei aceleia, cum o cheamă ?

— Judy.

— Judy, asta e.

— Şi ?

— Îl interesează mult pe O'Flynn.

— În ce sens ?

— Presupun că bătrînul satir apreciază acest gen de fată, puţin băieţoasă, fără sîni, fără fund sau şolduri.

— Presupui ? Vrei să spui că nu ţi-a spus nimic precis în privinţa ei ?

— Nu. De ce mă întrebi ?

— Ei bine, au fotografiat-o fără nici o poli-

teţe, vreau să spun fără să-i fi cerut măcar permisiunea. Dezinvoltură de turist în faţa indigenului.

Ea mă privi cu ochii ei mari de sticlă cenuşie :

— Dragul meu André, ce-ţi pasă de fata asta ? O cunoşti atît de bine ?

— Destul, am spus eu, ca să ştiu că-şi are, şi ea, demnitatea ei.

— Demnitatea ei, zău ? Ei bine, o să mai vorbim despre asta.

Această replică nu însemna de fapt nimic şi ar fi trebuit s-o iau ca pe o concluzie provizorie comandată de sosirea căpitanului Le Goff în compania lui Marlowe. Îmi lăsă totuşi o neliniște amestecată cu o vagă iritare, nu numai faţă de Elisabeth, ci şi faţă de O'Flynn.

Le Goff era un tip lung şi slab, cu ochii pătrunzători şi faţa bronzată a celor care-şi petrec viaţa în aer liber. În locul buzelor, două benzi de cauciuc care-i dau un surîs de om cumsecade. Îmi explică motivele sosirii lui într-o duminică, lucru pe care orice comandant îl evită pentru a scăpa, într-o zi de sărbătoare, de redevenţele portuare. Unul dintre oamenii lui a căzut. Are răni grave la coapsă şi la pîntec. A trebuit să-i dea zor, să acosteze cît mai repede. Pe chei, alertată prin radio, aştepta o ambulanţă. Marlowe şi Le Goff veneau direct de la spital.

Apoi a urmat masa şi, la ridicarea cortinei, comedia obişnuită : pentru Mrs. Grey născută Villeroi, o mîncare prea caldă, un curent fatal, „vor să mă omoare !"

Servitoarea cu obrajii roşii îl luase pe tînărul John Grey să mănînce singur la bucătărie, con-

form consemnului lui Herbert. O văzusem pe Jane strîngîndu-şi în braţe pe furiş băiatul în clipa cînd se despărţeau. Elisabeth îi văzuse şi ea şi m-am întrebat ce trăsnete puteau fulgera sub fruntea aceea atît de pură, de albă, de netedă...

Luni după-masă am împrumutat la rîndul meu camioneta lui Bells şi, cum îi promisesem lui Le Goff, m-am dus la spital să-l îmbărbătez puţin pe marinarul lui rănit. Fusese operat în ajun, seara. În prezent se simţea bine. I-am dat cărţi în franceză şi ţigări, dar acestea i-au fost confiscate cu forţa. Se numea Muracciole şi era originar din Calvi. Picase în nas, spunea el, la un balans al vasului. Se va plictisi, era sigur, în spital fiindcă nu ştia engleza şi nu va putea deci să schimbe o vorbă. M-am dus s-o văd pe infirmiera şefă care îşi purta pe un piept semeţ numele brodat cu verde. Noroc că avea în sectorul ei un matelot grec care vorbea franceza. În cursul escalei dracul ăsta împielițat se bătuse cu cuţitele într-un bordel. S-a ales cu o rană destul de gravă la stomac.

— Poate, spuse ea, n-o să-l consideraţi destul de potrivit pentru protejatul dumneavoastră.

— Îmi convine perfect elenul, chiar dacă şi-a asasinat tatăl şi s-a culcat cu maică-sa.

— Dar, domnule, n-am insinuat niciodată aşa ceva !

— O să faceţi curînd cele necesare ?

— Ca să fiu în regulă o să-l informez pe medicul şef ; cred că nu va vedea nici un inconvenient.

— Vă mulţumesc.

— Dar ce-i cu povestea asta despre asasinat şi tot restul ?

— O poveste foarte veche.

Infirmiera şefă mă însoţi pe alee, pînă la camionetă. O femeie bine făcută, plinuţă, cu obraji rotunzi şi acel ten delicios de îmbujorat al englezoaicelor.

Ca să fiu drept, eram mai destins ca de obicei fiindcă urma să plec în sfîrşit. Terminasem cu arborele elicei şi începusem curăţarea cazanelor. Frances nu mai era liberă seara şi simţeam nevoia să savurez această euforie alături de o femeie.

În noaptea aceea frigul deveni dintr-odată mai aspru şi bazinul îngheţă. Jef, vîrît în enorma lui haină de piele se întorcea la el acasă traversînd puntea. Eu m-am închis în camera mea, cu radiatorul aprins, m-am gîndit la Frances, care ar fi intrat aici, s-ar fi aruncat mai întîi pe cuşetă, m-ar fi strîns în braţe pentru primele noastre jocuri, m-ar fi cuprins între coapsele ei. Parfum al pielii, blîndeţe a mîinilor, căldură a sexului... Adevărul e că-mi era frică să-mi amintesc, că ştiam puterea anumitor imagini, că-mi era teamă de toate festele acestui înspăimîntător miracol care este memoria.

A doua zi după-amiază, în timp ce sînt ocupat cu Bells să verificăm presetupa, îmi telefonează Le Goff înainte de a pleca în larg. Între altele îmi

spune să veghez de departe asupra matelotului său.

— Nu-ţi face griji, bătrîne, e pe mîini bune. I-ai văzut infirmiera ?

— O femeie superbă.

— N-o să se plictisească. Nu trebuie decît s-o privească.

Închid.

În clipa următoare sună iar. Anthony îmi face semn : e tot pentru mine. Hotărît...

Şi evenimentele încep să se deruleze într-un fel de accelerare, ca la cinema. Jef e la telefon. Zarva din buncăr nu-mi permite să aud ce spune. Pe urmă reuşesc să înţeleg că vrea să mă vadă imediat. Extremă urgenţă !

— Sosesc !

Urc scările „cu o viteză de campion olimpic“, după formula lui Warrender, ca şi cum nava s-ar scufunda. Acolo sus, în careul meu, îi găsesc pe Jef şi Judy care mă aşteaptă nerăbdători. Sînt gata de plecare, paltoane, fulare, valiză. Observ acest tablou dintr-o privire. Lumina verticală a becului le face chipurile ca de plumb. Scot din salopetă o cîrpă ca să-mi şterg mîinile unsuroase în timp ce întreb :

— Dumnezeule mare ! Ce se întîmplă ? Unde plecaţi aşa ?

Dar nu încape nici o îndoială, fug şi desluşesc în ei un fel de panică.

— Trebuie s-o ştergem, spune Jef.

— E prea lung ca să vă explicăm, spune Judy. Abia avem timp. Am chemat un taxi. Soseşte.

Îl privesc pe Jef :

— Judy e amenințată, spune el. O însoțesc. E singura soluție.
— Unde plecați ?
— Dublin. Dar să nu spuneți nimănui.
— De acord.
— E un vapor. Ultimul pe ziua de azi. O s-o las la familia ei. Eu o să mă-ntorc peste trei zile. Cel mult patru. La mine o să găsiți toate cheile și materialele la locul lor.
— Fie, dar dacă mi-ai explica...
— Scuzați-ne, mă întrerupse Judy cu hotărîre, trebuie să coborîm imediat.
— La întoarcere o să știți, spune Jef apucînd valiza.
— Stați o clipă.
Trec dintr-un salt în cabina mea, îmi caut portofelul. El vrea să refuze. Îi spun în franceză :
— Nu fi prost. Ia. Cînd ești pe drumuri ai întotdeauna nevoie de așa ceva.
Îi înfund teancul în mînă.
— Să nu spuneți nimic ! îmi recomandă Judy.
Și chiar în clipa cînd rostește fraza asta auzim apelul taxiului. Însoțesc perechea pînă la scară. Îi simt pe amîndoi îngroziți și totodată deciși. Pe punte, în crepuscul, frigul mă izbește în față. Cu luminile aprinse, mașina e la picioarele scării. Văd cotul șoferului pe geam. Am timp să șoptesc : baftă ! Judy a și început să coboare. Jef și cu mine ne strîngem în grabă mîna. Dar înainte de a se urca în taxi, Judy se întoarce, ridică fața spre mine, o față pe care n-o disting bine, o pată albă. Taxiul demarează, o clipă farul lui roșu dansează în întuneric pînă la unghiul antrepozitului. Apoi rămîne singurătatea bazinului, palele de vînt care fac să pîrîie prelate și, pe fondul cerului, turla înaltă a coșului ca un monument absurd și fantastic atins de licăriri.

Jos, munca s-a oprit, camarazii au plecat. Ultimul m-a părăsit William Bells. Am văzut pe chipul lui turtit de fost boxer că-mi ghicea tulburarea, dar, discret cum sînt englezii, n-a spus nimic. M-am băgat sub duș, apoi am băut o cană mare de cafea. Lumea întreagă mi se părea redusă la dimensiunile domeniului meu. Mă simt înconjurat de semne de neînțeles, înspăimîntat de însăși ciudățenia lor. De ce această fugă ? De ce această teamă ? Îmi amintesc că, în timpul rondului său, la ora trei, Jef coborîse să ne vadă, schimbase cîteva cuvinte cu Anthony și cu Johnny Holt și că atunci părea foarte calm, destins. O asemenea hotărîre într-un timp atît de scurt ? Ce se putuse întîmpla în intervalul ăsta ? Chiar dacă încerc să adun cîteva elemente care m-au intrigat mai mult sau mai puțin, nu pot stabili o legătură între ele. În plus, mi-e teamă de caracterul impulsiv al lui Jef, de posibilitățile lui de violență, de nesăbuință.

M-am dus pe jos pînă la ambarcaderul de Dublin. Un mic cargou se găsea la chei, apa clipocea pe coca lui. La bord, liniște totală. Numai șuieratul vîntului. În locul paltonului, îmi luasem impermeabilul, care nu reușea să mă apere de frig. Pe celălalt mal vedeam clipind în beznă luminile din Birkenhead. Tot dînd tîrcoale, am sfîrșit prin a găsi într-o baracă un individ cu o șapcă cu ecuson, care se încălzea la o sobă, cu pipa în dinți, ascultînd tranzistorul.

L-am întrebat :
— Vaporul de Dublin ?
— Ultimul a plecat.
— De mult ?
— Să fie poate trei sferturi de oră.

Am calculat rapid. Jef și Judy îl prinseseră deci la țanc, și înțelegeam în sfîrșit mai bine de ce nu putuseră să-și piardă vremea cu explicații.

Puțin intrigat, bătrînul mă privea cu ochii lui fără gene :

— Sînteți italian ?
— Francez.
— Și voiați să treceți dincolo ?
— Numai să salut niște prieteni.
— Mi se pare că ați venit prea tîrziu, sir.

M-am întors, m-am îndreptat spre restaurantul Roșcovanei.

Noaptea care a urmat a fost proastă pentru mine.

Întors la bord, mă dusesem la Jef să iau materialul necesar pentru ronduri, ceasul deșteptător, cheile, torța electrică. Dezordinea dovedea și ea că plecarea fusese rapid hotărîtă. Mai ales bucătăria exprima această grabă, căci pe masă erau încă înșirate cele pregătite pentru cină. Toate aceste detalii, în răceala abandonului, alcătuiau pentru mine însumi chipul fricii. Le-am observat îndelung, unul cîte unul, înainte de a pune la loc ustensilele, cărțile, cuverturile, nu fără să resimt senzația deprimantă că închideam o ușă peste ceva mort, definitiv distrus.

A doua zi seara, Frances veni la bord. Cum mă anunțase dimineața la telefon, își luase un concediu ca să-și însoțească tatăl la Castleton. Amîndoi plecau a doua zi și Frances mă făcuse iarăși să promit c-o să mă duc s-o văd la terminarea lucrărilor. Își ascundea tristețea curajos.

Eram în tunelul de etambou, cînd mă strigă din careul pe care-l lăsasem deschis pentru ea, dar nu era singură.

— Mai e aici cineva care te așteaptă, dragul meu.

— Sosesc.

Într-adevăr, am văzut un bărbat în impermeabil negru, care stătea la scară, cu pălăria trasă pe ochi și gîtul ferit de frig de un fular de lînă de culoare închisă. De departe, mă salută scurt și, cum ajunsei lîngă el, se prezentă :

— Chattaway, spuse băgîndu-mi sub nas o legitimație de polițist.

În ciuda luminii, deja ternă, a crepusculului, am văzut că pe fotografie buzele lui păreau și mai subțiri decît în realitate.

M-am prezentat la rîndul meu.

— Bine, spuse el, fără a se mișca, cu privirea în pămînt.

M-am întors spre Frances :

— Vrei să ne lași, te rog ?

Ea se supuse și am observat atunci că și ea tocmai sosise, fiindcă nu-și scosese încă nici paltonul, nici basca, nici mănușile. Dar am auzit-o închizîndu-se în cabina mea. Bineînțeles, bănuiam de ce venise tipul. Cu un gest, l-am invitat să treacă în careu. În spatele hublourilor, deasupra

celuilalt mal, se şi vedea noaptea coborînd în pulsaţii lente. Iar acest bărbat cu aspect funebru crea o atmosferă de sechestru.

Înainte chiar de a-şi explica adevăratele motive ale vizitei, mă întrebă cu un glas ademenitor :

— Mai aveţi alte persoane la bord ?

— O echipă de mecanici lucrează jos, la maşini.

— Bun. Şi această tînără mi-a spus că se numeşte Miss Frances Warrender.

— Asta e numele ei.

— Trăieşte aici cu dumneavoastră ? Scuzaţi-mă, sir.

— Nu.

— Vine des să vă vadă ?

— Des. Dar ce înseamnă toate astea ?

— O clipă. Nici o altă femeie la bord ?

— Sigur că nu !

— Bine.

Lampa arunca reflexe pe chelia lui roză. Eu înţelegeam că se apropia periculos de un adevăr de la care prezenţa lui Frances îl deviase, dar pentru cît timp ? Pe masă lăsasem romanul lui Stendhal. El întinse mîna, îl atinse cu vîrful degetelor, cu un aer visător, ca şi cum ar fi fost acolo vreun indiciu posibil, îl întoarse puţin spre el ca să descifreze mai bine titlul. Am spus curtenitor :

— Aş putea afla acum pentru ce sînteţi aici ?

— Scuzaţi-mă, sir, nu pot să vă răspund la întrebare.

— Totuşi, aţi urcat fără autorizaţie la bordul unei nave franceze.

Dădu din cap, cu privirea tot pe coperta cărţii, ca şi cum ar fi meditat la sensul titlului.

— Am toate autorizaţiile posibile, spuse.

Şi din buzunarul interior al hainei scoase cîteva documente, pe care nici măcar nu le-am privit, nu din dispreţ, ci din convingerea că erau în perfectă regulă.

— Ce voia de la tine omul acela, dragul meu ?

— Nimic important.

Frances nu mă credea pe de-a-ntregul şi mă observa cu incertitudine, ca şi cum aş fi fost o fiinţă nouă, în orice caz puţin diferită de cea care fusesem.

Nu ştia încă nimic despre plecarea lui Jef şi Judy, nici nu se gîndea să lege de ei vizita poliţistului, dar stătea la pîndă, cu privirea ascuţită.

— Şi pe tine, spusei eu, ce te-a întrebat ?

— S-a prezentat de cum am pus piciorul pe punte. Evident, era acolo cu mult înaintea mea. Mi-a spus apoi : „Cu cine am onoarea să vorbesc ?“ Atunci i-am spus numele meu.

— Asta-i tot ce-a vrut să ştie ?

— Şi cum ar putea să te întîlnească. Atunci te-am chemat.

— Acum să nu ne mai gîndim la asta.

— Cum vrei, dragul meu.

Am mai coborît pentru o clipă în sala maşinilor, apoi după ce toată lumea a plecat, m-am dus înapoi la ea.

În timp ce se dezbrăca, iar eu mă spălam sub duş, ea-mi vorbi de partea cealaltă a uşii, mă întrebă ridicînd glasul, pentru a se face mai bine auzită :

— Nu vrei să-mi spui ce voia individul ăla cu tine ?

— Nu te priveşte deloc !

— Dar era un copoi, nu-i aşa ?

— Da.

— Sînt convinsă de nevinovăţia ta, dragul meu. O să merg la tribunal în rochie neagră. O să-mi frîng mîinile. O să-l fac să plîngă în hohote pe judecător.

Din această vizită poliţienească reţineam un lucru evident. Judy nu-mi spusese totul şi nu dispuneam de nici un reper ca să-i descopăr secretul.

Noapte proastă iarăşi, fără posibilitatea de a recurge la somnifere. Trebuia, într-adevăr, să-l înlocuiesc pe Jef la ronduri. Cel de la ora trei dimineaţa mă conduse într-un buncăr, unde am avut brusc impresia că sînt pîndit şi, cum m-am întors, am văzut, aliniaţi de-a lungul unei conducte de aerisire, o jumătate de duzină de şobolani, ghemuiţi, cu micii lor ochi roşii aţintiţi asupra mea, şi-am crezut că desluşesc în aceste priviri o expresie nu atît de teamă, cît de jubilare vicleană.

A doua zi, cădea o ploaie fină cînd l-am părăsit pe Marlowe. Cum lucrările intraseră în ultima fază, mă dusesem să discut cu el exigenţele Lloyd-ului şi chiar profitasem ca să-l informez de itinerarul pe care-l prevedeam pentru mine în direcţia Marsiliei, via Londra şi Paris.

Mă abţinusem să-i vorbesc de absenţa lui Jef, din moment ce, de fapt, acesta îşi fixase chiar el întoarcerea.

Vîntul se oprise. Sub carnea moale a norilor, înspre mare, o fîşie lungă se deschidea ca o rană vie. Am sosit pe puntea *Centaurului*. Surpriză. Nemişcaţi sub umbrelele lor deschise, doi bărbaţi mă aşteptau şi unul dintre ei nu era altul decît domnul Chattaway în impermeabilul său negru lucios. Celălalt, în pardesiu maro, îşi ridică pălăria şi-şi spuse numele, pe care nu l-am auzit bine din cauza zgomotului unei macarale vecine, dar era ceva ca Stolle.

Voiau să-mi vorbească. Fie ! M-am dat la o parte ca să-i las să intre la mine, dar ei începură prin a-şi strînge cu grijă umbrelele într-un atît de perfect unison, că aş fi zîmbit dacă n-aş fi fost atît de neliniştit.

Pe chipul neted al lui Stolle ochii străluceau intens şi am bănuit că acest adversar va fi cu mult mai periculos decît Chattaway, că era mai inteligent şi mai viclean.

Masa mea era încă încărcată de documente care-mi serviseră dimineaţa la întocmirea raportului pentru Lloyd.

— Mr. Donat, spuse Stolle aşezîndu-se comod pe o banchetă, cu umbrela între genunchi, cu mîinile încrucişate pe mîner, colegul meu, care v-a vizitat ieri, a dat naştere unei mici neînţelegeri.

— Vă ascult.

— El a verificat doar dacă tînăra prezentă nu e cea pe care o căutăm noi.

Aici, Chattaway aprinse o ţigară cu un gest dezinvolt, ca şi cum vorbele astea abia îl interesau.

— Şi deci pe cine căutaţi dumneavoastră ?

— Haideţi, ştiţi bine, Mr. Donat.

— Cum aşa ?

— Cu siguranţă că n-aţi uitat-o pe tînăra prietenă a paznicului, numitul Santini ? Joseph Santini, dacă e să dăm crezare consulatului dumneavoastră.

— Ah ! Judy ?

— E un prenume fermecător, dar colegul meu vă va arăta o fotografie, astfel că vom şti dacă vorbim, după cum presupun, de aceeaşi persoană.

Chattaway scoase o fotografie, nu foarte recentă, dar în care Judy putea fi recunoscută : avea părul mai lung şi purta — prima bijuterie pe care o vedeam la ea — un colier de perle.

— Ei ? zise Stolle cu bărbia sprijinită de astă dată în mîini, acestea rămînînd tot încrucişate pe mînerul umbrelei, ceea ce-i dădea atitudinea satisfăcută a omului căruia nu i-a fost greu „să te prindă la înghesuială".

— Da, e chiar Judy.

— Bravo, perfect !

În fotografie, Judy avea o expresie zîmbitoare, iar privirea ei părea să-mi recomande să fac un joc cît mai şiret.

— Acestea fiind stabilite, Mr. Donat, aş dori să ştiu unde se găseşte această persoană în momentul de faţă.

— Dar nu ştiu.

— Nu ştiţi. Chiar aşa să fie ?

— Ei, Doamne ! Doar nu sînt răspunzător pentru ea.

— Desigur. Deci, întrebarea mea va fi : unde se găseşte Mr. Santini ?

— A plecat alaltăieri în excursie pentru cîteva zile.

— Cu ea ?

— Cu ea.

— Şi l-aţi lăsat pe paznic să plece pentru cîteva zile, fără să vă informeze asupra locului ales ?

— Dar nu am nici un fel de autoritate asupra lui. Sarcinile noastre sînt diferite.

— Bun. Dar cine îl înlocuieşte în munca lui ?

— Eu.

— Şi acceptaţi dumneavoastră, un ofiţer de bord, să-i asiguraţi înlocuirea, fără să vă spună unde se duce ?

La aceste cuvinte se ridică, privi prin hublou malul din faţă, aşteptîndu-mi răspunsul, cu mîinile la spate.

— Ce importanţă are asta pentru mine ?

— E oarecum surprinzător, Mr. Donat.

— Ascultaţi, prin îndatoririle lui, acest băiat este ţintuit pe vas. Cu o femeie tînără şi drăguţă, e drept. Dar, în sfîrşit, înţelegeţi că înaintea plecării mele, adică peste cîteva zile, se putea să-i fi venit ideea să profite de prezenţa mea, ca să ia puţin aer.

— Să admitem.

Stătea iarăşi cu faţa spre mine, cu pardesiul lui maro închis pînă la gît.

— Dar aţi remarcat că această Judy nu cobora, ca să zicem aşa, niciodată pe pămînt ?

— Am remarcat.
— V-a surprins acest lucru? V-ați întrebat care ar putea fi motivul?
— Era îndrăgostită și se simțea bine aici, în compania unui băiat bun, tot pe-atît de îndrăgostit și el de ea.
Chattaway continua să fumeze, fără să intervină, dar acum acorda discuției o atenție sporită.
— Bine, zise Stolle, nu știți nimic altceva în ceea ce-o privește pe fată?
— Ce ar trebui să știu?
— De exemplu cum a ajuns să-l întîlnească pe Joseph Santini?
— Nici un amănunt.
— Fie. Înainte de a-l cunoaște pe camaradul dumneavoastră, ea trăia cu un băiat cam straniu și ghinionist la joc. Într-o seară, acesta a obligat-o să se prostitueze.
Stolle își reluă alene locul pe banchetă.
— O lăsase singură în tovărășia celui pe care îl alesese ca prim client, iar el a plecat să aștepte într-o cîrciumă vecină.
— Lamentabil, spusei eu cu convingere, căci înțelegeam că trebuie să reacționez, să nu las să se ghicească faptul că știam toată povestea asta sordidă.
— Așteptați, zise Stolle. Ea a profitat că individul respectiv făcea o baie, pentru a fugi.
— Bine că a reușit.
— Da. Dar apa din cadă s-a revărsat, ceea ce i-a incomodat pe vecinii de dedesubt.
Aici rămăsei tăcut și l-am auzit pe Chattaway oftînd.

— Nu vă întrebați, spuse Stolle, de ce se revărsa cada aceea?
— Ba da, spuneți-mi și mie.
— Cada se revărsa fiindcă individul care se găsea în ea, gol ca Adam, nu era deloc în măsură să închidă robinetul.
— I se făcuse rău?
— Exact. I se făcuse rău. Din cauza unui cuțit de bucătărie. Înfipt între umeri.
— Și o bănuiți pe Judy?
— Am vrea să-i punem cîteva întrebări.
— O bănuiți categoric?
— Se pare, Mr. Donat, că ea a fost ultima persoană care a văzut victima în viață.
— Și apoi, amprentele, spuse Chattaway, care vorbea pentru prima oară.
— Ce părere aveți, Mr. Donat?
— Vă faceți meseria, Mr. Stolle. Pe mine, meseria mea mă cheamă jos, în buncăre. Și eu nu vă dau să rezolvați problemele mele.
— Foarte just. Dar ați putea să ne ajutați.
— Dați-i drumul.
— Nu credeți că motivele acestei plecări au o legătură cu crima de care v-am vorbit?
— Dumneavoastră credeți asta.
— Da, dar după cîte ați afirmat, acest Santini trebuie să se întoarcă în curînd.
— Așa e.
— Cu ea?
— Asta nu mai știu.
— Deci, nici o precizare asupra locului unde își petrec amîndoi aceste cîteva zile?
— Nici una. Nu aveam, drept să spun, nici cea mai mică curiozitate. Și apoi, discreția, Mr.

Stolle. Un englez trebuie s-o admită mai mult ca oricine.

— Bine, zise Stolle.

Se ridicase, gata să plece, cu umbrela în mînă. Adăugă :

— O să-i interogăm pe acești tineri la întoarcerea lor. Dacă se întorc.

Pășise spre ușă, cu Chattaway pe urmele lui. L-am întrebat :

— Cum ați dedus că Judy se află aici ?

— O să știți mai tîrziu. Dar fata se numește pe numele ei adevărat Edna Morell.

— Eu prefer Judy.

— E un prenume de împrumut.

— Prenumele ei de fericire, în orice caz.

— Cînd te știi căutat pentru crimă, fericirea trebuie să aibă un gust destul de ciudat, Mr. Donat.

Și noaptea care a urmat a trecut fără să pot închide ochii, căci mă frămînta ideea că polițiștii îl vor înhăța pe Jef la întoarcere și-l vor obliga să denunțe refugiul lui Judy, fără ca eu să am cum să-l previn, să-l pun în gardă, sigur că omul cel mai puternic putea ceda la metodele de interogatoriu, să se extenueze, să nu reziste, să se prăbușească. Dar cum să-l avertizez pe Jef, unde să-l găsesc la Dublin, cine putea interveni ? Suceam și răsuceam problema în durere și chin, convingîndu-mă apoi că Jef și Judy ar fi făcut mai bine înfruntîndu-i pe polițiști, încredințîndu-se justiției, dar cu timpul, în tresăririle imaginației mele, am conchis că ideea asta nu făcea doi bani și că, în locul lui Jef și în cunoștință de cauză, aș fi acționat la fel, aș fi aprobat crima și aș fi refuzat ca lungimea și dificultatea procedurii să creeze o breșă oribilă, nefastă construirii vieții noastre. Și după ce-mi răsturnasem astfel raționamentul, cu mintea tot înfierbîntată în tăcerea imensei carapace de fier, susțineam că Judy, sau Edna, sau cum o mai fi chemat-o, făcuse bine ceea ce făcuse, dacă toată povestea era adevărată, dacă fusese vîndută unei alte canalii. Poliția n-avea decît să ratifice acest act de justiție și să-i lase în pace pe cei doi îndrăgostiți, nefiind neapărat nevoie să-i și aprobe, să nu exagerăm, dar să închidă ochii, ce mai ! Aici ajunsesem cînd zorile albiră hubloul, pătrunseră în camera mea și diluară puțin obscuritatea, da, aici eram, hotărît să pîndesc întoarcerea lui Jef și să-l înarmez împotriva lui Stolle ca să nu dezvăluie, sub efectul surprizei, de unde venea, dînd astfel în vileag locul unde o lăsase pe Judy. Și la sfîrșitul acestei nopți fără somn, începu să se nască în mintea mea cealaltă idee, căci dacă tinerii mei prieteni luaseră atîtea și atîtea precauții, cum fusese informată poliția, cine ghicise adevărata identitate a lui Judy și de ce polițiștii erau atît de siguri că o vor găsi la bordul *Centaurului ?...*

Ceasurile dimineții care au urmat le-am trăit în oboseala acestei nopți, dar și în tensiunea, în febrilitatea pe care o întrețineam bînd cafea cu rom.

Mă străduiam să-mi amintesc toate cuvintele lui Stolle, pentru o tentativă de interpretare care

să-mi poată da cheia pe care o căutam, obsedat de ideea că Judy fusese denunţată, încît toată gîndirea mea era concentrată în prezent asupra acestei evidenţe.

În acelaşi timp, pîndeam întoarcerea lui Jef, pe care chiar el o prevăzuse fie pentru azi, fie pentru mîine. Eram gata să-i alerg în întîmpinare. În pulover şi bluzon îmblănit, din cauza vîntului foarte tăios, mă dusei de multe ori pe punte, ca să supraveghez intrarea docului.

La sfîrşitul dimineţii William Bells şi cei doi mecanici care terminaseră jos cu ultimele puneri la punct au venit la mine şi le-am oferit de băut. Am văzut clar că Bells mă observa, aşa cum, altădată, pe ring, îşi observa probabil adversarul, cu acea privire rece pe care o capătă ochii în spatele unei măşti.

— Jef nu vine să stea cu noi? întrebă el.

— Lipseşte pînă diseară.

— Păcat. O să-i spuneţi atunci rămas bun din partea noastră.

Nimic altceva, dar mi se păru, puţin mai tîrziu, că dacă pe poliţişti îi minţisem cu o uşurinţă de care fusesem eu însumi surprins, în schimb, în faţa lui Bells mă simţisem străveziu cum e cristalul.

Imediat după plecarea lui i-am telefonat lui Marlowe, ca să-l informez de terminarea lucrărilor şi el îmi spuse că Lloyd era deja în posesia dosarului. Voi afla în curînd data verificărilor tehnice şi a probelor reglementare, dată ce-o va condiţiona bineînţeles pe cea a propriei

mele plecări. Avea aceeaşi voce, insuportabilă, prea blîndă, prea insinuantă.

Nu i-am spus nimic de vizita inspectorilor, nici de absenţa lui Jef. Cel puţin pentru moment, faptul nu conta cu adevărat nici pentru agenţie, nici pentru companie. Totul depindea de ce va urma.

Îmi băgasem în cap că Jef s-ar fi putut să-mi scrie. Din cauza asta, în acea zi, mai mult ca de obicei, mă interesa poşta. Aceasta sosea la „Grey şi fiul", dar un motociclist o distribuia apoi la navele al căror agent era Herbert. Dacă Jef chiar îmi scrisese, s-ar fi putut să primesc scrisoarea lui azi şi să aflu ce hotărîse în cele din urmă. Dar, în acelaşi timp, recunoşteam că o astfel de scrisoare putea fi foarte periculoasă, dacă eram eu însumi supravegheat.

În sfîrşit motocicleta se anunţă şi mi-au fost înmînate două plicuri, unul de la compania mea, al doilea cu ştampila din Castleton. Îmi concentrasem atît de mult mintea asupra unui eventual mesaj de la Jef, că încercai o oarecare decepţie.

Frances îmi relata instalarea la mătuşa ei, într-o casă mare, cu şeminee adînci, cu o pajişte pe care păşteau vaci, şi cu bufniţe în pod. Ca majorităţii femeilor — oh, Jane! ale cărei confidenţe, într-o anume duminică mă emoţionaseră atît de puternic — lui Frances îi plăcea să iubească şi, dacă ea îmi redase gustul pentru plăcerea carnală, recunoşteam şi că, încet, încet, tandreţea ei străpunsese stratul de suferinţă şi uşurase povara acelui morman de ruine sub care mă simţeam îngropat.

Dar la această oră, destinul lui Jef și Judy mă preocupa prea intens pentru ca gîndul meu să se întoarcă mult timp spre Frances și spre despărțirea noastră, a cărei apropiere, ce-i drept, mă făcea să-mi pun unele întrebări și-mi forța o anume imobilitate a inimii.

Eram la mine în cabină, cînd am auzit din nou petarda motociclistului și m-am gîndit: „De data asta e de la Jef". De jos, băiatul cu cască de marțian îmi arătă o nouă scrisoare. Uitase să mi-o dea ? N-am așteptat să urce, m-am repezit, dar se întorcea de la *Adelita Sarcos* și avea pentru mine un bilet de la Paco Montero, de curînd sosit.

Pe urmă se apropie ora ultimului vapor dinspre Dublin și m-am urcat pe pasarelă să aștept și să joc rolul salvatorului. Acolo, între cele două maluri, orizontul se surpa și vedeam bara verde și cenușie a mării, asemeni limitei unei regiuni pur abstracte, asemeni frontierei unei lumi care nu aparținea nici unei geografii reale.

Am coborît apoi ca să mă duc pe *Adelita Sarcos*, unde eram invitat la cină. Se lăsase noaptea și-mi ascunsese vederii șenalul. Nu văzusem vaporul. Nu se întîmplase nimic. Îmbibat cu cafea, îmi vîjîiau urechile, mintea îmi era ațîțată și în același timp de o dureroasă luciditate. Înainte de a pleca am zăvorît toate ușile și am lăsat, fixat de a mea, un mesaj impersonal (mereu obsesia polițiștilor !) care, în franceză, anunța întoarcerea mea la ora zece.

În spatele grilajului am întîlnit un grup de vagabonzi, care, la adăpost de vînt, aprinseseră

un foc de scînduri și se încălzeau în jurul lui. Singurul care a întors capul după mine a fost bărbatul cu redingotă și pălărie rotundă, căruia vederea mea păru să-i sugereze vreo chemare ascunsă, vreo aducere aminte îndepărtată.

În careul de pe *Adelita*, la masa căpitanului Guiraldes i-am găsit, pe lîngă Paco Montero, pe mecanicul șef Ortiz și pe un alt ofițer de punte.

Primul lucru pe care mi-l spuseră a fost că se chinuiseră de la capul Saint Davit încoace pe o mare agitată și pe un vînt capabil să dezrădăcineze o insulă. Și, tot timpul mesei, i-am ascultat fără ca mintea mea să înceteze a fi vigilentă, orientată spre Jef, ca și cum, prin vreun efect telepatic, ar fi fost cu adevărat capabilă să-i simtă întoarcerea.

Cînd sînt gata să plec, Paco Montero se oferă să mă însoțească. Cum mergeam pe jos, trecem prin fața unui bar, unde el mă invită să bem un ultim pahar, dar îl fac să-mi promită că n-o să zăbovim mult. Într-adevăr, îngrijorarea mea în privința lui Jef devine din ce în ce mai acută, din ce în ce mai îngrozitoare.

Pătrundem într-un local la subsol, cu pereți de cărămidă aparentă, în care cei mai mulți dintre consumatori sînt prăbușiți pe banchete. Unii par adormiți sau îndobitociți, sau morți de moartea lor adevărată, cu obraji de ceară și buze verzui. Pe o estradă, un pianist cu ochelari și frunte plată cîntă fără să pară incomodat de ceea ce se petrece la picioarele lui, nici de acest miros care seamănă cu cel de smoală caldă și de carne puțin „făcută".

Să nu credeți că sînt amator de acest gen de localuri. De fapt, pe vremea cînd navigam, adică cu mult timp înainte de a conduce serviciul tehnic al companiei, nu coboram aproape niciodată la escale, decît pentru cumpărături sau dacă vreo priveliște, vreun monument sau vreo curiozitate locală îmi fuseseră în mod deosebit lăudate. Dacă îl urmam pe Paco Montero la fiecare dintre întoarcerile sale, e fiindcă îmi plăceau vitalitatea, verva, imaginația lui, și favorizau o oarecare evadare din mine însumi.

Dar în seara asta eram atît de nerăbdător să mă întorc la bord, că îmi zvîcneau tîmplele ca unui înotător epuizat. Cît despre Montero, găsea că pianistul „cu cap de cobră diseptică" punea suflet.

— Să plecăm, spuse el puțin după aceea, ca și cum mi-ar fi ghicit starea sufletească.

Noii veniți stăteau ghemuiți pe trepte și am ieșit cu greu printre ei.

— Ce porcărie fumează ăștia ?

Paco spuse că n-are habar. Noaptea era răcoroasă, dar liniștită. Pe la colțuri ne pîndeau fete, șușoteau la trecerea noastră. Mi se păru că ceea ce oamenii numesc fericire nu mai poate să existe, ca și cum vreo urgie ar fi pus stăpînire pe lume, alergînd pe străzi, secînd toate inimile. Și-mi amintesc că la acea oră de gînduri negre, gîndul mi se întoarse spre scrisoarea lui Frances. Da, mergînd cu Paco Montero prin acest decor de cărămidă și beton, presărat cu luminile palide

ale intrărilor de bordel, mi-am amintit de unele dintre frazele ei, cu un sentiment de reconfortare.

Mai încolo, cînd ne apropiam de chei, Paco îmi vorbi de seara aceea la cabaret, cu John Lane și Miss Grey.

— Știi, spuse el, aș fi curios să aflu care sînt relațiile între un băiat atît de zbuciumat ca el și femeia asta atît de dură și de rece.

— N-am idee, spusei eu, cu privirea în direcția *Centaurului*, căruia îi zăream coșul, ca un bloc de cărbune ce ascundea stelele.

— E nebun după ea, nefericitul !

— Ce idee, Paco !

— Sînt absolut sigur !

— Iar eu te asigur că o detestă.

— Ah ! Credeam, André, că ai învățat să observi. Amintește-ți, la cabaret, cum o ținea, cum îi vorbea Lane cînd dansau împreună.

— Nu te pot crede, bătrîne. Ea îl umilește, iar el o urăște.

— Astea sînt raporturi care merită analizate mai amănunțit, André.

— L-am întîlnit pe John Lane ceva mai des decît tine.

— Cum vrei.

— Iar ea e o femeie odioasă. Îi cunoaștem amîndoi renghiurile, în special legătura cu un pictor căruia i-a distrus toate pînzele în ajunul unei expoziții. Paco, femeia asta e capabilă de tot ce poate fi mai rău. E rea. Poate din cauza unor frustrări sau a unei inaptitudini reale pentru fericirea umană.

— Nu e vorba numai despre ea, André. Eu spuneam doar că John Lane e nebun după ea.

Îl lăsasem pe Paco Montero la Pier Head de unde trebuia să ia autobuzul spre vasul său. Ne îmbrățișasem în stil sud-american, bătîndu-ne cu palma pe spate, promițîndu-ne să ne revedem la Sevilla sau la Marsilia, deoarece șederea mea aici se apropia de sfîrșit.

Grăbind pasul, am ajuns la *Centaur.* Nu, Jef nu se întorsese. Am început iarăși să-mi pun întrebări fără răspuns. Cînd mi-am făcut rondul în labirintul înghețat din fundul navei, am avut obscura convingere că o nenorocire aștepta ascunsă în vreun ungher, la vreo cotitură, cu acea privire roșie a șobolanilor care mă observau uneori în penumbră. Am urcat înapoi prin aceste zone de tăcere cu acel sentiment de inutilitate, pe care-l cunoscusem după moartea lui Catherine și, cînd m-am întins pe cușetă, gîndul îmi fu antrenat într-un spațiu fără contururi sau repere, într-o singurătate de peisaj lunar, cu lumină de astru decăzut... Și halucinațiile reveniră, ținîndu-mă treaz, cu inima galopînd, pîndind un pas la pupă, încît la un moment dat am țîșnit afară. Era ora trei. În noapte, orașul și portul se desenau ca niște epave, și puternica suflare a mării urca spre țărmurile adormite, fără să-ți poți imagina că soarele continuă să existe.

Dimineața, ca și cum aș fi fost influențat de cuvintele mele din ajun, dinaintea despărțirii de Paco, mintea mea, bolnavă de neliniște și insomnie, începu să inventarieze toate aluziile lui Elisabeth la Judy și, în cele din urmă, sfîrși prin a desluși în ele nu știu ce înclinație spre a-i face rău, din gelozie feminină, eficace și necruțătoare. Și poate trebuia să i-l asociez pe grasul și respingătorul O'Flynn ? Toată această fermentație din creierul meu istovit ducea la bănuieli care nu se bazau pe nimic concret, dar pe care eu le alimentam amalgamîndu-le indicii mai mult sau mai puțin reale.

Era o obsesie care mă monta periculos împotriva lui Elisabeth și care, pentru cele ce au urmat, a contat mult.

În frig, în timpul rondului (am constatat, pe peretele calei numărul doi, noi prelingeri), îmi amintesc că imaginația mea nu se putea detașa de Elisabeth, nu-i reținea decît excesele și defectele, îi recunoștea uneori ciudățenia, ca și cum ar fi fost exagerat sau nedrept să-i cercetezi sufletul doar sub aspectele sale cele mai violente. Dar aceste momente erau scurte și, printr-un mecanism mintal al cărui control îmi scăpa, ajungeam din nou la ranchiune și bănuieli.

Întors la mine, m-am gîndit să-i scriu lui Frances, să răspund la scrisoarea primită în ajun. Am încercat să-mi pun în funcțiune inteligența dar ea se lăsa greu, împovărată de îngrijorare și pîndind tot timpul un pas, o prezență, acolo, la ușă, fiind îndreptată în întregime spre Jef, un Jef trădat și urmărit de nenorocire. Cum să-l ajut ? Cum să le permit lui și lui Judy să continue acest vis din ale cărui comori mă înfruptasem și eu ? În tăcerea acestei nave părăsite îmi dădeam seama că nu acumulasem pic de înțelepciune și că acordam iubirii umane o forță de

strălucire care, ea singură, era de-ajuns pentru a justifica trecerea noastră pe pămînt.

Mă aflam încă la masa din careu, în fața foii de hîrtie, cînd am auzit o chemare. Mi-am zis : de data asta e Jef ! Am alergat la intrare strigînd : „Tu ești ?“, am deschis și l-am văzut la scară pe inspectorul Stolle sub umbrela lui.

— Bună ziua. Așteptați pe altcineva, nu-i așa ? spuse el.

În paltonul lui întunecat, încheiat pînă la ultimul nasture, și sub cupola neagră a umbrelei, îmi apăru precum însăși caricatura unui mesager al nenorocirii. Pe un ton aspru, l-am întrebat :

— Ce se întîmplă ? Ce mai vreți ?

— Sînteți gata să mă însoțiți ? spuse el, fără a părea impresionat de această primire.

— Da, dar aș putea ști...

Mă întrerupse cu răceală :

— O să aflați. Veniți.

Mi-am pus în grabă impermeabilul, șapca, am încuiat ușa, cu mintea în plin tumult, și nu fără o oarecare ostilitate la adresa lui Stolle. Avea de gînd să vorbească odată, ori ce naiba !

— I-ați găsit ?

— I-am găsit. Să nu pierdem vremea. O să vă explic pe drum.

Aceste fraze nu aveau o semnificație clară, nu era în ele nimic care să-mi permită să rețin o certitudine, să mă apropii de o realitate. Puteam să cred orice. Că Jef și Judy fuseseră arestați ! Că el se opusese ! Că poate lovise pe cineva sau chiar omorîse un agresor ! Ei, fir'ar să fie, copoiul ăsta nu se mai hotărăște să vorbească ? Coboram scara, el înainte, cu umbrela tot deschisă din

cauza unei afurisite de burnițe. Iar eu îl urmam spunîndu-mi că neliniștea mea din timpul nopții fusese poate prevestitoare, și în același timp rațiunea mea refuza acest gen de elucubrație.

Pe chei, la volanul unei mașini lungi, Chattaway mă salută ducînd un deget la borul pălăriei. M-am urcat în spate, cu Stolle lîngă mine.

— Unde mergem ?

— O să înțelegeți.

— Santini a comis vreo violență, vreo acțiune ilegală ? Acum puteți vorbi, pentru numele lui Dumnezeu !

Trecusem de grilaj. În fața noastră, în peisajul cenușiu, se estompa perspectiva docurilor.

— Ascultați, Mr. Donat. Cum știți, seara trecută Santini și prietena lui au vrut să ia vaporul spre Dublin.

N-am replicat la afirmația că știam ; ce mai conta ? Exista o urmare pe care o așteptam cu inima cît un purice.

— Au fost văzuți amîndoi la ambarcader, cu valiza.

— Și ?

— L-au scăpat. Era cît pe ce să-l prindă. Vaporul tocmai plecase.

— S-a întors să-i ia ?

— Nu, dar au vrut cu siguranță să plece cu orice preț, de unde ideea de a fura un velier de agrement, o mică ambarcațiune cu motor auxiliar.

Acum mi se păru că deslușesc în vocea lui Stolle o oarecare tristețe.

— Au plecat cu gîndul să traverseze în aceeași noapte, cel puțin așa se presupune. Sau poate în zori. Era vreme urîtă.

— Știu.
— Poate nu au reușit să treacă de bară, să iasă pe mare, sau poate a fost vorba de o manevră greșită...
— Asta-i bună, n-aveți de gînd să-mi spuneți...
Mă întrerupse, cu mîinile tot încrucișate pe mînerul umbrelei, cu privirea îndreptată înainte, spre drumul lucios.
— Au fost scoși din apă abia în noaptea asta. Marea a aruncat trupurile pe plaja de la New Brighton... Scuzați-mă.
Îl vedeam pe Chattaway observînd în retrovizor ce mutră făceam. Un camion enorm ne depăși, apoi o mică mașină verde. Ștergătoarele ritmau pulsațiile propriului meu sînge și aveam impresia absurdă de a coborî o scară interminabilă.
— Avem de îndeplinit o formalitate, spuse Stolle. E vorba să-i recunoașteți. Va fi greu pentru dumneavoastră.
Încă o tăcere.
Cheiurile, suprastructurile vapoarelor, coșuri, catarge, macarale, și fluviul, un șlep remorcat, zborul pescărușilor... Deci, erau morți. Ca și în cazul lui Catherine, mă cuprindea în acest moment același sentiment de imposibilitate de a crede, de împotrivire. Dar mașina luă o curbă la stînga, între bariere, se opri în fața unei case cubice căreia — detaliu neînsemnat, dar pe care l-am reținut — îi lipsea un geam la fereastră, înlocuit cu o placă de carton. În față, o estacadă flancată de bordură își muia pilonii în apa unui golf mic, fără curent, unde pluteau gunoaie, sticle, cadavrul lucind de păcură al unei mari păsări negre.
Stînd lîngă o mașină a poliției, cu lumina ei rotitoare deasupra capotei, cîțiva oameni mă priveau.
Înăuntru, de cum intru, văd pe două mese lungi niște forme îndesate în saci de pînză cafenie. Stolle îmi spune să mă apropii, o ia înaintea mea, trage de marginea primului sac și la început nu văd nimic, dar el mă împinge mai aproape. Acest chip e chiar al lui Jef, bietul Jef, i s-a pus un bandaj sub bărbie, are pete violete pe obraji, pe frunte, dar pleoapele, închise și umflate monstruos, îi compun o mască oribilă. Trupul a fost probabil mult timp rostogolit pe pietre, umerii îi sînt și ei însemnați de pete, de zdrelituri.

— Ei ? mă întrebă Stolle cu glas încet.
— Santini.
Mergem la cealaltă masă.
— Priviți, spuse el, cu o blîndețe care mă surprinde.
E acolo, da, chiar ea, Judy, drăguța irlandeză, cea care de atît de mult timp nu se mai numea Edna Morell, care găsise în Judy un prenume de nevinovăție, ea, imensa dragoste a lui Jef, rațiunea lui de a trăi, e acolo, bandajul formează o bandă pe frunte, încadrează fața, îi face un chip fragil de călugăriță, de o frumusețe visătoare și blîndă.
De astă dată nu pot vorbi, mă limitez la o privire spre Stolle. Cu un gest scurt închide la

loc sacul, ceea ce mi se pare de o dezinvoltură profanatoare, dar ştiu că asta nu e decît o reacţie a nervilor mei.

Pe urmă sînt condus spre celălalt capăt al sălii, lîngă fereastra chioară de unde vederea plonjează spre golf şi spre dîrele sale de ulei, spre gunoaie, spre pasărea moartă. Undeva, într-o altă cameră, sună un telefon. Trebuie să-mi arăt actele de identitate, să semnez formulare.

Înainte de a ieşi, cînd ajunsesem foarte aproape de uşă, Chattaway, cel cu chelie roză şi impermeabil negru, mă abordează ca să-mi spună :

— Acum o clipă, sir, am aflat exact cum s-au petrecut lucrurile. Marinarii de pe vaporul-far de la Crosby îşi amintesc că i-au văzut în ziua aceea, în zori.

— Unde să fi petrecut deci noaptea ?

— În velier.

— Santini era bun marinar.

— Pe o mare furtunoasă şi cu vînt violent se pare că a mai avut şi probleme cu motorul, înainte de bară.

Îi mulţumesc şi ies afară.

În acest sfîrşit de dimineaţă, sub lespezile de nori, lumina se schimbă, nu mai e imobilă, ci răspîndită acum într-o undă care creează umbre, reflexe mişcătoare. Şi mereu mirosul de nămol, de unsoare, de fructe putrezite. Simt că mişcările minţii mele nu mai au centru, că gîndul meu deviază de la o idee la alta, într-o rătăcire asemeni celei provocate de febră sau de foame. Brusc, îl întreb pe Stolle :

— S-a terminat ? Plecăm ?

Spre prînz, la puţin timp de la sosirea mea la bordul *Centaurului*, sună telefonul. Marlowe ! De la consulatul Franţei, Herbert şi cu el aflaseră toată drama. Mă sunase de două sau de trei ori în cursul dimineţii. I-am spus de unde veneam. „Tristă afacere", zise el cu glasul lui cenuşiu. Fusese anunţată şi Marsilia. Familia lui Jef va fi informată de către companie. Apoi adăugă :

— Mr. Grey ar dori să vă vadă.

— Înţeleg.

— Vreţi să treceţi pe la birourile noastre la ora cinci ?

— De acord pentru ora cinci.

Nu m-am dus să mănînc la Roşcovană, neavînd poftă de mîncare şi simţindu-mi stomacul ca înnodat. M-am mulţumit cu o ceaşcă de cafea foarte tare. Apoi m-am dus la pupa, ca să repun cabinele în starea lor normală şi să strîng lucrurile lui Jef. Am umplut cu ele un sac marinăresc, am ambalat şi micul televizor. Cînd am deschis ultimul dulap n-am văzut în el decît o singură rochie pe un umeraş, albastră cu dantele de culoare deschisă, pensată la şolduri, pe care poate că Judy o uitase sau n-o mai găsise pe placul ei, dar care sugera un trup de femeie, tînăr şi graţios. Mai întîlnisem acest gen de fantomă în casa mea de la Marsilia, la puţin timp după moartea lui Catherine şi, cu grijă, am apucat stofa, am strîns-o la piept.

Îndreptîndu-mă spre agenţia „Grey şi fiul", am pus la poştă două scrisori, una pentru părinţii lui Jef, în care relatam esenţialul în pri-

vința morții lui, cealaltă pentru Frances, cu aproape aceeași poveste. Era pentru prima oară cînd îi scriam lui Frances. Am folosit în încheiere o formulă afectuoasă și, după ce plicul a fost închis, i-am regretat concizia. De fapt, îmi venise greu să scriu aceste scrisori, tulburat cum eram, cu nervii bolnavi, obsedat întruna de bănuiala destul de maniacă, și-anume, că Jef și Judy fuseseră victimele unei conspirații în care, într-un fel sau altul, eram eu însumi implicat.

În timp ce urcam pe Dale Street, apropiindu-mă de Herbert Grey, aveam senzația că în mine devine tot mai densă un fel de obscuritate, ca și cum aș fi suferit o strîmtorare a sufletului, o pierdere de umanitate. Un trecător de care m-am ciocnit, fără ca măcar să-i cer scuze, protestă cu violență.

În hol, înlocuitoarea lui Frances mă primi, îmi zîmbi, dar îi pieri zîmbetul cînd i-am spus cu o nerăbdare puțin scorțoasă că sînt așteptat de Herbert Grey.

Ca de obicei, Herbert era așezat între cele două ferestre. Se ridică spre a-mi veni în întîmpinare, mă invită să iau loc, îmi spuse cu tonul lui înăbușit pe care-l lua adeseori: „Mă bucur că te văd, dragă André“, iar eu am așteptat, pîndind cu intensitate clipa cînd îmi va vorbi de Jef. Dar el îmi oferi un foc întinzînd brațul cu bricheta în mînă, își aprinse apoi lui țigara cu aceeași dezinvoltură și am simțit cît era de pătruns de puterea lui, de convingerea că era invulnerabil, cît de bine știa să-și dirijeze dorințele, să-și stăpînească voința, energia, și m-am întrebat în urma căror reușite va considera că a

obținut în sfîrșit locul ce i se cuvine în această lume.

Apoi îmi spuse că primise chiar atunci, dimineața, răspunsul de la Lloyd, că își va trimite vineri experții, că, bineînțeles, va trebui să fiu prezent, dar să completez dinainte cutare formulare. Rollestone și Bells vor fi și ei acolo. Totul va merge bine, spera el. Pe de altă parte, și fiindcă vestea mă interesa oarecum și pe mine, mă anunță că în ce privește conflictul cu navlositorul acesta își pierduse acuitatea și că acum era sigur că se mergea spre o înțelegere.

În tăcere, am examinat documentele pe care mi le dăduse, surprins totuși că nu-mi vorbea de Jef. Eu am fost cel care am făcut pasul, care am întrebat, ascunzîndu-mi contrarietatea:

— În ceea ce-l privește pe paznic, cum știi...

— Nu-ți face griji! Am făcut cele necesare cu Marsilia. Muracciole, matelotul spitalizat, nu va întîrzia să iasă. El va asigura înlocuirea. S-a aranjat.

— Știi totul în privința lui Jef și a tovarășei sale?

— Desigur! O poveste de care, sper că ești de acord, ne-am fi putut lipsi. Dar asta privește în prezent poliția și consulatul. Ah! chiar azi trimitem la Marsilia o fotocopie a documentelor pe care le ai în mînă. Nu-ți face griji pentru asta.

Iar eu, în fotoliul meu, cu țigara între degete, mă îndeletniceam cu repunerea hîrtiilor în plicul lor; am strecurat una în buzunarul interior al bluzonului, în timp ce ascultam această voce li-

niştită, egală, care provenea dintr-un univers protejat în care cei care eşuează sînt ceilalţi. Pe fereastră vedeam nori care defilau pe cerul crepuscular, cu creasta tivită de o strălucire de jăratec, formînd un fel de oraş aerian, un oraş barbar cu metereze şi turnuri, cu profeţi hirsuţi şi nimbaţi cu aur, cu războinici cu panaşe roşii care aşteptau un asalt ce pornise să urce din adîncurile nopţii.

— În ceea ce-l priveşte pe Santini, tocmai i-am strîns lucrurile pentru familia lui.

— Bună idee.

— S-ar cădea să ne gîndim şi la repatrierea corpului.

— S-a făcut. Marlowe trebuie să desemneze pe cineva ca să se ocupe de asta.

Iată, totul fusese lichidat, expediat. Ar fi trebuit să-mi spun că, în fond, Herbert nu-l cunoscuse pe Jef şi că nimic nu-l făcea să fie sensibil la ceva ce, în plus, nu era pentru el decît un fapt divers, că avea alte griji, sumedenii de responsabilităţi, în timp ce eu resimţeam această dramă cu tot sufletul, o primeam în intensitatea propriului meu zbucium.

Dacă aş fi plecat în acea clipă, dacă aş fi făcut cale-ntoarsă spre *Centaur*, Herbert şi cu mine am fi rămas doar la această neînţelegere. Dar el îmi spuse :

— Eşti aşteptat alături, în biroul lui Marlowe. El o să vină la mine.

Cine mă aştepta ? De fapt, acum aveam chef s-o şterg, să rămîn singur cu mine însumi. L-am urmat totuşi şi, cînd el se dădu la o parte, la intrarea încăperii vecine, i-am văzut, în afară

de Marlowe, pe Mac Gormick, O'Flynn, Elisabeth şi Lane. Doar Lane era în picioare, sprijinit de spătarul unui scaun. Elisabeth purta o pălărie de fetru şi, la gît, un smarald pe care îl mai văzusem, cred, în film.

— Vă las, spor la treabă, zise Herbert, cu o cordialitate prefăcută.

Şi dispăru, însoţit de Marlowe. Toţi ceilalţi stăteau acolo, privindu-mă, fără ca eu să le fi răspuns la salut. Mac Cormick îşi fuma pipa cu aerul superior al unui amiral care se pregăteşte să-şi angajeze toată flota într-o bătălie decisivă, cu certitudinea triumfului. Grasul O'Flynn părea nerăbdător să termine odată şi bătea uşor darabana pe braţele fotoliului cu degetele lui ca nişte caltaboşi.

Picior peste picior, Elisabeth îmi explică cum aflase de vizita mea la Herbert, la această oră a după-amiezii, cum luase iniţiativa să ne întîlnim, acum cînd lucrările erau terminate la bordul *Centaurului* şi se apropia data filmării, imediat după verificările Lloyd-ului.

Pe un colţ al biroului, am zărit atunci un teanc de fotografii de un format destul de mare. Cea de deasupra înfăţişa o vedere a *Centaurului*, luată de pe pasarelă. Opera lui Parker. M-am apropiat, continuînd să o ascult pe Elisabeth care, la rîndul ei, îmi înţelesese intenţia şi spunea acum că deţine toate autorizaţiile, că în ciuda conflictului în curs, dar curînd rezolvabil — chestiune de zile ! — armatorul, navlositorul, cei de la asigurări, se arătaseră extrem de înţelegători (iar eu nici măcar nu mă întrebam

unde voia să ajungă, ocupat fiind să privesc una cîte una fotografiile). Totuşi, continua Elisabeth, mai rămîneau de examinat acum unele mici probleme tehnice pentru care colaborarea mea ar fi utilă, de exemplu pentru lansarea şalupei cu motor, numai lansarea, sau, alt exemplu... Voia să mă determine să-mi prelungesc şederea, sau ce ? Dar în acea clipă am găsit fotografia lui Judy, făcută în faţa postului echipajului şi, de astă dată, Elisabeth tăcu, convinsă că n-o mai ascultam. Aplecat spre lampa de birou, am contemplat chipul fin al lui Judy, expresia ei preocupată, neliniştită. Brusc, l-am întrebat pe O'Flynn ce interes avusese să pună să fie fotografiată tînăra femeie. Iar el răspunse, puţin surprins, că era vorba de o fată drăguţă — adăugă „foarte nostimă" — şi că în acea clipă se gîndise chiar s-o pună să joace un mic rol, să-l adauge în mod special în scenariul său, dar cum fata se înecase, nefericita, din cîte le spusese Marlowe, fotografia va servi ca să ilustreze cronica pe care ziarul său i-o va consacra a doua zi. Ei ! îl înţelegeam, acel destin atît de ieşit din comun dădea o mare valoare documentului !

Cum tot mai aveam în minte bănuielile care-mi veniseră în orele cele mai tulburi ale nopţii, cinismul lui O'Flynn, ultima lui reflecţie mă iritară. Am cedat înfierbîntării, l-am întrebat dacă, în calitatea lui de ziarist, nu o recunoscuse în cursul vizitei la bord pe tînăra bănuită de a fi înjunghiat pe cineva şi dacă, avînd vocaţie de informator, nu se repezise să anunţe poliţia. „Ia ascultaţi ! Ce insinuaţi ?" exclamă el cu o indignare ce nu mi se păru prefăcută dar, am mai

spus, eram disperat şi am observat că Elisabeth rîdea — cu smaraldul ei plin de străluciri —, că îşi bătea joc de O'Flynn sau mai curînd de mine.

Cu mai multă vehemenţă, i-am spus, întors spre ea, că puteam s-o bănuiesc în egală măsură. L-am auzit de astă dată protestînd în spatele meu pe John Lane, sau poate pe Mac Cormick şi nu mi-a păsat, am adăugat că ea mai încercase să distrugă o altă femeie, ştie bine despre cine vorbesc, mai e nevoie să precizez ? şi că ar fi putut să fie tentată în acelaşi mod şi din aceleaşi motive de gelozie, de perversitate, să o denunţe şi pe Judy, s-o nimicească ! Ea mă întrerupse, exasperată, îşi scoase pălăria cu o mişcare nervoasă, spuse cu dispreţ : „Doar nu-ţi închipui, dragul meu, că puteam acorda un asemenea interes acelei jalnice tîrfuliţe ?" Şi această insultă făcu să explodeze în mine o furie dementă, care, vă asigur, nu e ceva obişnuit la mine, dar nu am insistat destul asupra stării nervilor mei, asupra oboselii, descumpănirii mele ? Am avut, de fapt, impresia destul de smintită că acolo, în faţa mea, ea apăsa pentru a doua oară capul lui Judy sub apă şi i-am aruncat fotografiile în faţă ; acestea se împrăştiară, unele o atinseră pe piept şi pe frunte. Elisabeth sărise în picioare. Nu era frumoasă aşa, vă asigur, cu ochii întunecaţi de tot, buzele rînjite peste dinţi ca la cîinii care ameninţă. O făcu pe Judy „tîrfă de doi poli" — Dumnezeule mare, de unde ştia expresia asta ? — şi insinuă că, probabil, Jef şi cu mine o împărţeam. Încerca să mă umilească, să mă jignească pe cît se poate mai adînc, mă sfida. Iar eu, înfuriat de această

reacţie, o insultam cu voce joasă şi mîrîită, fără să fiu sigur că mă auzea, dar toţi ceilalţi mă priveau, asemeni lui Herbert şi Marlowe, pe care-i atrăsese cearta, şi-mi amintesc că în mijlocul acestui cerc stupefiat sau ameninţător — John Lane, mai ales, era gata să sară pe mine — îmi simţeam toată disperarea gata să spargă, ca un buboi negru.

Am ieşit. Din coridor, o mai auzeam încă pe Elisabeth care protesta, se justifica faţă de ai ei cu vehemenţă, cu aceeaşi voce stridentă. Pe urmă, liftul m-a condus în măruntaiele pămîntului, într-o alunecare interminabilă. Am traversat tot holul cu nerăbdare şi am văzut-o pe secretară privindu-mă de parcă aş fi avut o trompă în loc de nas sau un cocotier plantat pe cap !

În sfîrşit afară. Şi noaptea, felinarele ceţoase, trecătorii care se grăbesc, strigătele îndepărtate ale sirenelor în beznă. Mă doare capul de parcă aş fi îndurat mult timp lovituri de gong. Merg repede. Simt în mine acel rău care, la Marsilia, după moartea lui Catherine, mă azvîrlea seara pe străzi pentru o rătăcire fără sfîrşit. Exasperarea mea se stinse puţin cîte puţin, fiind înlocuită de un fel de deznădejde destul de îngrozită, cea pe care trebuie s-o simţi la începutul unui cutremur de pămînt cînd casele se clatină, mintea se rătăceşte, incapabilă să admită imediat această deformare a realităţii. Încetişor, ploaia începe să cadă, îmi spală faţa, îmi curge pe gît. Pătrund atunci într-o cîrciumă şi comand o bere. Omul care mă serveşte mă priveşte curios. Mă agasează ! Ca să

fiu liniştit, cu adevărat liniştit, cel mai bine ar fi să mă întorc la bord. Iată-mă retras în întregime în suspiciunea, în repulsia mea faţă de semeni. Aşezat în colţul meu, încerc totuşi să domin această dezordine a conştiinţei. Deci Elisabeth şi O'Flynn sînt, foarte probabil, străini de această dramă care deschide în mine acelaşi tunel de umbră în care m-am afundat după moartea lui Catherine. Dacă mă întorc cu gîndul la scena grotescă din biroul lui Marlowe, dacă fac să defileze fiecare detaliu al acesteia în minte, capăt încet certitudinea că am cedat unor impresii, unor antipatii, că mi-am fundat bănuielile pe unele coincidenţe în definitiv destul de mărunte. Straniu este că nu-mi regret purtarea, ca şi cum excesul de disperare şi de revoltă ar fi secat orice scrupul, orice sentiment de echitate faţă de Elisabeth. La o masă vecină se joacă domino. Nişte tipi vorbesc tare lîngă tejghea. Iar eu rămîn închis în această inventariere a sufletului meu, ca într-o casă plină de amintiri şi de ecouri.

Plec iarăşi pe străzi, la întîmplare, întrebîndu-mă cine a putut-o denunţa pe Judy. Mă descopăr, în prezent, mai puţin abătut, totuşi încă pierdut în adîncul acelui labirint de fapte inexplicabile. Imposibil să-mi abat gîndurile de la cele două trupuri întinse pe mese, de la chipurile de piatră. De o clipă s-a stîrnit vîntul şi plesneşte ca un cearşaf mare, ud. Atunci îmi dau seama că am ajuns la fluviu. Îl ghicesc după acea tranşee întunecată dincolo de care lucesc luminile din Birkenhead. Acolo sus, pe turnurile de pe Liver

Building, păsările gigantice, cu aripile desfăcute, par gata să-și ia zborul ca să repete pretutindeni că timpul ne omoară și că nimic, niciodată, nu reîncepe.

Cum o iau pe chei, zăresc *Centaurul*. În partea dinspre mare fulgere largi explodează, străpung cerul, dezvăluie toată întinderea bazinului, silueta unei macarale tripode, apoi întunericul recade cu bruschețea unui proiector care s-a stins.

Depășisem baraca vagabonzilor, trecusem de grilaj, dădusem colțul antrepozitului, cînd deslușesc în urma mea o alunecare furișată, ca cea a unui animal prin iarba înaltă. Un bărbat vine spre mine. Trenci, pălărie. Lumina felinarului îi alungește umbra în direcția mea. Aștept nemișcat, dar mi-am scos mîinile din buzunare. La cinci metri, necunoscutul se oprește și-l recunosc : John Lane ! E chiar John Lane ! Probabil a băut. S-a ascuns ca să mă pîndească. Dacă spun că probabil a băut, e fiindcă apropiindu-mă de el îi disting fața, expresia încăpățînată. Un tic îi schimonosește buzele. Îl întreb ce face aici și el nu răspunde nimic, privind pe sub pleoape. În jurul nostru cheiul pustiu, fațada antrepozitului, peretele negru al *Centaurului* și, acolo sus, coșul cu capul de bour care pare să ne observe, să aștepte vreun eveniment teribil. Sînt obosit, ziua a fost grea, dar fac un efort ca să-i spun acestui măscărici îmbibat cu alcool că o să stăm mai bine de vorbă la bord, cel puțin dacă vrea să mă urmeze. Acest lucru nu mi se pare foarte evident. El rămîne în mijlocul cheiului, cu picioarele puțin îndepărtate, cu degetele mari vîrîte în centură și eu îmi pierd

răbdarea. Curiozitatea mea rămîne totuși la fel de vie. A venit de capul lui ? L-a trimis cineva ? Și de ce ? Și cine ar putea fi acel cineva ? Mirosul de nămol pare să vină din el, din gura lui moale. Încă un fulger, un fel de floare electrică strălucitoare, repede devorată, înghițită de noapte, dar care mi-a dezvăluit privirea plină de ură a lui John Lane.

— Ce este ? Ce vreți ?

Atunci se leagănă timp de o clipă, ca și cum aceste cîteva cuvinte ar fi pătruns pînă în adîncul meditației sale.

— Sînteți inginer de marină, nu-i așa ?

— De ce nu ?

— În după-masa asta v-ați purtat ca ultimul marinar din buncăr, ca ultimul gresor.

A vorbit pe un ton rece, fără a pune energie în vorbele lui. Mă apropii mai mult de el, sînt la doi metri, îi văd buzele lucioase, ochii dilatați. După ceasurile pe care le-am trăit, această comedie îmi repungă și n-am decît un gînd, să scap de acest individ.

— V-ați purtat ca un bădăran cu Elisabeth.

Am imediat impresia că toată noaptea se strînge ca o imensă labă cu gheare. De data asta, am înțeles. A venit de capul lui. Vrea să-și atribuie meritul de a răzbuna afrontul suferit de Miss Elisabeth Grey. Paco Montero avea, fără îndoială, dreptate. Acest maimuțoi e îndrăgostit de frumoasa statuie de nea. Să mori de rîs ! Și mă agasează ticul care-i crispează obrazul strîng... Dar înțeleg că trebuie să rămîn stăpîn pe nervii mei, în ciuda ochilor înflăcărați ai lui John Lane, a privirii lor provocatoare. Spun fără ironie :

— Credeam că o urăşti, bătrîne. Reproşurile tale mă surprind.

Stăm acolo, într-o tăcere densă, ca în centrul unei tornade care se pregăteşte, unde nimic nu se mişcă încă, dar unde se adună forţe invizibile. Şi, dintr-odată, John Lane se dezlănţuie, mă insultă, spune că sînt un individ demn de dispreţ, laş, că sînt în stare să insult o femeie cînd ştiu că nu risc nimic, dar că el a venit să-mi ceară socoteală, că mă pîndeşte de o oră, că o să mă facă să plătesc. Iar eu, în faţa acestei furii, mă stăpînesc cît pot, privesc la chipul umflat, la spuma din colţul buzelor, la pupilele lui scînteietoare de drogat. Încă un fulger acolo, în zare, asemeni unor nervuri de diamant. Îi spun lui John Lane să plece, că e mai bine, dar el mă priveşte sfidător. La urma urmelor, ce vrea nebunul ăsta ? Să se bată ? Cînd abia se ţine pe picioare ?

— Am venit să vă cer socoteală, repetă el cu încăpăţînare de beţiv.

Ah, dobitocul ! Îi spun să se ducă naibii el şi toată clica lui şi îi întorc spatele, mă îndrept spre scară incapabil să mai suport. Oricît ar părea de ciudat, îmi amintesc că am auzit în acea clipă ca un zumzet de albine, trecerea unui roi rupînd liniştea portului. Atunci primesc un şoc sub umărul drept, nu foarte violent, dar destul ca să mă facă să mă clatin. În ultimul moment mă agăţ de filieră şi, în această clipă, îl văd pe John Lane cu gura căscată, cu ceva lucios în mînă, cuţit sau coupe-papier sau pilă sau ştiu eu ce. Imediat mă îndrept spre el, dar el se dă înapoi fără a-şi părăsi expresia năucită, iar eu regăsesc aceeaşi furie care mă cuprinsese după-amiază faţă de Elisabeth. Îi spun, străduindu-mă să iau un ton sarcastic, că un om care mi-a dat lecţii şi m-a făcut laş nu e cel mai potrivit să mă atace pe la spate, să mă lovească atunci cînd nu sînt în gardă — dar am pronunţat oare cu adevărat toată această frază ? Lane a mai dat înapoi, pare să se micşoreze îndepărtîndu-se, chiar şi umbra îi scade, şi înţeleg că nu reuşesc să-l urmez, să-l ajung, că n-o să reuşesc niciodată, căci a şi trecut pe sub felinar dispărînd după colţul antrepozitului şi mă lasă în mijlocul unui imens vulcan adormit, pe un teren gata să se înmoaie, să devină pastă de foc, vîscoasă, devorantă. Nu cred deloc că rana mea e gravă. Grosimea bluzonului m-a protejat. Şi totuşi simt că mă îngreuiez, încît mă sprijin de zid. Mi se pare că văd prin lucruri, că-mi văd camera în interiorul *Centaurului*, lampa aprinsă... Ciudat. Cu mers de crab mă tîrăsc spre grilaj, alunec pe o grămadă de gunoaie, disting foarte departe *Atlantic Hotel*, luminat tot, ca un pachebot de croazieră pentru o seară de sărbătoare şi mă hotărăsc pentru această direcţie. Şi simt puţin cîte puţin proliferînd în pieptul meu — curioasă impresie — tulpini, plante, într-un fel de anarhie vegetală, cu alunecări, sugeri dureroase, şi probabil că mă clatin ca un om beat, căci nişte automobilişti care trec pe lîngă mine îmi strigă încurajări vesele. Şi *Atlantic Hotel* e departe. Mă dăscălesc, îmi spun că trebuie să opresc un taxi, o maşină oarecare şi, de fapt, rămîn sprijinit de barele grilajului, fără pic de forţă.

Îmi amintesc că la început aveam mintea încețoșată, că vorbele nu provocau în ea decît o vibrație atentă, ca o cădere de pietre într-o mlaștină. Totuși, puțin cîte puțin, viața deveni în mine mai clară, începu să se miște. La spital, unde mă transportase în cele din urmă un automobilist amabil, mi se explicară consecințele rănii : empiem și toracenteză, altfel zis : supurație a pleurei și puncție pentru a elimina toată mizeria. Urmase o pneumonie cu febră, delir și tot calabalîcul. Dar nu-l denunțasem (la ce bun ?) pe John Lane și pusesem această rană pe seama unei căderi accidentale.

În unele nopți rătăceam prin subterane interminabile cu amintirea unui univers pierdut, saturat de imagini în care inteligența mea, încă bîjbîindă, nu se putea încrede. Erau atît de deformate, de puțin umane, atît de disparate și fără legătură între ele, că păreau fragmentele unor filme diferite, lipite la întîmplare.

Eram singur în cameră, mic privilegiu pe care-l datoram, mi s-a spus, unei intervenții personale a consulului. Ziua, puteam privi pe geam din patul meu defilarea norilor și îmi amintesc și de acel sentiment de indiferență care mă umplea atunci, toată ființa mea fiind pregătită să se prăbușească, fără teamă sau groază. Cînd infirmiera cea grasă venea să mă vadă, se așeza la căpătîiul meu și-mi trecea uneori mîna pe frunte, ca pentru a reduce acea resemnare, a cărei prezență ascunsă și putere de eroziune părea s-o ghicească.

Am avut dreptul, în sfîrșit, să primesc vizite și prima fu cea a lui Marlowe. De la el am aflat că micul trib Grey mă detesta. O bănuisem și o insultasem pe nedrept pe o Grey, nu mi se putea ierta ultragiul. Singura care avea să-mi telefoneze de două ori, să-mi spună cîteva cuvinte afectuoase care m-au mișcat, a fost Jane. Ea mi-a confirmat ce știam de la Marlowe : John Lane plecase la Londra, iar Elisabeth și Mac Cormick la Hull, unde ultimul găsise un alt vapor disponibil.

Paco Montero, în escală, îmi aduse trabuce pe care avu imprudența să le arate infirmierei șefe care, cu titlu provizoriu, le confiscă fără comentariu.

— Atenție ! spuse Paco, sînt de o calitate rară.

După spusele lui, tutunul provenea dintr-o regiune din Venezuela unde era cultivat cu un guano fosil care abunda în grotele locuite altădată de mii de pterodactili. Aroma lor excepțională nu provenea numai de la acești monștri, ci și din faptul că la Sevilla erau răsucite pe coapsele unor tinere femei selecționate cu grijă.

„Meditează, spuse el, la această fericită alianță dintre urîțenie și grație !“

Montero a fost singurul căruia i-am mărturisit adevărul despre rana mea. El se miră puțin, îmi aminti, cu arătătorul ridicat, că în ce-l privea pe John Lane nu admisesem adevăratele lui sentimente față de Elisabeth. După părerea lui, o asemenea „faptă eroică“ amintea de pasiunea castiliană, cu diferența că un compatriot de-al lui, gelos, nu m-ar fi atacat pe la spate, ci dimpo-

trivă, fie numai şi ca să se bucure din plin de durerea mea, şi ar fi înfipt lama în inimă, răsucind-o.

Mai puţin veselă, dar mai surprinzătoare, a fost vizita inspectorului Stolle, tot încheiat pînă la urechi şi cu umbrela în mînă. Cazul Edna Morell urma să fie clasat, şi pe bună dreptate, iar el, ca să termine, se străduia să mai limpezească unele detalii. De data asta am considerat inutil să-i ascund confidenţele lui Judy.

La rîndul meu i-am pus întrebări, i-am amintit de promisiunea lui de a-mi dezvălui cum îi dăduse de urmă. Simplu, spuse el. Unul dintre vagabonzi, din micuţa colonie care se instalase în spatele antrepozitului, remarcase rufăria şi rochiile care, pe timp frumos, se uscau pe punte, dar cu vremea se mirase că tînăra rămînea aproape de nevăzut, ba chiar nu cobora niciodată pe uscat. Şi şi-a amintit că într-o seară nişte poliţişti îi chestionaseră pe unii dintre tovarăşii lui cu privire la o fugară şi, ca să se facă bine văzut sau din cu totul altă cauză, vorbise.

Stolle se ridicase, gata să plece. L-am întrebat :

— Pe individul ăla, care a denunţat-o, l-aţi întîlnit chiar dumneavoastră ?

— Nu, niciodată.

Rămas singur, mi-am zis că nimic nu mă împiedica să cred că ar putea fi vorba de vagabondul cu redingotă şi melon. Dar de ce el şi nu altul ? Întrebîndu-mă astfel, mi-am dat seama că păstrasem precisă în minte imaginea bătrînului

pe marginea cheiului, aplecat asupra apei, şi a agoniei de la capătul tridentului său.

În sfîrşit, în zilele mai luminoase de la sfîrşitul lui aprilie mi s-a dat voie să mă ridic. Şi chiar am avut dreptul, într-o după-masă, la o scurtă ieşire în grădină, sub frunzişul proaspăt de tot. Sălăşluiam, e drept, într-un trup secătuit, slăbit, fără dorinţe, dar ceva în el începuse să se trezească.

Atunci a sosit Frances de la Castleton, unde mă hotărîsem să-i scriu — a doua scrisoare ! Această lungă tăcere cu privire la „accidentul" meu o întristase mult. O asemenea mărturisire, de la prima ei vizită, îmi încordă mintea la maximum ca şi cum, dintr-odată, mă făcea s-o văd într-un mod mai intim şi mai real.

E adevărat că Frances însemna pentru viaţa mea limitată de convalescent iruperea unei forţe tonice, strălucitoare şi vesele. Venea să mă vadă în fiecare zi, concediul ei nefiind încă expirat. Bătrînul se simţea bine la Castleton, unde sora lui şi nepoţii îl reţinuseră cu afecţiune. Frances sosea, deci, la începutul după-amiezii, mergeam în grădină şi eu admiram jocul soarelui pe chipul, pe umerii şi părul ei. Alţi pensionari ai spitalului, în pijama albastră, se plimbau pe alei. Frances şi cu mine rămîneam la o parte, pe fotoliile de fier forjat, schimbînd cuvinte deseori decalate de preocupările noastre cele mai profunde.

În privinţa lui Judy, îmi mărturisi că o amintire se precizase dintr-odată, în după-amiaza aceea de la stadionul de la Anfield Road. Pe vremea cînd avusese loc crima, o revistă pentru

femei făcuse comentarii fără a o copleşi pe tînăr vinovată — şi tocmai asta o frapase — insistîn mult asupra a ceea ce putuse însemna pentr cineva îndrăgostit şi care crede în dragoste, descoperirea unei asemenea curse, atît de respingătoare şi de abjecte.

Articolul era ilustrat cu un portret şi, dacă Frances nu insistase atunci asupra asemănării, s-a datorat faptului că nu era foarte sigură.

În aceeaşi perioadă, infirmiera mea mi-a destăinuit cum îi mărturisise lui Frances că fusesem pur şi simplu cît pe ce să mor şi cum Frances începuse să plîngă. Ca să nu apară în faţa mea palidă şi cu ochii înroşiţi, aşteptase în acea zi în altă încăpere. Iar eu am ghicit sensul acelor lacrimi şi am rămas profund impresionat. M-am gîndit la asta toată noaptea, în liniştea acestui vast spital unde durerea bîntuie pe culoare. Mult timp mintea mi-a fost antrenată într-o nesfîrşită mişcare pendulară. Dar, frămîntîndu-mă astfel, am recunoscut puterea lui Frances de a fertiliza un teritoriu din mine pe care îl crezusem calcinat pe veci.

A doua zi, ne-am plimbat prin parc. Frances, ca de obicei, n-a făcut nici o aluzie la plecarea mea foarte apropiată. M-am simţit mişcat de atîta rezervă, atîta demnitate. Mergea cu mine braţ la braţ, luminoasă, fără secrete, transparentă. Am întrebat-o dacă se întoarce la Castleton.

— De ce ? Vrei să vii să mă vezi acolo ?

— Într-o seară mi-ai interzis s-o fac.

— În seara aceea mă simţeam prea tristă.

— Şi azi ?

— Azi mă simt bine, dragul meu. Eşti vindecat, nătos tun.

— Dar tu ? O să vii într-o zi să mă vizitezi a Marsilia ?

— Ai dori să spun da ?

— Bineînţeles. Ce cunoşti tu din Franţa ?

— Nimic, iubirea mea. Am fost o dată la Paris pentru trei zile, în excursie organizată. Tot timpul ăsta o gripă îngrozitoare m-a ţinut ţintuită la hotel.

— O să vii cu adevărat ?

— Da, desigur. Ştii, îmi face plăcere că insişti.

În ziua următoare, în timp ce stăteam pe o bancă la soare, am primit vizita căpitanului Le Goff. Mai aveam încă în minte vocea lui Frances, freamătul ei. Îi simţeam tandreţea urzind o nouă tramă vieţii mele.

Le Goff tocmai sosise cu *Ciclopul*, dar avea să plece înapoi în calitate de comandant al *Centaurului*. După ce m-a găsit într-o formă bună, mi-a citat ofiţerii numiţi de el — îi cunoşteam aproape pe toţi — întrebîndu-mă dacă nu eram tentat să plec cu ei. Am răspuns că tocmai mă pregăteam să părăsesc spitalul şi că voi pleca bucuros pe mare în ziua prevăzută.

— Bravo ! S-a aranjat, a spus Le Goff.

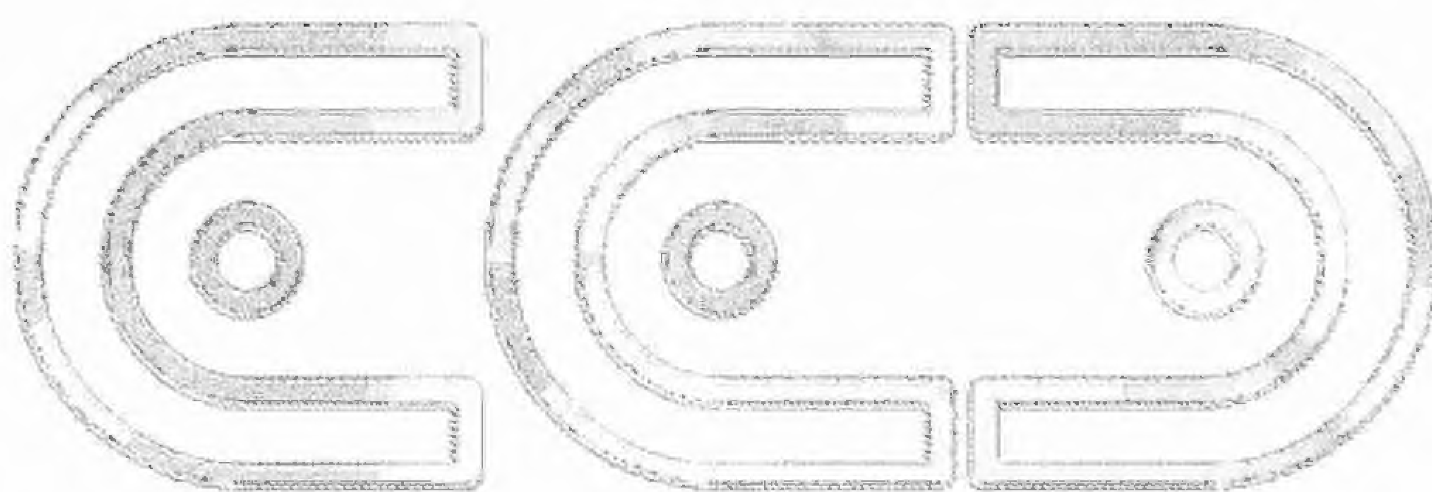
Pe urmă mi-a amintit că, din cîte aflase de la companie, cu două luni în urmă solicitasem pentru o tînără o călătorie pînă la Marsilia. Mai era valabil ? Era timpul să ne ocupăm de asta.

Voiam să-i spun adevărul, să-i vorbesc de Judy, dar m-am răzgîndit. M-am gîndit că o altă speranţă, la fel de puternică, va putea călători cu acel vapor redat în sfîrşit mării.

— Desigur, am răspuns. Trebuie să vină imediat, o s-o înştiinţez.

Tocmai îmi expunea şicanele pe care le făcuse Lloyd înainte de încercări, cînd am văzut-o pe Frances, în rochie deschisă, apărînd la capătul aleii. Le Goff mi-a urmărit privirea şi a observat-o cu ochii lui pătrunzători de marinar. De departe, Frances a zîmbit văzîndu-mă. Înainta spre noi, spre mine, cu mersul ei tînăr şi liber, în lumina unduitoare care făcea să scînteieze toate frunzele parcului ca şi cum, în mod irezistibil, despica lungile valuri ale soarelui.

Scanare și prelucrare digitală

de

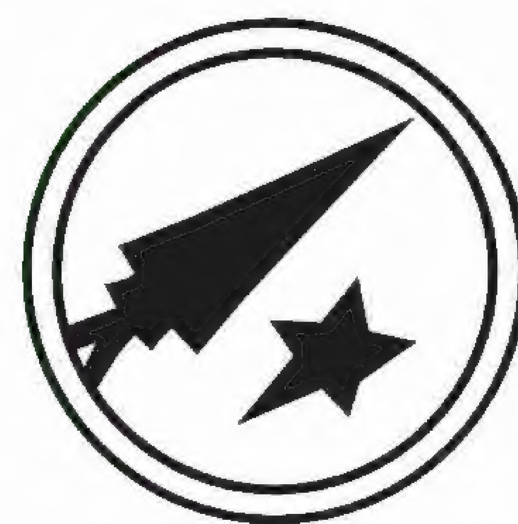

Anonim

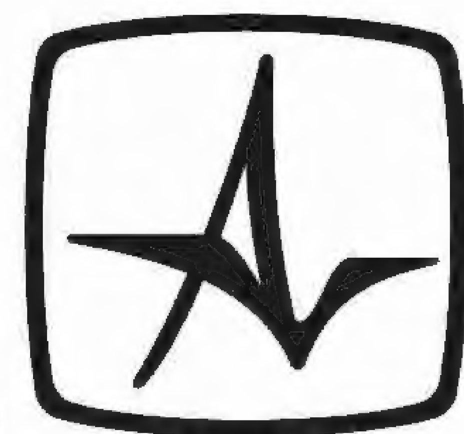

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

